Forslag til folketingsbeslutning

om Danmarks ratifikation af international konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder og af international konvention om borgerlige og politiske rettigheder med tilhørende valgfri protokol.

Fremsat den 1. december 1970 af *udenrigsministeren.*

Folketinget meddeler sit samtykke til, at Danmark ratificerer den på De forenede Nationers generalforsamling den 16. december 1966 vedtagne internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder samt den under samme dato vedtagne internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder med tilhørende valgfri protokol, og til at der i forbindelse med ratifikationen af konventionen om borgerlige og politiske rettigheder afgives erklæring i henhold til konventionens artikel 41 om, at Danmark anerkender den der omhandlede komités kompetence til at behandle klager, som andre stater måtte fremsætte mod Danmark.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Side

International konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder 1723

International konvention om borgerlige og politiske rettigheder 1763

Valgfri protokol til den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder 1833

Bemærkninger 1847

I. Konventionernes forhistorie 1847

II. Konventionernes ikrafttrædelse 1848

III. Danmarks ratifikation 1849

A. Konventionen om økonomiske sociale og kulturelle rettigheder 1850

B. Konventionen om borgerlige og politiske rettigheder 1855

C. Den valgfri protokol 1866

D. Sammenfatning 1868

Oversættelse.

INTERNATIONAL COVENANT ON ECONOMIC, SOCIAL AND CULTURAL RIGHTS

The States Parties to the present Covenant,

Considering that, in accordance with the principles proclaimed in the Charter of the United Nations, recognition of the inherent dignity and of the equal and inalienable rights of all members of the human family is the foundation of freedom, justice and peace in the world,

Recognizing that these rights derive from the inherent dignity of the human person,

Recognizing that, in accordance with the Universal Declaration of Human Rights the ideal of free human beings enjoying freedom from fear and want can only be achieved if conditions are created whereby everyone may enjoy his economic, social and cultural rights, as well as his civil and political rights,

Considering the obligation of States under the Charter of the United Nations to promote universal respect for, and observance of, human rights and freedoms,

Realizing that the individual, having duties to other

PACTE INTERNATIONAL RELATIF AUX DROITS ECONOMIQUES, SOCIAUX ET CULTURELS

Les Etats parties au présent Pacte,

Considérant que, conformément aux principes énoncés dans la Charte des Nations Unies, la reconnaissance de la dignité inhérente à tous les membres de la famille humaine et de leurs droits égaux et inaliénables constitue le fondement de la liberté, de la justice et de la paix dans le monde,

Reconnaissant que ces droits découlent de la dignité inhérente à la personne humaine,

Reconnaissant que, conformément à la Déclaration universelle des droits de l'homme, l'idéal de l'être humain libre, libéré de la crainte et de la misère, ne peut être réalisé que si des conditions permettant à chacun de jouir de ses droits économiques, sociaux et culturels, aussi bien que de ses droits civils et politiques, sont créées,

Considérant que la Charte des Nations Unies impose aux Etats l'obligation de promouvoir le respect universel et effectif des droits et des libertés de l'homme,

Prenant en considération le fait que l'individu a des de-

INTERNATIONAL KONVENTION OM ØKONOMISKE, SOCIALE OG KULTURELLE RETTIGHEDER.

De i denne konvention deltagende stater, som

finder — i overensstemmelse med de i De forenede Nationers pagt erklærede principper — at anerkendelsen af menneskets naturlige værdighed og af menneskehedens lige og umistelige rettigheder danner grundlaget for frihed retfærdighed og fred i verden.

anerkender, at disse rettigheder hidrører fra det enkelte menneskes naturlige værdighed,

anerkender — i overensstemmelse med Verdenserklæringen om Menneskerettighederne — at idealet om frie mennesker, der nyder borgerlig og politisk frihed samt frihed for frygt og nød, kun kan opnås, såfremt der skabes sådanne vilkår, at enhver kan nyde såvel sine økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder som sine borgerlige og politiske rettigheder,

erkender, at De forenede Nationers pagt pålægger staterne at fremme den almindelige respekt for og overholdelse af menneskerettigheder og frihedsrettigheder,

erkender, at det er det enkelte menneskes skyldighed

individuals and to the community to which he belongs, is under a responsibility to strive for the promotion and observance of the rights recognized in the present covenant,

Agree upon the following articles:

Part I

Article 1

1. All peoples have the right of self-determination. By virtue of that right they freely determine their political status and freely pursue their economic, social and cultural development.

2. All peoples may, for their own ends, freely dispose of their natural wealth and resources without prejudice to any obligations arising out of international economic co-operation, based upon the principle of mutual benefit, and international law. In no case may a people be deprived of its own means of subsistence.

3. The States Parties to the present Covenant, including those having responsibility for the administration of Non-Self-Governing and Trust Territories, shall promote the realization of the right of self-determination, and shall respect that right, in conformity with the provisions of the Charter of the United Nations

Part II

Article 2

1. Each State Party to the present Covenant undertakes to take steps, individually and through international as-

voirs envers autrui et envers la collectivité à laquelle il appartient et est tenu de s'efforcer de promouvoir et de respecter les droits reconnus dans le présent Pacte,

Sont convenus des articles suivants:

Première Partie

Article premier

1. Tous les peuples ont le droit de disposer d'eux-mêmes. En vertu de ce droit, ils déterminent librement leur statut politique et assurent librement leur développement économique, social et culturel.

2. Pour atteindre leurs fins, tous les peuples peuvent disposer librement de leurs richesses et de leurs ressources naturelles, sans préjudice des obligations qui découlent de la coopération économique internationale, fondée sur le principe de l'intérêt mutuel, et du droit international. En aucun cas, un peuple ne pourra être privé de ses propres moyens de subsistance.

3. Les Etats parties au présent Pacte, y compris ceux qui ont la responsabilité d'administrer des territoires non autonomes et des territoires sous tutelle, sont tenus de faciliter la réalisation du droit des peuples à disposer d'eux-mêmes, et de respecter ce droit, conformément aux dispositions de la Charte des Nations Unies.

Deuxième partie

Article 2

1. Chacun des Etats parties au présent Pacte s'engage à agir, tant par son effort propre que par l'assistance et

i kraft af dets forpligtelser over for sine medmennesker og over for det samfund, det tilhører, at søge de i denne konvention anerkendte rettigheder fremmet og overholdt,

er blevet enige om følgende artikler:

Afsnit I

Artikel 1

1. Alle folk har selvbestemmelsesret. I kraft af denne kan de frit bestemme deres politiske stilling og frit varetage deres egen økonomiske, sociale og kulturelle udvikling.

2. Alle folk kan til deres egne formål disponere frit over deres naturgivne rigdomskilder og ressourcer uden derved at gøre indgreb i forpligtelser hidrørende fra internationalt økonomisk samarbejde, der er baseret på princippet om gensidig fordel, og i folkeretten. Et folk må aldrig berøves sine eksistensmuligheder.

3. De i denne konvention deltagende stater, herunder sådanne som har ansvaret for forvaltningen af ikke-selvstyrende områder eller formynderskabsområder skal medvirke til selvbestemmelsesrettens gennemførelse og respektere denne rettighed i overensstemmelse med bestemmelserne i De forenede Nationers pagt.

Afsnit II

Artikel 2

1. Enhver i denne konvention deltagende stat forpligter sig til såvel alene som gennem international bistand

sistance and co-operation, especially economic and technical, to the maximum of its available resources, with a view to achieving progressively the full realization of the rights recognized in the present Covenant by all appropriate means, including particularly the adoption of legislative measures.

2. The States Parties to the present Covenant undertake to guarantee that the rights enunciated in the present Covenant will be exercised without discrimination of any kind as to race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status.

3. Developing countries, with due regard to human rights and their national economy, may determine to what extent they would guarantee the economics rights recognized in the present Covenant to nonnationals.

Article 3

The States Parties to the present Covenant undertake to ensure the equal right of men and women to the enjoyment of all economic, social and cultural rights set forth in the present Covenant.

Article 4

The States Parties to the present Covenant recognize that, in the enjoyment of those rights provided by the State in conformity with the present Covenant, the State may subject such rights only to such limitations as are

la coopération internationales notamment sur les plans économique et technique, au maximum de ses ressources disponibles, en vue d'assurer progressivement le plein exercice des droits reconnus dans le présent Pacte par tous les moyens appropriés, y compris en particulier l'adoption de mesures législatives.

2. Les Etats parties au présent Pacte s'engagent à garantir que les droits qui y sont énoncés seront exercés sans discrimination aucune fondée sur la race, la couleur, le sexe, la langue, la religion, l'opinion politique ou toute autre opinion, l'origine nationale ou sociale, la fortune, la naissance ou toute autre situation.

3. Les pays en voie de développement, compte dûment tenu des droits de l'homme et de leur économie nationale, peuvent déterminer dans quelle mesure ils garantiront les droits économiques reconnus dans le présent Pacte à des non-ressortissants.

Article 3

Les Etats parties au présent Pacte s'engagent à assurer le droit égal qu'ont l'homme et la femme au bénéfice de tous les droits économiques, sociaux et culturels qui sont énumérés dans le présent Pacte.

Article 4

Les Etats parties au présent Pacte reconnaissent que, dans la jouissance des droits assurée par l'Etat conformément au présent Pacte, l'Etat ne peut soumettre ces droits qu'aux limitations établies par la loi, dans la seule

og internationalt samarbejde, navnlig på det økonomiske og tekniske område, i videst mulig udstrækning og ved alle egnede midler, herunder især lovgivningsforanstaltninger, at træffe forholdsregler med henblik på den fremadskridende fulde virkeliggørelse af de i denne konvention vedtagne rettigheder.

2. De i denne konvention deltagende stater forpligter sig til at garantere, at de i konventionen anførte rettigheder gennemføres uden forskelsbehandling af nogen art i henseende til race, hudfarve, køn, sprog, religion, politisk eller anden anskuelse, national eller social herkomst, formueforhold, fødsel eller anden stilling.

3. Udviklingslande kan, under behørig hensyntagen til menneskerettighederne og deres samfundsøkonomi, selv afgøre, i hvilken udstrækning de i forholdet til udlændinge vil garantere de i denne konvention anførte økonomiske rettigheder.

Artikel 3

De i denne konvention deltagende stater forpligter sig til at sikre mænds og kvinders lige ret til at nyde alle de i denne konvention anførte økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.

Artikel 4

De i denne konvention deltagende stater anerkender, at de af en stat i medfør af denne konvention tilsikrede rettigheder kun kan underkastes begrænsninger, der er fastsat ved lov, og kun for så vidt dette er foreneligt

determined by law only in so far as this may be compatible with the nature of these rights and solely for the purpose of promoting the general welfare in a democratic society.

Article 5

1. Nothing in the present Covenant may be interpreted as implying for any State, group or person any right to engage in any activity or to perform any act aimed at the destruction of any of the rights or freedoms recognized herein, or at their limitation to a greater extent than is provided for in the present Covenant.

2. No restriction upon or derogation from any of the fundamental human rights recognized or existing in any country in virtue of law, conventions, regulations or custom shall be admitted on the pretext that the present Covenant does not recognize such rights or that it recognizes them to a lesser extent.

Part III

Article 6

1. The States Parties to the present Covenant recognize the right to work, which includes the right of everyone to the opportunity to gain his living by work which he freely chooses or accepts, and will take appropriate steps to safeguard this right.

2. The steps to be taken by a State Party to the present Covenant to achieve the full realization of this right shall include technical and vocamesure compatible avec la nature de ces droits et exclusivement en vue de favoriser le bien-être général dans une société démocratique.

Article 5

1. Aucune disposition du présent Pacte ne peut être interprétée comme impliquant pour un Etat, un groupement ou un individuun droit quelconque de se livrer à une activité ou d'accomplir un acte visant à la destruction des droits ou libertés reconnus dans le présent Pacte ou à des limitations plus amples que celles prévues dans ledit Pacte.

2. Il ne peut être admis aucune restriction ou dérogation aux droits fondamentaux de l'homme reconnus ou en vigueur dans tout pays en vertu de lois, de conventions, de règlements ou de coutumes sous prétexte que le présent Pacte ne les reconnaît pas ou les reconnaît à un moindre degré.

Troisième partie

Article 6

1. Les Etats parties au présent Pacte reconnaissent le droit au travail, qui comprend le droit qu'a toute personne d'obtenir la possibilité de gagner sa vie par un travail librement choisi ou accepté, et prendront des mesures appropriées pour sauvegarder ce droit.

2. Les mesures que chacun des Etats parties au présent Pacte prendra en vue d'assurer le plein exercice de ce droit doivent inclure l'orienmed disse rettigheders art og udelukkende tjener til at fremme almenvellet i et demokratisk samfund.

Artikel 5

1. Intet i denne konvention må fortolkes som medførende nogen ret for en stat, gruppe eller enkeltperson til at udøve nogen virksomhed eller foretage nogen handling, der tager sigte på at tilintetgøre nogen af de heri anerkendte rettigheder eller frihedsrettigheder eller på at begrænse disse i videre omfang end hjemlet i denne konvention.

2. Grundlæggende menneskerettigheder, der i medfør af lov, konventioner, administrative bestemmelser eller sædvane anerkendes eller består i en i denne konvention deltagende stat, må ikke begrænses eller fraviges under foregivende af, at denne konvention ikke anerkender sådanne rettigheder eller kun anerkender dem i mindre udstrækning.

Afsnit III

Artikel 6

1. De i denne konvention deltagende stater anerkender retten til at arbejde, herunder ethvert menneskes ret til at kunne tjene til livets ophold ved beskæftigelse, som det selv frit vælger eller påtager sig, og vil træffe egnede foranstaltninger til at sikre denne ret.

2. De skridt, en deltager i denne konvention skal tage for at opnå den fulde virkeliggørelse af disse rettigheder, skal omfatte teknisk vejled-

tional guidance and training programmes, policies and techniques to achieve steady economic, social and cultural development and full and productive employment under conditions safeguarding fundamental political and economic freedoms to the individual.

Article 7

The States Parties to the present Covenant recognize the right of everyone to the enjoyment of just and favourable conditions of work, which ensure, in particular:

(*a*) Renumeration which provides all workers, as a minimum, with:

(i) Fair wages and equal remuneration for work of equal value without distinction of any kind, in particular women being guaranteed conditions of work not inferior to those enjoyed by men, with equal pay for equal work;

(ii) A decent living for themselves and their families in accordance with the provisions of the present Covenant;

(*b*) Safe and healthy working conditions;

(*c*) Equal opportunity for everyone to be promoted in his employment to an appropriate higher level, subject to no considerations other than those of seniority and competence;

tation et la formation techniques et professionnelles, l'élaboration de programmes, de politiques et de techniques propres à assurer un développement économique, social et culturel constant et un plein emploi productif dans des conditions qui sauvegardent aux individus la joussiance des libertés politiques et économiques fondamentales.

Article 7

Les Etats parties au présent Pacte reconnaissent le droit qu'a toute personne de jouir de conditions de travail justes et favorables, qui assurent notamment:

a) La rémunération qui procure, au minimum, à tous les travailleurs:

i) Un salaire équitable et une rémunération égale pour un travail de valeur égale sans distinction aucune; en particulier, les femmes doivent avoir la garantie que les conditions de travail qui leur sont accordées ne sont pas inférieures à celles dont bénéficient les hommes et recevoir la même rémunération qu'eux pour un même travail;

ii) Une existence décente pour eux et leur famille conformément aux dispositions du présent Pacte;

b) La sécurité et l'hygiène du travail;

c) La même possibilité pour tous d'être promus, dans leur travail, à la catégorie supérieure appropriée, sans autre considération que la durée des services accomplis et les aptitudes;

ning og erhvervsvejledning såvel som uddannelsesprogrammer og fremgangsmåder til opnåelse af en støt økonomisk, social og kulturel udvikling samt fuld og produktiv beskæftigelse under forhold, der tilsikrer den enkelte politisk og økonomisk frihed.

Artikel 7

De i denne konvention deltagende stater anerkender ethvert menneskes ret til at nyde retfærdige og gunstige arbejdsvilkår, som i særdeleshed sikrer:

(*a*) vederlag, hvorved alle arbejdere som minimum får

(i) en rimelig løn og samme vederlag for arbejde af samme værdi uden sondring af nogen art, idet der i særdeleshed skal garanteres kvinder arbejdsvilkår, der ikke er ringere end dem, der nydes af mænd, med lige løn for lige arbejde,

(ii) en menneskeværdig tilværelse for sig selv og deres familier i overensstemmelse med denne konventions bestemmelser,

(*b*) sikre og sunde arbejdsforhold,

(*c*) lige mulighed for enhver til alene på grundlag af anciennitet og dygtighed at blive forfremmet i sit arbejde til et passende højere trin,

(*d*) Rest, leisure and reasonable limitation of working hours and periodic holidays with pay, as well as remuneration for public holidays.

Article 8

1. The States Parties to the present Covenant undertake to ensure:

(*a*) The right of everyone to form trade unions and join the trade union of his choice, subject only to the rules of the organization concerned, for the promotion and protection of his economic and social interests. No restrictions may be placed on the exercise of this right other than those prescribed by law and which are necessary in a democratic society in the interests of national security or public order or for the protection of the rights and freedoms of others;

(*b*) The right of trade unions to establish national federations or confederations and the right of the latter to form or join international trade-union organizations;

(*c*) The right of trade unions to function freely subject to no limitations other than those prescribed by law and which are necessary in a democratic society in the interests of national security or public order or for the protection of the rights and freedoms of others;

(*d*) The right to strike, provided that it is exercised in conformity with the laws of the particular country.

d) Le repos, les loisirs, la limitation raisonable de la durée du travail et les congés payés périodiques, ainsi que la rémunération des jours fériés.

Article 8

1. Les Etats parties au présent Pacte s'engagent à assurer:

a) Le droit qu'a toute personne de former avec d'autres des syndicats et de s'affilier au syndicat de son choix, sous la seule réserve des règles fixées par l'organisation intéressée, en vue de favoriser et de protéger ses intérêts économiques et sociaux. L'exercice de ce droit ne peut faire l'objet que des seules restrictions prévues par la loi et qui constituent des mesures nécessaires, dans une société démocratique, dans l'intérêt de la sécurité nationale ou de l'ordre public, ou pour protéger les droits et les libertés d'autrui;

b) Le droit qu'ont les syndicats de former des fédérations ou des confédérations nationales et le droit qu'ont celles-ci de former des organisations syndicales internationales ou de s'y affilier;

c) Le droit qu'ont les syndicats d'exercer librement leur activité, sans limitations autres que celles qui sont prévues par la loi et qui constituent des mesures nécessaires dans une société démocratique, dans l'intérêt de la sécurité nationale ou de l'ordre public, ou pour protéger les droits et les libertés d'autrui;

d) Le droit de grève, exercé conformément aux lois de chaque pays.

(*d*) hvile, fritid og rimelig begrænsning af arbejdstiden samt regelmæssig ferie med løn, såvel som vederlag for søgnehelligdage.

Artikel 8

1. De i denne konvention deltagende stater forpligter sig til at sikre:

(*a*) ret for enhver til at fremme og beskytte sine økonomiske, sociale og kulturelle interesser ved at oprette og indmelde sig i fagforeninger efter eget valg med disses love som eneste vilkår. Ingen begrænsninger må hindre udøvelsen af denne ret, bortset fra sådanne, som er foreskrevet ved lov, og som i et demokratisk samfund er nødvendige i den nationale sikkerheds eller offentlige ordens interesse eller til beskyttelse af andres ret og frihed,

(*b*) fagforeningers ret til at oprette landssammenslutninger eller -forbund og sidstnævntes ret til at oprette eller indtræde i internationale faglige organisationer,

(*c*) fagforeningers ret til at virke frit uden andre begrænsninger end sådanne, som er foreskrevet ved lov, og som er nødvendige i et demokratisk samfund af hensyn til statens sikkerhed, den offentlige orden eller til beskyttelse af andres ret og frihed,

(*d*) strejkeret, forudsat at denne udøves i overensstemmelse med det pågældende lands love.

2. This article shall not prevent the imposition of lawful restrictions on the exercise of these rights by members of the armed forces or of the police or of the administration of the State.

3. Nothing in this article shall authorize States Parties to the International Labour Organisation Convention of 1948 concerning Freedom of Association and Protection of the Right to Organize to take legislative measures which would prejudice, or apply the law in such a manner as would prejudice, the guarantees provided for in that Convention.

Article 9

The States Parties to the present Covenant recognize the right of everyone to social security, including social insurance.

Article 10

The States Parties to the present Covenant recognize that:

1. The widest possible protection and assistance should be accorded to the family, which is the natural and fundamental group unit of society, particularly for its establishment and while it is responsible for the care and education of dependent children. Marriage must be entered into with the free consent of the intending spouses.

2. Special protection should be accorded to mothers during a reasonable period before and after childbirth. During such period working mothers should be accorded paid leave

2. Le présent article n'empêche pas de soumettre à des restrictions légales l'exercice de ces droits par les membres des forces armées, de la police ou de la fonction publique.

3. Aucune disposition du présent article ne permet aux Etats parties à la Convention de 1948 de l'Organisation internationale du Travail concernant la liberté syndicale et la protection du droit syndical de prendre des mesures législatives portant atteinte – ou d'appliquer la loi de façon à porter atteinte – aux garanties prévues dans ladite convention.

Article 9

Les Etats parties au présent Pacte reconnaissent le droit de toute personne à la sécurité sociale, y compris les assurances sociales.

Article 10

Les Etats parties au présent Pacte reconnaissent que:

1. Une protection et une assistance aussi larges que possible doivent être accordées à la famille, qui est l'élément naturel et fondamental de la société, en particulier pour sa formation et aussi longtemps qu'elle a la responsabilité de l'entretien et de l'éducation d'enfants à charge. Le mariage doit être librement consenti par les futurs époux.

2. Une protection spéciale doit être accordée aux mères pendant une période de temps raisonnable avant et après la naissance des enfants. Les mères salariées doivent béné-

2. Denne artikel skal ikke være til hinder for, at der for så vidt angår medlemmer af de væbnede styrker, af politiet eller af statsadministrationen indføres lovlige begrænsninger i udøvelsen af disse rettigheder.

3. Intet i denne artikel skal berettige stater, der er deltagere i Den internationale Arbejdsorganisations Konvention af 1948 om foreningsfrihed og beskyttelse af retten til at organisere sig, til at træffe lovgivningsmæssige foranstaltninger eller anvende loven på en måde, som ville begrænse de garantier, der er fastsat i den pågældende konvention.

Artikel 9

De i denne konvention deltagende stater anerkender ethvert menneskes ret til social tryghed, herunder socialforsikring.

Artikel 10

De i denne konvention deltagende stater anerkender at:

1. Den størst mulige beskyttelse og bistand skal ydes familien, som er samfundets naturlige og grundlæggende gruppeenhed, især til dens stiftelse, og så længe den har forsørgerpligt over for børn under uddannelse. Ægteskab skal kun kunne indgås med de vordende ægtefællers frie samtykke.

2. Der skal ydes mødre særlig beskyttelse i et rimeligt tidsrum før og efter fødslen. I dette tidsrum skal udearbejdende mødre have orlov med løn eller orlov med

or leave with adequate social security benefits.

3. Special measures of protection and assistance should be taken on behalf of all children and young persons without any discrimination for reasons of parentage or other conditions. Children and young persons should be protected from economic and social exploitation. Their employment in work harmful to their morals or health or dangerous to life or likely to hamper their normal development should be punishable by law. States should also set age limits below which the paid employment of child labour should be prohibited and punisable by law.

Article 11

1. The States Parties to the present Covenant recognize the right of everyone to an adequate standard of living for himself and his family, including adequate food, clothing and housing, and to the continuous improvement of living conditions. The States Parties will take appropriate steps to ensure the realization of this right, recognizing to this effect the essential importance of international co-operation based on free consent.

2. The States Parties to the present Covenant, recognizing the fundamental right of everyone to be free from hunger, shall take, individually and through international co-operation, the measu-

ficier, pendant cette même période, d'un congé payé ou d'un congé accompagné de prestations de sécurité sociale adéquates.

3. Des mesures spéciales de protection et d'assistance doivent être prises en faveur de tous les enfants et adolescent, sans discrimination aucune pour des raisons de filiation ou autres. Les enfants et adolescents doivent être protégés contre l'exploitation économique et sociale. Le fait de les employer à des travaux de nature à compromettre leur moralité ou leur santé, à mettre leur vie en danger ou à nuire à leur développement normal doit être sanctionné par la loi. Les Etats doivent aussi fixer des limites d'âge au-dessous desquelles l'emploi salarié de la main-d'œuvre enfantine sera interdit et sanctionné par la loi.

Article 11

1. Les Etats parties au présent Pacte reconnaissent le droit de toute personne à un niveau de vie suffisant pour elle-même et sa famille, y compris une nourriture, un vêtement et un logement suffisants, ainsi qu'à une amélioration constante de ses conditions d'existence. Les Etats parties prendront des mesures appropriées pour assurer la réalisation de ce droit et ils reconnaissent à cet effet l'importance essentielle d'une coopération internationale librement consentie.

2. Les Etats parties au présent Pacte, reconnaissant le droit fondamental qu'a toute personne d'être à l'abri de la faim, adopteront, individuellement et au moyen de la coopération internatio-

passende socialforsikringsydelser.

3. Særlige forholdsregler skal tages med hensyn til beskyttelse af og bistand til alle børn og unge uden nogen forskelsbehandling på grund af herkomst eller andre forhold. Børn og unge skal beskyttes mod økonomisk og social udnyttelse. Det skal være strafbart efter loven at beskæftige dem ved arbejde, der er skadeligt for deres moral eller helbred, er livsfarligt eller må påregnes at hæmme deres normale udvikling. Staterne bør endvidere fastsætte aldersgrænser, under hvilke beskæftigelse af børn ved lønnet arbejde skal være forbudt og strafbar efter loven.

Artikel 11

1. De i denne konvention deltagende stater anerkender ethvert menneskes ret til en levefod, som er tilstrækkelig for vedkommende selv og vedkommendes familie, herunder passende ernæring, beklædning og bolig og til fortsat forbedring af vedkommendes levevilkår. De deltagende stater vil træffe passende foranstaltninger til at sikre virkeliggørelsen af denne ret, idet de anerkender, at internationalt samarbejde på frivilligt grundlag er af væsentlig betydning i denne henseende.

2. De i denne konvention deltagende stater, som anerkender ethvert menneskes grundlæggende ret til frihed for sult, skal, hver især og gennem internationalt samarbejde, træffe nødvendige

res, including specific programmes, which are needed:

(*a*) To improve methods of production, conservation and distribution of food by making full use of technical and scientific knowledge, by disseminating knowledge of the principles of nutrition and by developing or reforming agrarian systems in such a way as to achieve the most efficient development and utilization of natural resources;

(*b*) Taking into account the problems of both food-importing and food-exporting countries, to ensure an equitable distribution of world food supplies in relation to need.

Article 12

1. The States Parties to the present Covenant recognize the right of everyone to the enjoyment of the highest attainable standard of physical and mental health.

2. The steps to be taken by the States Parties to the present Covenant to achieve the full realization of this right shall include those necessary for:

(*a*) The provision for the reduction of the stillbirth-rate and of infant mortality and for the healthy development of the child;

(*b*) The improvement of all aspects of environmental and industrial hygiene;

(*c*) The prevention, treatment and control of epidemic,

nale, les mesures nécessaires, y compris des programmes concrets:

a) Pour améliorer les méthodes de production, de conservation et de distribution des denrées alimentaires par la pleine utilisation des connaissances techniques et scientifiques, par la diffusion de principes d'éducation nutritionnelle et par le développement ou la réforme des régimes agraires, de manière à assurer au mieux la mise en valeur et l'utilisation des ressources naturelles;

b) Pour assurer une répartition équitable des ressources alimentaires mondiales par rapport aux besoins, compte tenu des problèmes qui se posent tant aux pays importateurs qu'aux pays exportateurs de denrées alimentaires.

Article 12

1. Les Etats parties au présent Pacte reconnaissent le droit qu'a toute personne de jouir du meilleur état de santé physique et mentale qu'elle soit capable d'atteindre.

2. Les mesures que les Etats parties au présent Pacte prendront en vue d'assurer le plein exercice de ce droit devront comprendre les mesures nécessaires pour assurer:

a) La diminution de la mortinatalité et de la mortalité infantile, ainsi que le développement sain de l'enfant;

b) L'amélioration de tous les aspects de l'hygiène du milieu et de l'hygiène industrielle;

c) La prophylaxie et le traitement des maladies épi-

foranstaltninger, herunder udarbejdelse af konkrete planer til

(*a*) at forbedre metoderne til fremstilling, opbevaring og fordeling af fødevarer gennem fuld udnyttelse af den tekniske og videnskabelige viden, gennem udbredelse af kendskab til ernæringsprincipper og gennem udvikling eller omformning af landbrugets metoder på en sådan måde, at der opnås den mest effektive udvikling og udnyttelse af naturrigdommene,

(*b*) at sikre en retfærdig fordeling af verdens fødevareforsyninger i forhold til behov under hensyntagen til såvel fødevareimporterende som fødevareeksporterende landes problemer.

Artikel 12

1. De i denne konvention deltagende stater anerkender ethvert menneskes ret til at nyde den højst opnåelige fysiske og psykiske sundhed.

2. De foranstaltninger, deltagerne i denne konvention skal træffe for at opnå den fulde virkeliggørelse af denne ret, skal omfatte sådanne, som er nødvendige for at

(*a*) mindske antallet af dødfødsler og dødeligheden blandt småbørn samt fremme barnets sunde udvikling.

(*b*) forbedre alle sider af de hygiejniske forhold i det menneskelige miljø og på arbejdspladsen,

(*c*) forebygge, behandle og bekæmpe epidemiske og en-

endemic, occupational and other diseases;

(*d*) The creation of conditions which would assure to all medical service and medical attention in the event of sickness.

Article 13

1. The States Parties to the present Covenant recognize the right of everyone to education. They agree that education shall be directed to the full development of the human personality and the sense of its dignity, and shall strengthen the respect for human rights and fundamental freedoms. They further agree that education shall enable all persons to participate effectively in a free society, promote understanding, tolerance and friendship among all nations and all racial, ethnic or religious groups, and further the activities of the United Nations for the maintenance of peace.

2. The States Parties to the present Covenant recognize that, with a view to achieving the full realization of this right:

(*a*) Primary education shall be compulsory and available free to all;

(*b*) Secondary education in its different forms, including technical and vocational secondary education, shall be made generally available and accessible to all by every appropriate means, and in particular by the progressive introduction of free education;

(*c*) Higher education shall be made equally accessible to

démiques, endémiques, professionnelles et autres, ainsi que la lutte contre ces maladies;

d) La création de conditions propres à assurer à tous des services médicaux et une aide médicale en cas de maladie.

Article 13

1. Les Etats parties au présent Pacte reconnaissent le droit de toute personne à l'éducation. Ils conviennent que l'éducation doit viser au plein épanouissement de la personnalité humaine et du sens de sa dignité et renforcer le respect des droits de l'homme et des libertés fondamentales. Ils conviennent en outre que l'éducation doit mettre toute personne en mesure de jouer un rôle utile dans une société libre, favoriser la compréhension, la tolérance et l'amitié entre toutes les nations et tous les groupes raciaux, ethniques ou religieux et encourager le développement des activités des Nations Unies pour le maintien de la paix.

2. Les Etats parties au présent Pacte reconnaissent qu'en vue d'assurer le plein exercice de ce droit:

a) L'enseignement primaire doit être obligatoire et accessible gratuitement à tous;

b) L'enseignement secondaire, sous ses différentes formes, y compris l'enseignement secondaire technique et professionnel, doit être généralisé et rendu accessible à tous par tous les moyens appropriés et notamment par l'instauration progressive de la gratuité;

c) L'enseignement supérieur doit être rendu accessible

demiske sygdomme samt erhvervs- og andre sygdomme,

(*d*) skabe betingelser for at sikre ethvert menneske lægehjælp samt kur og pleje under sygdom.

Artikel 13

1. De i denne konvention deltagende stater anerkender enhvers ret til uddannelse. De er enige om, at uddannelsen skal tage sigte på menneskets fulde personlige udvikling og erkendelse af dets værdighed samt på at styrke respekten for menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder. De er endvidere enige om, at uddannelsen skal gøre det muligt for alle at gøre en nyttig indsats i et frit samfund, at medvirke til forståelse, fordragelighed og venskab mellem alle nationer og alle racegrupper, etnologiske grupper eller religiøse grupper, og at fremme De forenede Nationers arbejde for fredens opretholdelse.

2. De i denne konvention deltagende stater anerkender, at for at opnå den fulde virkeliggørelse af denne ret, skal

(*a*) grundskoleundervisning være tvungen og gratis for alle,

(*b*) de forskellige former for undervisning på mellemtrin, herunder teknisk og faglig undervisning, gøres alment tilgængelig ved alle dertil egnede midler og i særdeleshed ved gradvis indførelse af gratis undervisning,

(*c*) højere undervisning gøres ligelig tilgængelig for alle

all, on the basis of capacity, by every appropriate means, and in particular by the progressive introduction of free education;

(*d*) Fundamental education shall be encouraged or intensified as far as possible for those persons who have not received or completed the whole period of their primary education;

(*e*) The development of a system of schools at all levels shall be actively pursued, an adequate fellowship system shall be established, and the material conditions of teaching staff shall be continuously improved.

3. The States Parties to the precent Covenant undertake to have respect for the liberty of parents and, when applicable, legal guardians, to choose for their children schools, other than those established by the public authorities, which conform to such minimum educational standards as may be laid down or approved by the State and to ensure the religious and moral education of their children in conformity with their own convictions.

4. No part of this article shall be construed so as to interfere with the liberty of individuals and bodies to establish and direct educational institutions, subject always to the observance of the principles set forth in paragraph 1 of this article and to the requirement that the education given in such institutions shall conform to such minimum standards as may be laid down by the State.

à tous en pleine égalité, en fonction des capacités de chacun, par tous les moyens appropriés et notamment par l'instauration progressive de la gratuité;

d) L'éducation de base doit être encouragée ou intensifiée, dans toute la mesure possible, pour les personnes qui n'ont pas reçu d'instruction primaire ou qui ne l'ont pas reçue jusqu'à son terme;

e) Il faut poursuivre activement le développement d'un réseau scolaire à tous les échelons, établir un système adéquat de bourses et améliorer de façon continue les conditions matérielles du personnel enseignant.

3. Les Etats parties au présent Pacte s'engagent à respecter la liberté des parents et, le cas échéant, des tuteurs légaux, de choisir pour leurs enfants des établissements autres que ceux des pouvoirs publics, mais conformes aux normes minimales qui peuvent être prescrites ou approuvées par l'Etat en matière d'éducation, et de faire assurer l'éducation religieuse et morale de leurs enfants conformément à leurs propres convictions.

4. Aucune disposition du présent article ne doit être interprétée comme portant atteinte à la liberté des individus et des personnes morales de créer et de diriger des établissements d'enseignement, sous réserve que les principes énoncés au paragraphe 1 du présent article soient observés et que l'éducation donnée dans ces établissements soit conforme aux normes minimales qui peuvent être prescrites par l'Etat.

på grundlag af evner, ved alle dertil egnede midler og i særdeleshed ved gradvis indførelse af gratis undervisning.

(*d*) grundlæggende uddannelse opmuntres og intensiveres mest muligt for dem, der ikke har modtaget eller fuldendt grundskoleundervisningen,

(*e*) aktive bestræbelser udfoldes for at udvikle et skolesystem dækkende alle trin, et hensigtsmæssigt stipendiesystem oprettes, og lærerstabens materielle forhold vedvarende forbedres.

3. De i denne konvention deltagende stater forpligter sig til at respektere forældres, og i givet fald værgers frihed til at vælge andre skoler for deres børn end de, der er oprettet af de offentlige myndigheder, når blot disse opfylder sådanne undervisningsmæssige minimumskrav, som er stillet eller godkendt af staten, og til at sikre deres børn religionsundervisning og moralske opdragelse i overensstemmelse med deres egen overbevisning.

4. Intet i denne artikel må fortolkes således, at det medfører indgreb i enkeltpersoners og organisationers frihed til at oprette og lede undervisningsanstalter, dog således at de i denne artikels stk. 1 anførte principper overholdes tillige med kravet om, at den undervisning, der gives ved disse anstalter svarer til de af staten fastsatte minimumskrav.

Article 14

Each State Party to the present Covenant which, at the time of becoming a Party, has not been able to secure in its metropolitan territory or other territories under its jurisdiction compulsory primary education, free of charge, undertakes, within two years, to work out and adopt a detailed plan of action for the progressive implementation, within a reasonable number of years, to be fixed in the plan, of the principle of compulsory education free of charge for all.

Article 15

1. The States Parties to the present Covenant recognize the right of everyone:

(*a*) To take part in cultural life;

(*b*) To enjoy the benefits of scientific progress and its applications;

(*c*) To benefit from the protection of the moral and material interests resulting from any scientific, literary or artistic production of which he is the author.

2. The steps to be taken by the States Parties to the present Covenant to achieve the full realization of this right shall include those necessary for the conservation, the development and the diffusion of science and culture.

3. The States Parties to the present Covenant undertake to respect the freedom indispensable for scientific research and creative activity.

4. The States Parties to the present Covenant recognize

Article 14

Tout Etat partie au présent Pacte qui, au moment où il devient partie, n'a pas encore pu assurer dans sa métropole ou dans les territoires placés sous sa juridiction le caractère obligatoire et la gratuité de l'enseignement primaire s'engage à établir et à adopter, dans un délai de deux ans, un plan détaillé des mesures nécessaires pour réaliser progressivement, dans un nombre raisonnable d'années fixé par ce plan, la pleine application du principe de l'enseignement primaire obligatoire et gratuit pour tous.

Article 15

1. Les Etats parties au présent Pacte reconnaissent à chacun le droit:

a) De participer à la vie culturelle;

b) De bénéficier du progrès scientifique et de ses applications;

c) De bénéficier de la protection des intérêts moraux et matériels découlant de toute production scientifique, littéraire ou artistique dont il est l'auteur.

2. Les mesures que les Etats parties au présent Pcate prendront en vue d'assurer le plein exercice de ce droit devront comprendre celles qui sont nécessaires pour assurer le maintien, le développement et la diffusion de la science et de la culture.

3. Les Etats parties au présent Pacte s'engagent à respecter la liberté indispensable à la recherche scientifique et aux activités créatrices.

4. Les Etats parties au présent Pacte reconnaissent les

Artikel 14

Enhver i denne konvention deltagende stat, som ikke ved sin tiltrædelse har været i stand til at sikre tvungen og gratis grundskoleundervisning i moderlandet eller i et andet område under dens jurisdiktion, forpligter sig til inden for to år at udarbejde og vedtage en detaljeret arbejdsplan for gradvis gennemførelse — inden for en i planen fastsat rimelig årrække — af princippet om tvungen og gratis undervisning for alle.

Artikel 15

1. De i denne konvention deltagende stater anerkender enhvers ret til at:

(*a*) deltage i kulturlivet,

(*b*) nyde fordel af videnskabens fremskridt og dens anvendelse,

(*c*) nyde fordel af den beskyttelse af moralske og materielle interesser, der hidrører fra al videnskabelig, litterær eller kunstnerisk frembringelse, som han er ophavsmanden til.

2. De foranstaltninger, enhver af de i denne konvention deltagende stater træffer med henblik på at sikre denne ret, skal omfatte sådanne som er nødvendige for at bevare, udvikle og udbrede videnskab og kultur.

3. De i denne konvention deltagende stater forpligter sig til at respektere den frihed, der er uundværlig for videnskabelig forskning og skabende virksomhed.

4. De i denne konvention deltagende stater anerkender

the benefits to be derived from the encouragement and development of international contacts and co-operation in the scientific and cultural fields.

Part IV

Article 16

1. The States Parties to the present Covenant undertake to submit in conformity with this part of the Covenant reports on the measures which they have adopted and the progress made in achieving the observance of the rights recognized herein.

2. (*a*) All reports shall be submitted to the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit copies to the Economic and Social Council for consideration in accordance with the provisions of the present Covenant.

(*b*) The Secretary-General of the United Nations shall also transmit to the specialized agencies copies of the reports, or any relevant parts therefrom, from States Parties to the present Covenant which are also members of these specialized agencies in so far as these reports, or parts therefrom, relate to any matters which fall within the responsibilities of the said agencies in accordance with their constitutional instruments.

Article 17

1. The States Parties to the present Covenant shall furnish their reports in stages, in accordance with a programme to be established by

bienfaits qui doivent résulter de l'encouragement et du développement de la coopération et des contacts internationaux dans le domaine de la science et de la culture.

Quatrième partie

Article 16

1. Les Etats parties au présent Pacte s'engagent à présenter, conformément aux dispositions de la présente partie du Pacte, des rapports sur les mesures qu'ils auront adoptées et sur les progrès accomplis en vue d'assurer le respect des droits reconnus dans le Pacte.

2. *a*) Tous les rapports sont adressés au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies, qui en transmet copie au Conseil économique et social, pour examen, conformément aux dispositions du présent Pacte.

b) Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies transmet également aux institutions spécialisées copie des rapports, ou de toutes parties pertinentes des rapports, envoyés par les Etats parties au présent Pacte qui sont également membres desdites institutions spécialisées, pour autant que ces rapports, ou parties de rapports, ont trait à des questions relevant de la compétence desdites institutions aux termes de leurs actes constitutifs respectifs.

Article 17

1. Les Etats parties au présent Pacte présentent leurs rapports par étapes, selon un programme qu'établira le Conseil économique et social

de goder, der kan opnås ved at fremme og udvikle internationale forbindelser og samarbejde på det videnskabelige og kulturelle område.

Afsnit IV

Artikel 16

1. De i denne konvention deltagende stater påtager sig, i overensstemmelse med dette afsnit af konventionen, at aflægge beretninger om de foranstaltninger, der er truffet og de fremskridt, der er gjort, med hensyn til overholdelse af de heri anerkendte rettigheder.

2. (*a*) Alle beretninger skal fremsendes til De forenede Nationers generalsekretær, som skal videregive genparter deraf til Det økonomiske og sociale Råd til behandling i overensstemmelse med denne konventions bestemmelser.

(*b*) De forenede Nationers generalsekretær skal tillige til særorganisationerne videresende genparter eller alle relevante afsnit af beretningerne fra deltagere i denne konvention, som samtidig er medlemmer af disse særorganisationer, i den udstrækning disse beretninger eller dele deraf vedrører spørgsmål, der hører under de nævnte organisationers forretningsområde ifølge deres statutter.

Artikel 17

1. De i denne konvention deltagende stater skal aflægge deres beretninger etapevis i overensstemmelse med et program, der senest et år

the Economic and Social Council within one year of the entry into force of the present Covenant after consultation with the States Parties and the specialized agencies concerned.

2. Reports may indicate factors and difficulties affecting the degree of fulfilment of obligations under the present Covenant.

3. Where relevant information has previously been furnished to the United Nations or to any specialized agency by any State Party to the present Covenant, it will not be necessary to reproduce that information, but a precise reference to the information so furnished will suffice.

Article 18

Pursuant to its responsibilities under the Charter of the United Nations in the field of human rights and fundamental freedoms, the Economic and Social Council may make arrangements with the specialized agencies in respect of their reporting to it on the progress made in achieving the observance of the provisions of the present Covenant falling within the scope of their activities. These reports may include particulars of decisions and recommendations on such implementation adopted by their competent organs.

Article 19

The Economic and Social Council may transmit to the Commission on Human Right

dans un délai d'un an à compter de la date d'entrée en vigueur du présent Pacte, après avoir consulté les Etats parties et les institutions spécialisées intéressées.

2. Les rapports peuvent faire connaître les facteurs et les difficultés empêchant ces Etats de s'acquitter pleinement des obligations prévues au présent Pacte.

3. Dans le cas où des renseignements à ce sujet ont déjà été adressés à l'Organisation des Nations Unies ou à une institution spécialisée par un Etat partie au Pacte, il ne sera pas nécessaire de reproduire lesdits renseignements et une référence précise à ces renseignements suffira.

Article 18

En vertu des responsabilités qui lui sont conférées par la Charte des Nations Unies dans le domaine des droits de l'homme et des libertés fondamentales, le Conseil économique et social pourra conclure des arrangements avec les institutions spécialisées, en vue de la présentation par celle-ci de rapports relatifs aux progrès accomplis quant à l'observation des dispositions du présent Pacte qui entrent dans le cadre de leurs activités. Ces rapports pourront comprendre des données sur les décisions et recommandations adoptées par les organes compétents des institutions spécialisées au sujet de cette mise en œuvre.

Article 19

Le Conseil économique et social peut renvoyer à la Commission des droits de l'homme

efter denne konventions ikrafttræden skal fastsættes af Det økonomiske og sociale Råd efter samråd med de pågældende deltagerstater og særorganisationer.

2. I beretningerne kan anføres forhold og vanskeligheder, der i større eller mindre grad har hindret opfyldelsen af forpligtelser i henhold til denne konvention.

3. Hvis en deltager i denne konvention tidligere har meddelt De forenede Nationer eller en særorganisation relevante oplysninger, er det unødvendigt at gentage disse oplysninger; en nøjagtig henvisning til de meddelte oplysninger vil være tilstrækkelig.

Artikel 18

I overensstemmelse med sine forpligtelser i henhold til De forenede Nationers pagt for så vidt angår spørgsmål om menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, kan Det økonomiske og sociale Råd træffe aftale med særorganisationerne om deres aflæggelse af beretninger om de fremskridt, der er opnået med hensyn til opfyldelsen af de bestemmelser i denne konvention, der falder ind under deres virkefeldt. Disse beretninger skal indeholde oplysninger om de beslutninger og rekommandationer, som særorganisationernes kompetente organer har vedtaget med henblik på gennemførelsesforanstaltninger.

Artikel 19

Det økonomiske og sociale Råd kan med henblik på overvejelse og fremsættelse

for study and general recommendation or as appropriate for information the reports concerning human rights submitted by States in accordance with articles 16 and 17, and those concerning human rights submitted by the specialized agencies in accordance with article 18.

Article 20

The States Parties to the present Covenant and the specialized agencies concerned may submit comments to the Economic and Social Council on any general recommendation under article 19 or reference to such general recommendation in any report of the Commission on Human Rights or any documentation referred to therein.

Article 21

The Economic and Social Council may submit from time to time to the General Assembly reports with recommendations of a general nature and a summary of the information received from the States Parties to the present Covenant and the specialized agencies on the measures taken and the progress made in achieving general observance of the rights recognized in the present Covenant.

Article 22

The Economic and Social Council may bring to the attention of other organs of the United Nations, their subsidiary organs and specialized agencies concerned with

aux fins d'étude et de recommandation d'ordre général ou pour information, s'il y a lieu, les rapports concernant les droits de l'homme que communiquent les Etats conformément aux articles 16 et 17 et les rapports concernant les droits de l'homme que communiquent les institutions spécialisées conformément à l'article 18.

Article 20

Les Etats parties au présent Pacte et les institutions spécialisées intéressées peuvent présenter au Conseil économique et social des observations sur toute recommandation d'ordre général faite en vertu de l'article 19 ou sur toute mention d'une recommandation d'ordre général figurant dans un rapport de la Commission des droits de l'homme ou dans tout document mentionné dans ledit rapport.

Article 21

Le Conseil économique et social peut présenter de temps en temps à l'Assemblée générale des rapports contenant des recommandations de caractère général et un résumé des renseignements reçus des Etats parties au présent Pacte et des institutions spécialisées sur les mesures prises et les progrès accomplis en vue d'assurer le respect général des droits reconnus dans le présent Pacte.

Article 22

Le Conseil économique et social peut porter à l'attention des autres organes de l'Organisation des Nations Unies, de leurs organes subsidiaires et des institutions

af generelle rekommandationer eller, i givet fald, til underretning tilstille menneskerettighedskommissionen beretninger om menneskerettighederne, som stater har afgivet i henhold til artikel 16 og 17, og særorganisationerne i henhold til artikel 18.

Artikel 20

De i denne konvention deltagende stater samt vedkommende særorganisationer kan over for Det økonomiske og sociale Råd fremsætte bemærkninger om enhver generel rekommendation i henhold til artikel 19 eller henvisning til en sådan generel rekommandation i enhver beretning fra menneskerettighedskommissionen eller i ethvert deri omtalt dokument.

Artikel 21

Det økonomiske og sociale Råd kan fra tid til anden forelægge generalforsamlingen beretninger med rekommandationer af generel karakter og et resumé over de oplysninger, det fra deltagerne i denne konvention og særorganisationerne har modtaget om de foranstaltninger, der er truffet og de fremskridt, der er gjort for at opnå almindelig overholdelse af de i denne konvention anerkendte rettigheder.

Artikel 22

Det økonomiske og sociale Råd kan gøre andre af De forenede Nationers organer, disses underorganer og de særorganisationer, der beskæftiger sig med teknisk

furnishing technical assistance any matters arising out of the reports referred to in this part of the present Covenant which may assist such bodies in deciding, each within its field of competence, on the advisability of international measures likely to contribute to the effective progressive implementation of the present Covenant.

Article 23

The States Parties to the present Covenant agree that international action for the achievement of the rights recognized in the present Covenant includes such methods as the conclusion of conventions, the adoption of recommendations, the furnishing of technical assistance and the holding of regional meetings and technical meetings for the purpose of consultation and study organized in conjunction with the Governments concerned.

Article 24

Nothing in the present Covenant shall be interpreted as impairing the provisions of the Charter of the United Nations and of the constitutions oft he specialized agencies which define the respective responsibilities of the various organs of the United Nations and of the specialized agencies in regard to the matters dealt with in the present Covenant.

Article 25

Nothing in the present Covenant shall be interpreted as impairing the inherent

spécialisées intéressées qui s'occupent de fournir une assistance technique toute question que soulèvent les rapports mentionnés dans la présente partie du présent Pacte et qui peut aider ces organismes à se prononcer, chacun dans sa propre sphère de compétence, sur l'opportunité de mesures internationales propres à contribuer à la mise en œuvre effective et progressive du présent Pacte.

Article 23

Les Etats parties au présent Pacte conviennent que les mesures d'ordre international destinées à assurer la réalisation des droits reconnus dans ledit Pacte comprennent notamment la conclusion de conventions, l'adoption de recommandations, la fourniture d'une assistance technique et l'organisation, en liaison avec les gouvernements intéressés, de réunions régionales et de réunions techniques aux fins de consultations et d'études.

Article 24

Aucune disposition du présent Pacte ne doit être interprétée comme portant atteinte aux dispositions de la Charte des Nations Unies et des constitutions des institutions spécialisées qui définissent les responsabilités respectives des divers organes de l'Organisation des Nations Unies et des institutions spécialisées en ce qui concerne les questions traitées dans le présent Pacte.

Article 25

Aucune disposition du présent Pacte ne sera interprétée comme portant atteinte au

bistandsydelse, opmærksom på ethvert spørgsmål i forbindelse med de i dette konventionsafsnit omhandlede beretninger, som kan være til hjælp for disse organer, når de, inden for deres respektive forretningsområder, skal afgøre, hvorvidt det vil være tilrådeligt at træffe internationale foranstaltninger, der kan medvirke til en effektiv og gradvis gennemførelse af denne konvention.

Artikel 23

De i denne konvention deltagende stater er enige om, at internationale foranstaltninger til opnåelse af de i konventionen anerkendte rettigheder fremfor alt må omfatte afsluttelse af konventioner, vedtagelse af rekommandationer, ydelse af teknisk bistand og afholdelse i samarbejde med de interesserede regeringer af regionale møder og tekniske møder til rådslagning og undersøgelser.

Artikel 24

Intet i denne konvention må fortolkes som en indskrænkning i de bestemmelser i De forenede Nationers pagt og i særorganisationernes statutter, der nærmere angiver det ansvar, som De forenede Nationers forskellige organer og særorganisationerne hver især har for så vidt angår de i denne konvention omhandlede spørgsmål.

Artikel 25

Intet i denne konvention må fortolkes som en indskrænkning i alle folks natur-

right of all peoples to enjoy and utilize fully and freely their natural wealth and resources.

Part V

Article 26

1. The present Covenant is open for signature by any State Member of the United Nations or member of any of its specialized agencies, by any State Party to the Statute of the International Court of Justice, and by any other State which has been invited by the General Assembly of the United Nations to become a party to the present Covenant.

2. The present Covenant is subject to ratification. Instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

3. The present Covenant shall be open to accession by any State referred to in paragraph 1 of this article.

4. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Secretary-General of the United Nations.

5. The Secretary-General of the United Nations shall inform all States which have signed the present Covenant or acceded to it of the deposit of each instrument of ratification or accession.

Article 27

1. The present Covenant shall enter into force three months after the date of the deposit with the Secretary-General of the United Nations of the thirty-fifth instrument of ratification or instrument of accession.

droit inhérent de tous les peuples à profiter et à user pleinement et librement de leurs richesses et ressources naturelles.

Cinquième partie

Article 26

1. Le présent Pacte est ouvert à la signature de tout Etat Membre de l'Organisation des Nations Unies ou membre de l'une quelconque de ses institutions spécialisées de tout Etat partie au Statut de la Cour internationale de Justice, ainsi que de tout autre Etat invité par l'Assemblée générale des Nations Unies à devenir partie au présent Pacte.

2. Le présent Pacte est sujet à ratification et les instruments de ratification seront déposés auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

3. Le présent Pacte sera ouvert à l'adhésion de tout Etat visé au paragraphe 1 du présent article.

4. L'adhésion se fera par le dépôt d'un instrument d'adhésion auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

5. Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies informe tous les Etats qui ont signé le présent Pacte ou qui y ont adhéré du dépôt de chaque instrument de ratification ou d'adhésion.

Article 27

1. Le présent Pacte entrera en vigueur trois mois après la date du dépôt auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies du trente-cinquième instrument de ratification ou d'adhésion.

lige ret til fuld og fri nydelse og udnyttelse af deres naturgivne rigdomskilder og ressourcer.

Afsnit V

Artikel 26

1. Denne konvention kan undertegnes af enhver medlemsstat i De forenede Nationer eller ethvert medlem af en af særorganisationerne, af enhver stat, der har tilsluttet sig Den mellemfolkelige Domstols statut, og enhver anden stat, der af De forenede Nationers generalforsamling er blevet opfordret til at deltage i denne konvention.

2. Denne konvention skal ratificeres Ratifikationsinstrumenter skal deponeres hos De forenede Nationers generalsekretær.

3. Denne konvention kan tiltrædes af enhver af de i stk. 1 i denne artikel nævnte stater.

4. Tiltrædelse sker ved deponering af et tiltrædelsesinstrument hos De forenede Nationers generalsekretær.

5. De forenede Nationers generalsekretær underretter alle stater, som har undertegnet eller tiltrådt denne konvention, om deponeringen af ethvert ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument.

Artikel 27

1. Denne konvention træder i kraft tre måneder efter datoen for deponeringen af det femogtredivte ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument hos De forenede Nationers generalsekretær.

2. For each State ratifying the present Covenant or acceding to it after the deposit of the thirty-fifth instrument of ratification or instrument of accession, the present Covenant shall enter into force three months after the date of the deposit of its own instrument of ratification or instrument of accession.

Article 28

The provisions of the present Covenant shall extend to all parts of federal States without any limitations or exceptions.

Article 29

1. Any State Party to the present Covenant may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall thereupon communicate any proposed amendments to the States Parties to the present Covenant with a request that they notify him whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and voting upon the proposals. In the event that at least one third of the States Parties favours such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of the States Parties present and voting at the conference shall be submitted to the General Assembly of the United Nations for approval.

2. Amendments shall come into force when they have been approved by the General Assembly of the United Nations and accepted by a two-

2. Pour chacun des Etats qui ratifieront le présent Pacte ou y adhéreront après le dépôt du trente-cinquième instrument de ratification ou d'adhésion, ledit Pacte entrera en vigueur trois mois après la date du dépôt par cet Etat de son instrument de ratification ou d'adhésion.

Article 28

Les dispositions du présent Pacte s'appliquent, sans limitation ni exception aucune, à toutes les unités constitutives des Etats fédératifs.

Article 29

1. Tout Etat partie au présent Pacte peut proposer un amendement et en déposer le texte auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies. Le Secrétaire général transmet alors tous projets d'amendements aux Etats parties au présent Pacte en leur demandant de lui indiquer s'ils désirent voir convoquer une conférence d'Etats parties pour examiner ces projets et les mettre aux voix. Si un tiers au moins des Etats se déclarent en faveur de cette convocation, le Secrétaire général convoque la conférence sous les auspices de l'Organisation des Nations Unies. Tout amendement adopté par la majorité des Etats présents et votants à la conférence est soumis pour approbation à l'Assemblée générale des Nations Unies.

2. Ces amendements entrent en vigueur lorsqu'ils ont été approuvés par l'Assemblée générale des Nations Unies et acceptés, conformé-

2. For enhver stat, der ratificerer eller tiltræder denne konvention efter deponeringen af det femogtredivte ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument, træder konventionen i kraft tre måneder efter datoen for deponeringen af dens eget ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument.

Artikel 28

Bestemmelserne i denne konvention skal uden begrænsning eller undtagelse finde anvendelse på alle dele af forbundsstater.

Artikel 29

1. Enhver i denne konvention deltagende stat kan stille ændringsforslag og indsende dem til De forenede Nationers generalsekretær. Denne skal derefter give meddelelse om de foreslåede ændringer til de i konventionen deltagende stater med anmodning om at blive underrettet, såfremt deltagerstaterne ønsker en konference med det formål at behandle og stemme om forslagene. Hvis mindst en trediedel af deltagerstaterne ønsker en sådan konference, skal generalsekretæren sammenkalde konferencen under De forenede Nationers auspicier. Enhver ændring, der vedtages af et flertal af de deltagerstater, der er til stede og afgiver deres stemme ved konferencen, skal forelægges De forenede Nationers generalforsamling til godkendelse.

2. Ændringer skal træde i kraft, når de er godkendt af De forenede Nationers generalforsamling og vedtaget med to trediedels flertal af de

thirds majority of the States Parties to the present Covenant in accordance with their respective constitutional processes.

3. When amendments come into force they shall be binding on those States Parties which have accepted them, other States Parties still being bound by the provisions of the present Covenant and any earlier amendment which they have accepted.

Article 30

Irrespective of the notifications made under article 26, paragraph 5, the Secretary-General of the United Nations shall inform all States referred to in paragraph 1 of the same article of the following particulars:

(*a*) Signatures, ratifications and accessions under article 26;

(*b*) The date of the entry into force of the present Covenant under article 27 and the date of the entry into force of any amendments under article 29.

Article 31

1. The present Covenant, of which the Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited in the archives of the United Nations.

2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit certified copies of the present Covenant to all States referred to in article 26.

IN FAITH WHEREOF the undersigned, being duly

ment à leurs règles constitutionnelles respectives, par une majorité des deux tiers des Etats parties au présent Pacte.

3. Lorsque ces amendements entrent en vigueur, ils sont obligatoires pour les Etats parties qui les ont acceptés, les autres Etats parties restant liés par les dispositions du présent Pacte et par tout amendement antérieur qu'ils ont accepté.

Article 30

Indépendament des notifications prévues au paragraphe 5 de l'article 26, le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies informera tous les Etats visés au paragraphe 1 dudit article:

a) Des signatures apposées au présent Pacte et des instruments de ratification et d'adhésion déposés conformément à l'article 26;

b) De la date à la quelle le présent Pacte entrera en vigueur conformément à l'article 27 et de la date à laquelle entreront en vigueur les amendements prévus à l'article 29.

Article 31

1. Le présent Pacte, dont les textes anglais, chinois, espagnol, français et russe font également foi, sera déposé aux archives de l'Organisation des Nations Unies.

2. Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies transmettra une copie certifiée conforme du présent Pacte à tous les Etats visés à l'article 26.

EN FOI DE QUOI les soussignés, dûment autorisés

i denne konvention deltagende stater i overensstemmelse med deres respektive forfatningsmæssige regler.

3. Når ændringer træder i kraft, skal de være bindende for de deltagerstater, som har godkendt dem, medens de øvrige deltagerstater stadig er bundet af bestemmelserne i denne konvention og eventuelle tidligere ændringer, som de har godkendt.

Artikel 30

Uanset de meddelelser der afgives i henhold til artikel 26, stk. 5, skal De forenede Nationers generalsekretær underrette alle de i stk. 1 i samme artikel omhandlede stater om

(*a*) undertegnelser, ratifikationer og tiltrædelser i henhold til artikel 26,

(*b*) datoen for denne konventions ikrafttræden i henhold til artikel 27 samt for enhver ændrings ikrafttræden i henhold til artikel 29.

Artikel 31

1. Denne konvention, hvis engelske, franske, kinesiske, russiske og spanske tekst har samme gyldighed, skal deponeres i De forenede Nationers arkiv.

2. De forenede Nationers generalsekretær skal fremsende bekræftede genparter af denne konvention til samtlige de i artikel 26 omhandlede stater.

TIL BEKRÆFTELSE HERAF har undertegnede

authorized thereto by their respective Governments, have signed the present Covenant, opened for signature at New York, on the nineteenth day of December, one thousand nine hundred and sixty-six.

par leurs Gouvernements respectifs, ont signé le présent Pacte qui a été ouvert à la signature à New York, le dix-neuf décembre mil neuf cent soixante-six.

befuldmægtigede, der af deres respektive regeringer er behørigt bemyndiget hertil, undertegnet denne konvention, åbnet for undertegnelse i New York den nittende december nitten hundrede og seksogtres.

Oversættelse.

INTERNATIONAL COVENANT ON CIVIL AND POLITICAL RIGHTS

The States Parties to the present Covenant,

Considering that, in accordance with the principles proclaimed in the Charter of the United Nations, recognition of the inherent dignity and of the equal and inalienable rights of all members of the human family is the foundation of freedom, justice and peace in the world,

Recognizing that these rights derive from the inherent dignity of the human person,

Recognizing that, in accordance with the Universal Declaration of Human Rights, the ideal of free human beings enjoying civil and political freedom and freedom from fear and want can only be achieved if conditions are created whereby everyone may enjoy his civil and political rights, as well as his economic, social and cultural rights,

Considering the obligation of States under the Charter of the United Nations to promote universal respect for, and observance of, human rights and freedoms,

Realizing that the individual, having duties to other individuals and to the com-

PACTE INTERNATIONAL RELATIF AUX DROITS CIVILS ET POLITIQUES

Les Etats parties au présent Pacte,

Considérant que, conformément aux principes énoncés dans la Charte des Nations Unies, la reconnaissance de la dignité inhérente à tous les membres de la famille humaine et de leurs droits égaux et inaliénables constitue le fondement de la liberté, de la justice et de la paix dans le monde,

Reconnaissant que ces droit découlent de la dignité inhérente à la personne humaine,

Reconnaissant que, conformément à la Déclaration universelle des droits de l'homme, l'idéal de l'être humain libre, jouissant des libertés civiles et politiques et libéré de la crainte et de la misère, ne peut être réalisé que si des conditions permettant à chacun de jouir de ses droits civils et politiques, aussi bien que de ses droits économiques, sociaux et culturels, sont créées,

Considérant que la Charte des Nations Unies impose aux Etats l'obligation de promouvoir le respect universel et effectif des droits et des libertés de l'homme,

Prenant en considération le fait que l'individu a des devoirs envers autrui et en-

INTERNATIONAL KONVENTION OM BORGERLIGE OG POLITISKE RETTIGHEDER

De i denne konvention deltagende stater, som

finder — i overensstemmelse med de i De forenede Nationers pagt erklærede principper — at anerkendelsen af menneskets naturlige værdighed og af hele menneskehedens lige og umistelige rettigheder danner grundlaget for frihed, retfærdighed og fred i verden,

anerkender, at disse rettigheder hidrører fra det enkelte menneskes naturlige værdighed,

anerkender — i overensstemmelse med Verdenserklæringen om Menneskerettighederne — at idealet om frie mennesker, der nyder borgerlig og politisk frihed samt frihed for frygt og nød, kun kan opnås, såfremt der skabes sådanne vilkår, at enhver kan nyde såvel sine borgerlige og politiske rettigheder som sine økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder,

erkender, at De forenede Nationers pagt pålægger staterne at fremme den almindelige respekt for og overholdelse af menneskerettigheder og frihedsrettigheder,

erkender, at det er det enkelte menneskes skyldighed, i kraft af dets forpligtelser

munity to which he belongs, is under a responsibility to strive for the promotion and observance of the rights recognized in the present Covenant,

Agree upon the following articles:

Part I

Article 1

1. All peoples have the right of self-determination. By virtue of that right they freely determine their political status and freely pursue their economic, social and cultural development.

2. All peoples may, for their own ends, freely dispose of their natural wealth and resources without prejudice to any obligations arising out of international economic co-operation, based upon the principle of mutual benefit, and international law. In no case may a people be deprived of its own means of subsistence.

3. The States Parties to the present Covenant, including those having responsibility for the administration of Non-Self-Governing and Trust Territories, shall promote the realization of the right of self-determination, and shall respect that right, in conformity with the provisions of the Charter of the United Nations.

Part II

Article 2

1. Each State Party to the present Covenant undertakes to respect and to ensure to all individuals within its

vers al collectivité à laquelle il appartient et est tenu de s'efforcer de promouvoir et de respecter les droits reconnus dans le présent Pacte,

Sont convenus des articles suivants:

Première partie

Article premier

1. Tous les peuples ont le droit de disposer d'eux-mêmes. En vertu de ce droit, ils déterminent librement leur statut politique et assurent librement leur développement économique, social et culturel.

2. Pour atteindre leurs fins, tous les peuples peuvent disposer librement de leurs richesses et de leurs ressources naturelles, sans préjudice des obligations qui découlent de la coopération économique internationale, fondée sur le principe de l'intérêt mutuel, et du droit international. En aucun cas, un peuple ne pourra être privé de ses propres moyens de subsistance.

3. Les Etats parties au présent Pacte, y compris ceux qui ont la responsabilité d'administrer des territoires non autonomes et des territoires sous tutelle, sont tenus de faciliter la réalisation du droit des peuples à disposer d'eux-mêmes, et de respecter ce droit, conformément aux dispositions de la Charte des Nations Unies.

Deuxième partie

Article 2

1. Les Etats parties au présent Pacte s'engagent à respecter et à garantir à tous les individus se trouvant sur

over for sine medmennesker og over for det samfund, det tilhører, at søge de i denne konvention anerkendte rettigheder fremmet og overholdt,

er blevet enige om følgende artikler:

Afsnit I

Artikel 1

1. Alle folk har selvbestemmelsesret. I kraft af denne kan de frit bestemme deres politiske stilling og frit varetage deres egen økonomiske sociale og kulturelle udvikling

2. Alle folk kan til deres egne formål disponere frit over deres naturgivne rigdomskilder og ressourcer uden derved at gøre indgreb i forpligtelser hidrørende fra internationalt økonomisk samarbejde, der er baseret på princippet om gensidig fordel i folkeretten. Et folk må aldrig berøves sine eksistensmuligheder.

3. De i denne konvention deltagende stater, herunder sådanne som har ansvaret for forvaltningen af ikke-selvstyrende områder eller formynderskabsområder, skal medvirke til selvbestemmelsesrettens gennemførelse og respektere denne rettighed i overensstemmelse med bestemmelserne i De forenede Nationers pagt.

Afsnit II

Artikel 2

1. Enhver i denne konvention deltagende stat forpligter sig til at respektere og tilsikre alle personer, der befin-

territory and subject to its jurisdiction the rights recognized in the present Covenant, without distinction of any kind, such as race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status.

2. Where not already provided for by existing legislative or other measures, each State Party to the present Covenant undertakes to take the necessary steps, in accordance with its constitutional processes and with the provisions of the present Covenant, to adopt such legislative or other measures as may be necessary to give effect to the rights recognized in the present Covenant.

3. Each State Party to the present Covenant undertakes:

(*a*) To ensure that any person whose rights or freedoms as herein recognized are violated shall have an effective remedy, notwithstanding that the violation has been committed by persons acting in an official capacity;

(*b*) To ensure that any person claiming such a remedy shall have his right thereto determined by competent judicial, administrative or legislative authorities, or by any other competent authority provided for by the legal system of the State, and to develop the possibilities of judicial remedy;

(*c*) To ensure that the competent authorities shall

leur territoire et relevant de leur compétence les droits reconnus dans le présent Pacte, sans distinction aucune, notamment de race, de couleur, de sexe, de langue, de religion, d'opinion politique ou de toute autre opinion, d'origine nationale ou sociale, de fortune, de naissance ou de toute autre situation.

2. Les Etats parties au présent Pacte s'engagent à prendre, en accord avec leurs procédures constitutionelles et avec les dispositions du présent Pacte, les arrangements devant permettre l'adoption de telles mesures d'ordre législatif ou autre, propres à donner effet aux droits reconnus dans le présent Pacte qui ne seraient pas déjà en vigueur.

3. Les Etats parties au présent Pacte s'engagent à:

a) Garantir que toute personne dont les droits et libertés reconnus dans le présent Pacte auront été violés disposera d'un recours utile, alors même que la violation aurait été commise par des personnes agissant dans l'exercice de leurs fonctions officielles;

b) Garantir que l'autorité compétente, judiciaire, administrative ou législative ou toute autre autorité compétente selon la législation de l'Etat, statuera sur les droits de la personne qui forme le recours et à développer les possibilités de recours juridictionnel;

c) Garantir la bonne suite donnée par les autorités com-

der sig inden for dens område og er undergivet dens jurisdiktion, de i denne konvention anerkendte rettigheder uden forskelsbehandling af nogen art, herunder som følge af race, hudfarve, køn, sprog, religion, politisk eller anden anskuelse, national eller social herkomst, formueforhold, fødsel eller anden stilling.

2. Enhver i denne konvention deltagende stat forpligter sig til i overensstemmelse med sin forfatning og med denne konventions bestemmelser at træffe de fornødne foranstaltninger til ad lovgivningens vej eller på anden måde at tilsikre de i denne konvention anerkendte rettigheder, dersom disse ikke allerede er gennemført.

3. Enhver i denne konvention deltagende stat forpligter sig til:

a) at sikre enhver, hvis rettigheder eller friheder efter denne konvention krænkes, adgang til effektive retsmidler herimod, uanset om de personer, der har begået krænkelsen, har handlet i embeds medfør;

b) at sikre enhver, der gør krav på sådanne retsmidler, adgang til at få sin ret til disse afgjort af kompetente judicielle, administrative eller lovgivende myndigheder eller af anden i henhold til den pågældende stats retsordning kompetent myndighed samt at videreudvikle mulighederne for at anvende judicielle retsmidler;

c) at sikre, at de kompetente myndigheder tager en

enforce such remedies when granted.

Article 3

The States Parties to the present Covenant undertake to ensure the equal right of men and women to the enjoyment of all civil and political rights set forth in the present Covenant.

Article 4

1. In time of public emergency which threatens the life of the nation and the existence of which is officially proclaimed, the States Parties to the present Covenant may take measures derogating from their obligations under the present Covenant to the extent strictly required by the exigencies of the situation, provided that such measures are not inconsistent with their other obligations under international law and do not involve discrimination solely on the ground of race, colour, sex, language, religion or social origin.

2. No derogation from articles 6, 7, 8 (paragraphs 1 and 2), 11, 15, 16 and 18 may be made under this provision.

3. Any State Party to the present Covenant availing itself of the right of derogation shall immediately inform the other States Parties to the present Covenant, through the intermediary of the Secretary-General of the United Nations, of the provisions from which it has derogated and of the reasons by which it was actuated. A further communication shall be

pétentes à tout recours qui aura été reconnu justifié.

Article 3

Les Etats parties au présent Pacte s'engagent à assurer le droit égal des hommes et des femmes de jouir de tous les droits civils et politiques énoncés dans le présent Pacte.

Article 4

1. Dans le cas où un danger public exceptionnel menace l'existence de la nation et est proclamé par un acte officiel, les Etats parties au présent Pacte peuvent prendre, dans la stricte mesure où la situation l'exige, des mesures dérogeant aux obligations prévues dans le présent Pacte, sous réserve que ces mesures ne soient pas incompatibles avec les autres obligations que leur impose le droit international et qu'elles n'entraînent pas une discrimination fondée uniquement sur la race, la couleur, le sexe, la langue, la religion ou l'origine sociale.

2. La disposition précédente n'autorise aucune dérogation aux articles 6, 7, 8 (par. 1 et 2), 11, 15, 16 et 18.

3. Les Etats parties au présent Pacte qui usent du droit de dérogation doivent, par l'entremise du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies, signaler aussitôt aux autres Etats parties les dispositions auxquelles ils ont dérogé ainsi que les motifs qui ont provoqué cette dérogation. Une nouvelle communication sera faite par la même entremise, à la date à

klage til følge, når den er fundet berettiget.

Artikel 3

De i denne konvention deltagende stater forpligter sig til at sikre mænds og kvinders lige ret til at nyde alle de i denne konvention anførte borgerlige og politiske rettigheder.

Artikel 4

1. I en offentlig nødstilstand, som truer nationens beståen, og som officielt proklameres som en sådan kan de i denne konvention deltagende stater træffe foranstaltninger, hvorved deres forpligtelser i henhold til konventionen fraviges i det omfang sådanne foranstaltninger er absolut nødvendige i den givne situation, og forudsat, at de ikke er uforenelige med statens øvrige forpligtelser i henhold til folkeretten og ikke indebærer forskelsbehandling alene på grund af race, hudfarve, køn, sprog, religion eller social herkomst.

2. Foranstående bestemmelse hjemler ikke fravigelser af artikel 6, 7, 8, stk. 1 og 2, 11, 15, 16 og 18.

3. Enhver i denne konvention deltagende stat, der benytter sig af retten til at fravige konventionens bestemmelser, skal omgående gennem De forenede Nationers generalsekretær underrette de øvrige i konventionen deltagende stater om de bestemmelser, den har fraveget og om begrundelsen herfor. Den pågældende stat skal give en yderligere meddelelse ad

made, through the same intermediary, on the date on which it terminates such derogation.

Article 5

1. Nothing in the present Covenant may be interpreted as implying for any State, group or person any right to engage in any activity or perform any act aimed at the destruction of any of the rights and freedoms recognized herein or at their limitation to a greater extent than is provided for in the present Covenant.

2. There shall be no restriction upon or derogation from any of the fundamental human rights recognized or existing in any State Party to the present Covenant pursuant to law, conventions, regulations or custom on the pretext that the present Covenant does not recognize such rights or that it recognizes them to a lesser extent.

Part III

Article 6

1. Every human being has the inherent right to life. This right shall be protected by law. No one shall be arbitrarily deprived of his life.

2. In countries which have not abolished the death penalty, sentence of death may be imposed only for the most serious crimes in accordance with the law in force at the time of the commission of the crime and not contrary to the provisions of the present Covenant and to the Convention on the Preven-

laquelle ils ont mis fin à ces dérogations.

Article 5

1. Aucune disposition du présent Pacte ne peut être interprétée comme impliquant pour un Etat, un groupement ou un individu un droit quelconque de se livrer à une activité ou d'accomplir un acte visant à la destruction des droits et des libertés reconnus dans le présent Pacte ou à des limitations plus amples que celles prévues audit Pacte.

2. Il ne peut être admis aucune restriction ou dérogation aux droits fondamentaux de l'homme reconnus ou en vigueur dans tout Etat partie au présent Pacte en application de lois, de conventions, de règlements ou de coutumes, sous prétexte que le présent Pacte ne les reconnaît pas ou les reconnaît à un moindre degré.

Troisième partie

Article 6

1. Le droit à la vie est inhérent à la personne humaine. Ce droit doit être protégé par la loi. Nul ne peut être arbitraiement privé de la vie.

2. Dans les pays où la peine de mort n'a pas été abolie, une sentence de mort ne peut être prononcée que pour les crimes les plus graves, conformément à la législation en vigueur au moment où le crime a été commis et qui ne doit pas être en contradiction avec les dispositions du présent Pacte ni avec la Conven-

samme vej den dag, den bringer sådanne fravigelser til ophør.

Artikel 5

1. Intet i denne konvention må fortolkes som medførende nogen ret for en stat, gruppe eller person til at udøve nogen virksomhed eller foretage nogen handling, der tager sigte på at tilintetgøre nogen af de heri anerkendte rettigheder eller friheder eller på at begrænse disse i videre omfang, end denne konvention hjemler.

2. Grundlæggende menneskerettigheder, der i medfør af lov, konventioner, administrative bestemmelser eller sædvane anerkendes eller består i en i denne konvention deltagende stat, må ikke begrænses eller fraviges under foregivende af, at denne konvention ikke anerkender sådanne rettigheder eller kun anerkender dem i mindre udstrækning.

Afsnit III

Artikel 6

1. Ethvert menneske har en naturgiven ret til livet. Denne ret skal beskyttes ved lov. Ingen må vilkårligt berøves livet.

2. I lande, som ikke har afskaffet dødsstraffen, må en dødsdom kun idømmes for de groveste forbrydelser i overensstemmelse med den lovgivning, som var gældende på det tidspunkt, da forbrydelsen blev begået, og som ikke må være i strid med bestemmelserne i denne konvention eller med konventionen om forebyggelse af og

tion and Punishment of the Crime of Genocide. This penalty can only be carried out pursuant to a final judgement rendered by a competent court.

3. When deprivation of life constitutes the crime of genocide, it is understood that nothing in this article shall authorize any State Party to the present Covenant to derogate in any way from any obligation assumed under the provisions of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide.

4. Anyone sentenced to death shall have the right to seek pardon or commutation of the sentence. Amnesty, pardon or commutation of the sentence of death may be granted in all cases.

5. Sentence of death shall not be imposed for crimes committed by persons below eighteen years of age and shall not be carried out on pregnant women.

6. Nothing in this article shall be invoked to delay or to prevent the abolition of capital punishment by any State Party to the present Covenant.

Article 7

No one shall be subjected to torture or to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment. In particular, no one shall be subjected without his free consent to medical or scientific experimentation.

Article 8

1. No one shall be held in slavery; slavery and the slave-trade in all their forms shall be prohibited.

tion pour la prévention et la répression du crime de génocide. Cette peine ne peut être appliquée qu'en vertu d'un jugement définitif rendu par un tribunal compétent.

3. Lorsque la privation de la vie constitue le crime de génocide, il est entendu qu'aucune disposition du présent article n'autorise un Etat partie au présent Pacte à déroger d'aucune manière à une obligation quelconque assumée en vertu des dispositions de la Convention pour la prévention et la répression du crime de génocide.

4. Tout condamné à mort a le droit de solliciter la grâce ou la commutation de la peine. L'amnistie, la grâce ou la commutation de la peine de mort peuvent dans tous les cas être accordées.

5. Une sentence de mort ne peut être imposée pour des crimes commis par des personnes âgées de moins de 18 ans et ne peut être exécutée contre des femmes enceintes.

6. Aucune disposition du présent article ne peut être invoquée pour retarder ou empêcher l'abolition de la peine capitale par un Etat partie au présent Pacte.

Article 7

Nul ne sera soumis à la torture ni à des peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants. En particulier, il est interdit de soumettre une personne sans son libre consentement à une expérience médicale ou scientifique.

Article 8

1. Nul ne sera tenu en esclavage; l'esclavage et la traite des esclaves, sous toutes leurs formes, sont interdits.

straf for folkedrab. Dødsstraf kan kun fuldbyrdes i henhold til en endelig dom afsagt af en kompetent domstol.

3. Når berøvelse af livet er ensbetydende med folkedrab, skal intet i denne artikel berettige en i denne konvention deltagende stat til på nogen måde at fravige forpligtelser, den har påtaget sig i henhold til bestemmelserne i konventionen om forebyggelse af og straf for folkedrab.

4. Enhver dødsdømt skal have ret til at søge benådning eller forvandling af straffen. Amnesti, benådning eller forvandling af dødsstraffen skal kunne tilstås i alle tilfælde.

5. Dødsstraf må ikke idømmes for forbrydelser begået af personer under 18 år og må ikke fuldbyrdes over for gravide kvinder.

6. Intet i denne artikel skal kunne påberåbes for at forsinke eller forhindre afskaffelse af dødsstraffen i en i denne konvention deltagende stat.

Artikel 7

Ingen må underkastes tortur eller grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. I særdeleshed må ingen uden sit frit afgivne samtykke underkastes medicinske eller videnskabelige eksperimenter.

Artikel 8

1. Ingen må holdes i slaveri; slaveri og slavehandel under enhver form skal være forbudt.

2. No one shall be held in servitude.

3. (*a*) No one shall be required to perform forced or compulsory labour;

(*b*) Paragraph 3 (*a*) shall not be held to preclude, in countries where imprisonment with hard labour may be imposed as a punishment for a crime, the performance of hard labour in pursuance of a sentence to such punishment by a competent court;

(*c*) For the purpose of this paragraph the term „forced or compulsory labour" shall not include:

(i) Any work or service, not referred to in sub-paragraph (*b*), normally required of a person who is under detention in consequence of a lawful order of a court, or of a person during conditional release from such detention;

(ii) Any service of a military character and, in countries where conscientious objection is recognized, any national service required by law of conscientious objectors;

(iii) Any service exacted in cases of emergency or calamity threatening the life or well-being of the community;

(iv) Any work or service which forms part of normal civil obligations.

Article 9

1. Everyone has the right to liberty and security of person. No one shall be subjected to arbitrary arrest or detention. No one shall be deprived of his liberty

2. Nul ne sera tenu en servitude.

3. *a*) Nul ne sera astreint à accomplir un travail forcé ou obligatoire;

b) L'alinéa *a* du présent paragraphe ne saurait être interprété comme interdisant, dans les pays où certains crimes peuvent être punis de détention accompagnée de travaux forcés, l'accomplissement d'une peine de travaux forcés, infligée par un tribunal compétent;

c) N'est pas considéré comme "travail forcé ou obligatoire" au sens du présent paragraphe:

i) Tout travail ou service, non visé à l'alinéa *b*, normalement requis d'un individu qui est détenu en vertu d'une décision de justice régulière ou qui, ayant fait l'objet d'une telle décision, est libéré conditionnellement;

ii) Tout service de caractère militaire et, dans les pays où l'objection de conscience est admise, tout service national exigé des objecteurs de conscience en vertu de la loi;

iii) Tout service exigé dans les cas de force majeure ou de sinistres qui menacent la vie ou le bien-être de la communauté;

iv) Tout travail ou tout service formant partie des obligations civiques normales.

Article 9

1. Tout individu a droit à la liberté et à la sécurité de sa personne. Nul ne peut faire l'objet d'une arrestation ou d'une détention arbitraires. Nul ne peut être privé de sa

2. Ingen må holdes i trældom.

3. *a*) Ingen må beordres til at udføre tvangs- eller andet pligtarbejde.

b) I lande, hvor frihedsberøvelse med strafarbejde kan idømmes som straf for en forbrydelse, skal bestemmelsen i stk. 3 *a*) ikke være til hinder for at lade nogen udføre strafarbejde i henhold til en herom af en kompetent domstol afsagt dom.

c) I denne bestemmelse omfatter udtrykket „tvangs- eller pligtarbejde" ikke:

i) arbejde eller tjeneste, som ikke er nævnt i litra *b*) ovenfor, men som normalt kræves af en person, der er berøvet sin frihed som følge af en lovlig retsafgørelse, eller af en person, der på betingelser er løsladt fra sådan frihedsberøvelse;

ii) tjeneste af militær karakter og — i lande, hvor militærnægtelse anerkendes — samfundstjeneste, der i henhold til lov kræves udført af militærnægtere;

iii) tjeneste, der kræves i en nødstilstand eller under katastrofer, der truer samfundets liv eller velfærd;

iv) arbejde eller tjeneste, der er et led i normale borgerpligter.

Artikel 9

1. Enhver har ret til frihed og personlig sikkerhed. Ingen må underkastes vilkårlig arrest eller frihedsberøvelse. Ingen må berøves sin frihed undtagen af sådanne grunde,

except on such grounds and in accordance with such procedure as are established by law.

2. Anyone who is arrested shall be informed, at the time of arrest, of the reasons for his arrest and shall be promptly informed of any charges against him.

3. Anyone arrested or detained on a criminal charge shall be brought promptly before a judge or other officer authorized by law to exercise judicial power and shall be entitled to trial within a reasonable time or to release. It shall not be the general rule that persons awaiting trial shall be detained in custody, but release may be subject to guarantees to appear for trial, at any other stage of the judicial proceedings, and, should occasion arise, for execution of the judgement.

4. Anyone who is deprived of his liberty by arrest or detention shall be entitled to take proceedings before a court, in order that that court may decide without delay on the lawfulness of his detention and order his release if the detention is not lawful.

5. Anyone who has been the victim of unlawful arrest or detention shall have an enforceable right to compensation.

Article 10

1. All persons deprived of their liberty shall be treated with humanity and with respect for the inherent dignity of the human person.

liberté, si ce n'est pour des motifs et conformément à la procédure prévus par la loi.

2. Tout individu arrêté sera informé, au moment de son arrestation, des raisons de cette arrestation et recevra notification, dans le plus court délai, de toute accusation portée contre lui.

3. Tout individu arrêté ou détenu du chef d'une infraction pénale sera traduit dans le plus court délai devant un juge ou une autre autorité habilitée par la loi à exercer des fonctions judiciaires, et devra être jugé dans un délai raisonnable ou libéré. La détention de personnes qui attendent de passer en jugement ne doit pas être de règle, mais la mise en liberté peut être subordonnée à des garanties assurant la comparution de l'intéressé à l'audience, à tous les autres actes de la procédure et, le cas échéant, pour l'exécution du jugement.

4. Quiconque se trouve privé de sa liberté par arrestation ou détention a le droit d'introduire un recours devant un tribunal afin que celui-ci statue sans délai sur la légalité de sa détention et ordonne sa libération si la détention est illégale.

5. Tout individu victime d'arrestation ou de détention illégales a droit à réparation.

Article 10

1. Toute personne privée de sa liberté est traitée avec humanité et avec le respect de la dignité inhérente à la personne humaine.

og i overensstemmelse med sådanne fremgangsmåder, som er fastsat ved lov.

2. Enhver, der arresteres, skal ved arrestationen oplyses om grundene hertil og straks underrettes om eventuelle sigtelser mod ham.

3. Enhver, der arresteres eller tilbageholdes som sigtet for et strafbart forhold, skal ufortøvet fremstilles for en dommer eller anden øvrighedsperson, der ved lov er bemyndiget til at udøve domsmyndighed, og skal have ret til rettergang inden for en rimelig frist eller til løsladelse. Det skal ikke være den almindelige regel, at personer, som afventer rettergang, hensættes i varetægtsarrest, men deres løsladelse kan gøres betinget af garantier for, at de giver møde under rettergangen, på ethvert andet stadium af processen og i givet fald til dommens fuldbyrdelse.

4. Enhver, der berøves sin frihed ved arrestation eller anden tilbageholdelse, skal have ret til at indbringe sagen for en domstol, for at denne uden ophold kan træffe afgørelse om lovligheden af hans tilbageholdelse og beordre ham løsladt, hvis tilbageholdelsen ikke er lovlig.

5. Enhver, der har været offer for ulovlig arrestation eller anden tilbageholdelse, skal have ret til erstatning.

Artikel 10

1. Alle, der berøves deres frihed, skal behandles humant og med respekt for menneskets naturlige værdighed.

112 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag).

2. (*a*) Accused persons shall, save in exceptional circumstances, be segregated from convicted persons and shall be subject to separate treatment appropriate to their status as unconvicted persons;

(*b*) Accused juvenile persons shall be separated from adults and brought as speedily as possible for adjudication.

3. The penitentiary system shall comprise treatment of prisoners the essential aim of which shall be their reformation and social rehabilitation. Juvenile offenders shall be segregated from adults and be accorded treatment appropriate to their age and legal status.

Article 11

No one shall be imprisoned merely on the ground of inability to fulfil a contractual obligation.

Article 12

1. Everyone lawfully within the territory of a State shall, within that territory, have the right to liberty of movement and freedom to choose his residence.

2. Everyone shall be free to leave any country, including his own.

3. The above-mentioned rights shall not be subject to any restrictions except those which are provided by law, are necessary to protect national security, public order *(ordre public)*, public health or morals or the rights and freedoms of others, and are consistent with the other rights recognized in the present Covenant.

2. *a*) Les prévenus sont, sauf dans des circonstances exceptionnelles, séparés des condamnés et sont soumis à un régime distinct, approprié à leur condition de personnes non condamnées;

b) Les jeunes prévenus sont séparés des adultes et il est décidé de leur cas aussi rapidement que possible.

3. Le régime pénitentiaire comporte un traitement des condamnés dont le but essentiel est leur amendement et leur reclassement social. Les jeunes délinquants sont séparés des adultes et soumis à un régime approprié à leur âge et à leur statut légal.

Article 11

Nul ne peut être emprisonné pour la seule raison qu'il n'est pas en mesure d'exécuter une obligation contractuelle.

Article 12

1. Quiconque se trouve légalement sur le territoire d'un Etat a le droit d'y circuler librement et d'y choisir librement sa résidence.

2. Toute personne est libre de quitter n'importe quel pays, y compris le sien.

3. Les droits mentionnés ci-dessus ne peuvent être l'objet de restrictions que si celles-ci sont prévues par la loi, nécessaires pour protéger la sécurité nationale, l'ordre public, la santé ou la moralité publiques, ou les droits et libertés d'autrui, et compatibles avec les autres droits reconnus par le présent Pacte.

2. *a*) Tiltalte personer skal, hvis der ikke foreligger ganske særlige omstændigheder, holdes adskilt fra domfældte personer og skal undergives særskilt behandling svarende til deres stilling som ikke-domfældte;

b) tiltalte unge mennesker skal holdes adskilt fra voksne og sagerne mod dem skal afgøres så hurtigt som muligt.

3. Straffesystemet skal omfatte en fangebehandling, hvis vigtigste formål skal være fangernes forbedring og resocialisering. Unge lovovertrædere skal holdes adskilt fra voksne og gives en behandling svarende til deres alder og retlige stilling.

Artikel 11

Ingen må anbringes i fængsel alene på grund af manglende evne til at opfylde en kontraktlig forpligtelse.

Artikel 12

1. Enhver, der lovligt befinder sig på en stats område, skal inden for dette have ret til at færdes frit og til frit at vælge sit opholdssted.

2. Enhver skal have ret til at forlade et hvilket som helst land, herunder sit eget.

3. Ovennævnte rettigheder må ikke underkastes andre begrænsninger end sådanne, som er fastsat ved lov og er nødvendige for at beskytte statens sikkerhed, den offentlige orden (*ordre public*), den offentlige sundhed eller sædelighed eller andres rettigheder og friheder og som er forenelige med de øvrige i denne konvention anerkendte rettigheder.

4. No one shall be arbitrarily deprived of the right to enter his own country.

Article 13

An alien lawfully in the territory of a State Party to the present Covenant may be expelled therefrom only in pursuance of a decision reached in accordance with law and shall, except where compelling reasons of national security otherwise require, be allowed to submit the reasons against his expulsion and to have his case reviewed by, and be represented for the purpose before, the competent authority or a person or persons especially designated by the competent authority.

Article 14

1. All persons shall be equal before the courts and tribunals. In the determination of any criminal charge against him, or of his rights and obligations in a suit at law, everyone shall be entitled to a fair and public hearing by a competent, independent and impartial tribunal established by law. The Press and the public may be excluded from all or part of a trial for reasons of morals, public order (*ordre public*) or national security in a democratic society, or when the interest of the private lives of the parties so requires, or to the extent strictly necessary in the opinion of the court in special circumstances where publicity would prejudice the interests of justice; but any judgement rendered in crim-

4. Nul ne peut être arbitrairement privé du droit d'entrer dans son propre pays.

Article 13

Un étranger qui se trouve légalement sur le territoire d'un Etat partie au présent Pacte ne peut en être expulsé qu'en exécution d'une décision prise conformément à la loi et, à moins que des raisons impérieuses de sécurité nationale ne s'y opposent, il doit avoir la possibilité de faire valoir les raisons qui militent contre son expulsion et de faire examiner son cas par l'autorité compétente, ou par une ou plusieurs personnes spécialement désignées par ladite autorité, en se faisant représenter à cette fin.

Article 14

1. Tous sont égaux devant les tribunaux et les cours de justice. Toute personne a droit à ce que sa cause soit entendue équitablement et publiquement par un tribunal compétent, indépendant et impartial, établi par la loi, qui décidera soit du bien-fondé de toute accusation en matière pénale dirigée contre elle, soit des contestations sur ses droits et obligations de caractère civil. Le huis clos peut être prononcé pendant la totalité ou une partie du procès soit dans l'intérêt des bonnes moeurs, de l'ordre public ou de la sécurité nationale dans une société démocratique, soit lorsque l'intérêt de la vie privée des parties en cause l'exige, soit encore dans la mesure où le tribunal l'estimera absolument nécessaire, lorsqu'en

4. Ingen må vilkårligt berøves retten til at indrejse i sit eget land.

Artikel 13

En udlænding, som lovligt befinder sig på en i denne konvention deltagende stats område, kan kun udvises i henhold til en afgørelse, der er truffet i overensstemmelse med lov, og skal, medmindre tvingende hensyn til statens sikkerhed er til hinder derfor, have adgang til at fremføre de grunde, der taler umod hans udvisning, til at få sin sag undergivet fornyet prøvelse hos og til i dette øjemed at være repræsenteret over for vedkommende myndighed eller én eller flere af vedkommende myndighed særligt udgegede personer.

Artikel 14

1. Alle skal være lige for domstolene. Enhver skal ved afgørelsen vedrørende en anklage mod ham for et strafbart forhold eller vedrørende hans rettigheder og forpligtelser i et søgsmål være berettiget til retfærdig og offentlig rettergang for en kompetent, uafhængig og upartisk domstol, der er oprettet ved lov. Pressen og offentligheden kan udelukkes fra hele rettergangen eller fra dele af denne af hensyn til sædeligheden, den offentlige orden (*ordre public*) eller statens sikkerhed i et demokratisk samfund, eller hvor hensynet til parternes privatliv kræver det, eller i det omfang retten finder absolut nødvendigt, når offentlighed på grund af særlige omstændigheder ville skade retfærdighedens interesser; dog skal enhver dom, der

inal case or in a suit at law shall be made public except where the interest of juvenile persons otherwise requires or the proceedings concern matrimonial disputes or the guardianship of children.

2. Everyone charged with a criminal offence shall have the right to be presumed innocent until proved guilty according to law.

3. In the determination of any criminal charge against him, everyone shall be entitled to the following minimum guarantees, in full equality:

(*a*) To be informed promptly and in detail in a language which he understands of the nature and cause of the charge against him;

(*b*) To have adequate time and facilities for the preparation of his defence and to communicate with counsel of his own choosing;

(*c*) To be tried without undue delay;

(*d*) To be tried in his presence, and to defend himself in person or through legal assistance of his own choosing; to be informed, if he does not have legal assistance, of this right; and to have legal assistance assigned to him, in any case where the interests of justice so require, and without payment by him in any such case if he does not have sufficient means to pay for it;

(*e*) To examine, or have examined, the witnesses against him and to obtain the

raison des circonstances particulières de l'affaire la publicité nuirait aux intérêts de la justice; cependant, tout jugement rendu en matière pénale ou civile sera public, sauf si l'intérêt de mineurs exige qu'il en soit autrement ou si le procès porte sur des différends matrimoniaux ou sur la tutelle des enfants.

2. Toute personne accusée d'une infraction pénale est présumée innocente jusqu'à ce que sa culpabilité ait été légalement établie.

3. Toute personne accusée d'une infraction pénale a droit, en pleine égalité, au moins aux garanties suivantes:

a) A être informée, dans le plus court délai, dans une langue qu'elle comprend et de façon détaillée, de la nature et des motifs de l'accusation portée contre elle;

b) A disposer du temps et des facilités nécessaires à la préparation de sa défense et à communiquer avec le conseil de son choix;

c) A être jugée sans retard excessif;

d) A être présente au procès et à se défendre elle-même ou à avoir l'assistance d'un défenseur de son choix; si elle n'a pas de défenseur, à être informée de son droit d'en avoir un, et, chaque fois que l'intérêt de la justice l'exige, à se voir attribuer d'office un défenseur, sans frais, si elle n'a pas les moyens de le rémunérer;

e) A interroger ou faire interroger les témoins à charge et à obtenir la compa-

afsiges i en straffesag eller i et søgsmål, offentliggøres, medmindre hensynet til unge mennesker taler herimod, eller det drejer sig om ægteskabssager eller sager om forældremyndighed eller værgemål for børn.

2. Enhver, der anklages for en lovovertrædelse, har ret til at blive anset for uskyldig indtil hans skyld er bevist i overensstemmelse med loven.

3. Enhver skal ved afgørelsen af en anklage mod ham for et strafbart forhold være berettiget til følgende minimumsgarantier i fuld lighed:

a) at blive underrettet ufortøvet og udførligt i et sprog, han forstår, om indholdet af og årsagen til den anklage, der er rejst mod ham;

b) at få tilstrækkelig tid til og mulighed for at forberede sit forsvar og til at stå i forbindelse med en advokat, han selv har valgt;

c) at få sin sag pådømt uden unødigt ophold;

d) at få sagen pådømt i sin nærværelse og at forsvare sig personligt eller ved hjælp af en forsvarer, som han selv har valgt, at blive oplyst om sin ret til juridisk bistand, såfremt han ikke allerede har en sådan bistand, og til at få beskikket en forsvarer, når hensynet til retfærdigheden kræver det, og i så fald uden udgift for ham, hvis han ikke har tilstrækkelige midler til at afholde udgifterne herved;

e) at afhøre eller lade vidnerne imod ham afhøre og at få vidner i sin interesse til-

attendance and examination of witnesses on his behalf under the same conditions as witnesses against him;

(*f*) To have the free assistance of an interpreter if he cannot understand or speak the language used in court;

(*g*) Not to be compelled to testify against himself or to confess guilt.

4. In the case of juvenile persons, the procedure shall be such as will take account of their age and the desirability of promoting their rehabilitation.

5. Everyone convicted of a crime shall have the right to his conviction and sentence being reviewed by a higher tribunal according to law.

6. When a person has by a final decision been convicted of a criminal offence and when subsequently his conviction has been reversed or he has been pardoned on the ground that a new or newly discovered fact shows conclusively that there has been a miscarriage of justice, the person who has suffered punishment as a result of such conviction shall be compensated according to law, unless it is proved that the non-disclosure of the unknown fact in time is wholly or partly attributable to him.

7. No one shall be liable to be tried or punished again for an offence for which he has already been finally convicted or acquitted in accordance with the law and penal procedure of each country.

rution et l'interrogatoire des témoins à décharge dans les mêmes conditions que les témoins à charge;

f) A se faire assister gratuitement d'un interprète si eller ne comprend pas ou ne parle pas la langue employée à l'audience;

g) A ne pas être forcée de témoigner contre elle-même ou de s'avouer coupable,

4. La procédure applicable aux jeunes gens qui ne sont pas encore majeurs au regard de la loi pénale tiendra compte de leur âge et de l'intérêt que présente leur rééducation.

5. Toute personne déclarée coupable d'une infraction a le droit de faire examiner par une jurisdiction supérieure la déclaration de culpabilité et la condamnation, conformément à la loi.

6. Lorsqu'une condamnation pénale définitive est ultérieurement annulée ou lorsque la grâce est accordée parce qu'un fait nouveau ou nouvellement révélé prouve qu'il s'est produit une erreur judiciaire, la personne qui a subi une peine à raison de cette condamnation sera indemnisée, conformément à la loi, à moins qu'il ne soit prouvé que la non-révélation en temps utile du fait inconnu lui est imputable en tout ou partie.

7. Nul ne peut être poursuivi ou puni en raison d'une infraction pour laquelle il a déjà été acquitté ou condamné par un jugement définitif conformément à la loi et à la procédure pénale de chaque pays.

sagt og afhørt på samme betingelser som vidner imod ham;

f) at få gratis bistand af en tolk, hvis han ikke forstår eller taler det sprog, der anvendes i retten;

g) ikke at blive tvunget til at vidne imod sig selv eller erkende sig skyldig.

4. I sager mod unge mennesker skal rettergangen gennemføres under hensyntagen til de pågældendes alder og ønskeligheden af at fremme deres resocialisering.

5. Enhver, der er domfældt for en forbrydelse, har ret til at få domfældelsen og fastsættelsen af retsfølgen prøvet af en højere domstol i overensstemmelse med loven.

6. Når en person ved endelig dom er domfældt for en strafbar handling, og når hans dom senere er blevet omstødt, eller han er blevet benådet som følge af, at en ny eller nyopdaget omstændighed på afgørende måde viser, at domfældelsen var fejlagtig, skal der tillægges den, som har udstået straf som følge af en sådan domfældelse, erstatning efter loven, medmindre det godtgøres, at det helt eller delvis kan tilskrives ham selv, at den ukendte omstændighed ikke kom for dagen i rette tid.

7. Ingen må på ny tiltales eller straffes for en lovovertrædelse, for hvilken han allerede er blevet endelig domfældt eller frifundet i overensstemmelse med det enkelte lands lovgivning og strafferetspleje.

Article 15

1. No one shall be held guilty of any criminal offence on account of any act or omission which did not constitute a criminal offence, under national or international law, at the time when it was committed. Nor shall a heavier penalty be imposed than the one that was applicable at the time when the criminal offence was committed. If, subsequent to the commission of the offence, provision is made by law for the imposition of a lighter penalty, the offender shall benefit thereby.

2. Nothing in this article shall prejudice the trial and punishment of any person for any act or omission which at the time when it was committed, was criminal according to the general principles of law recognized by the community of nations.

Article 16

Everyone shall have the right to recognition everywhere as a person before the law.

Article 17

1. No one shall be subjected to arbitrary or unlawful interference with his privacy, family, home or correspondence, nor to unlawful attacks on his honour and reputation.

2. Everyone has the right to the protection of the law against such interference or attacks.

Article 18

1. Everyone shall have the right to freedom of thought, conscience and re-

Article 15

1. Nul ne sera condamné pour des actions ou omissions qui ne constituaient pas un acte délictueux d'après le droit national ou international au moment où elles ont été commises. De même, il ne sera infligé aucune peine plus forte que celle qui était applicable au moment où l'infraction a été commise. Si, postérieurement à cette infraction, la loi prévoit l'application d'une peine plus légère, le délinquant doit en bénéficier.

2. Rien dans le présent article ne s'oppose au jugement ou à la condamnation de tout individu en raison d'actes ou omissions qui, au moment où ils ont été commis, étaient tenus pour criminels, d'après les principes généraux de droit reconnus par l'ensemble des nations.

Article 16

Chacun a droit à la reconnaissance en tous lieux de sa personnalité juridique.

Article 17

1. Nul ne sera l'objet d'immixtions arbitraires ou illégales dans sa vie privée, sa famille, son domicile ou sa correspondance, ni d'atteintes illégales à son honneur et à sa réputation.

2. Toute personne a droit à la protection de la loi contre de telles immixtions ou de telles atteintes.

Article 18

1. Toute personne a droit à la liberté de pensée, de conscience et de religion; ce droit

Artikel 15

1. Ingen kan findes skyldig i et strafbart forhold på grund af en handling eller undladelse som efter det pågældende lands ret eller efter folkeretten ikke var strafbar på det tidspunkt, da den blev begået. Der kan heller ikke pålægges strengere straf end den, der var anvendelig på det tidspunkt, da lovovertrædelsen blev begået. Hvis der efter at lovovertrædelsen er begået ved lov fastsættes en mildere straf, skal dette komme lovovertræderen til gode.

2. Intet i denne artikel skal være til hinder for, at en person domfældes og straffes for en handling eller undladelse, som på det tidspunkt, da den blev begået, var strafbar efter de almindelige af det internationale samfund anerkendte retsprincipper.

Artikel 16.

Enhver har ret til overalt at blive anerkendt som havende retsevne.

Artikel 17

1. Ingen må udsættes for vilkårlig eller ulovlig indblanding i sit privatliv eller familieliv, sit hjem eller sin brevveksling, eller for ulovlige angreb på sin ære og sit omdømme.

2. Enhver har ret til lovens beskyttelse mod sådan indblanding eller sådanne angreb.

Artikel 18

1. Enhver har ret til tankefrihed, samvittighedsfrihed og religionsfrihed. Denne ret

ligion. This right shall include freedom to have or to adopt a religion or belief of his choice, and freedom, either individually or in community with others and in public or private, to manifest his religion or belief in worship, observance, practice and teaching.

2. No one shall be subject to coercion which would impair his freedom to have or to adopt a religion or belief of his choice.

3. Freedom to manifest one's religion or beliefs may be subject only to such limitations as are prescribed by law and are necessary to protect public safety, order, health, or morals or the fundamental rights and freedoms of others.

4. The State Parties to the present Covenant undertake to have respect for the liberty of parents and, when applicable, legal guardians to ensure the religious and moral education of their children in conformity with their own convictions.

Article 19

1. Everyone shall have the right to hold opinions without interference.

2. Everyone shall have the right to freedom of expression; this right shall include freedom to seek, receive and impart information and ideas of all kinds, regardless of frontiers, either orally, in writing or in print, in the form of art, or through any other media of his choice.

3. The exercise of the rights provided for in paragraph 2 of this article carries

implique la liberté d'avoir ou d'adopter une religion ou une conviction de son choix, ainsi que la liberté de manifester sa religion ou sa conviction, individuellement ou en commun, tant en public qu'en privé, par le culte et l'accomplissement des rites, les pratiques et l'enseignement.

2. Nul ne subira de contrainte pouvant porter atteinte à sa liberté d'avoir ou d'adopter une religion ou une conviction de son choix.

3. La liberté de manifester sa religion ou ses convictions ne peut faire l'objet que des seules restrictions prévues par la loi et qui sont nécessaires à la protection de la sécurité, de l'ordre et de la santé publique, ou de la morale ou des libertés et droits fondamentaux d'autrui.

4. Les Etats parties au présent Pacte s'engagent à respecter la liberté des parents et, le cas échéant, des tuteurs légaux, de faire assurer l'éducation religieuse et morale de leurs enfants conformément à leurs propres convictions.

Article 19

1. Nul ne peut être inquiété pour ses opinions.

2. Toute personne a droit à la liberté d'expression; ce droit comprend la liberté de rechercher, de recevoir et de répandre des informations et des idées de toute espèce, sans considération de frontières, sous une forme orale, écrite, imprimée ou artistique, ou par tout autre moyen de son choix.

3. L'exercice des libertés prévues au paragraphe 2 du présent article comporte des

skal omfatte frihed til at bekende sig til eller antage en religion eller tro efter eget valg samt frihed til, alene eller sammen med andre, offentligt eller privat at give udtryk for sin religion eller tro ved gudsdyrkelse, udførelse af rituelle handlinger, overholdelse af religiøse sædvaner samt undervisning.

2. Ingen må underkastes tvang, der kan begrænse hans frihed til at bekende sig til eller antage en religion eller tro efter eget valg.

3. Friheden til at give uddudtryk for en religion eller tro må kun underkastes sådanne begrænsninger, som er foreskrevet ved lov og er nødvendige af hensyn til den offentlige sikkerhed, orden, sundhed eller sædelighed eller andres grundlæggende rettigheder og friheder.

4. De i denne konvention deltagende stater forpligter sig til at respektere forældres og i givet fald værgers frihed til at sikre omsorg for deres børns religionsundervisning og moralske opdragelse i overensstemmelse med deres egen overbevisning.

Artikel 19

1. Enhver har ret til meningsfrihed uden indblanding.

2. Enhver har ret til ytringsfrihed; denne ret skal omfatte frihed til at søge, modtage og meddele oplysninger og tanker af enhver art uden hensyn til landegrænser, i mundtlig, skriftlig eller trykt form, i form af kunst eller ved andre midler efter eget valg.

3. Udøvelsen af de ved denne artikels stk. 2 hjemlede rettigheder medfører sær-

with it special duties and responsibilities. It may therefore be subject to certain restrictions, but these shall only be such as are provided by law and are necessary:

(*a*) For respect of the rights or reputations of others;

(*b*) For the protection of national security or of public order *(ordre public)*, or of public health or morals.

Article 20

1. Any propaganda for war shall be prohibited by law.

2. Any advocacy of national, racial or religious hatred that constitutes incitement to discrimination, hostility or violence shall be prohibited by law.

Article 21

The right of peaceful assembly shall be recognized. No restrictions may be placed on the exercise of this right other than those imposed in conformity with the law and which are necessary in a democratic society in the interests of national security or public safety, public order *(ordre public)*, the protection of public health or morals or the protection of the rights and freedoms of others.

Article 22

1. Everyone shall have the right to freedom of association with others, including the right to form and join trade unions for the protection of his interests.

2. No restrictions may be placed on the exercise of this

devoirs spéciaux et des responsabilités spéciales. Il peut en conséquence être soumis à certaines restrictions qui doivent toutefois être expressément fixées par la loi et qui sont nécessaires:

a) Au respect des droits ou de la réputation d'autrui;

b) A la sauvegarde de la sécurité nationale, de l'ordre public, de la santé ou de la moralité publiques.

Article 20

1. Toute propagande en faveur de la guerre est interdite par la loi.

2. Tout appel à la haine nationale, raciale ou religieuse qui constitue une incitation à la discrimination, à l'hostilité ou à la violence est interdit par la loi.

Article 21

Le droit de réunion pacifique est reconnu. L'exercice de ce droit ne peut faire l'objet que des seules restrictions imposées conformément à la loi et qui sont nécessaires dans une société démocratique, dans l'intérêt de la sécurité nationale, de la sûreté publique, de l'ordre public ou pour protéger la santé ou la moralité publiques, ou les droits et les libertés d'autrui.

Article 22

1. Toute personne a le droit de s'associer librement avec d'autres, y compris le droit de constituer des syndicats et d'y adhérer pour la protection de ses intérêts.

2. L'exercice de ce droit ne peut faire l'objet que des

lige forpligtelser og et særligt ansvar. Den kan derfor undergives visse begrænsninger, men dog kun sådanne som er hjemlet ved lov og er nødvendige:

a) af hensyn til respekten for andres rettigheder eller omdømme;

b) af hensyn til statens sikkerhed, den offentlige orden (*ordre public*), sundhed eller sædelighed.

Artikel 20

1. Al propaganda for krig skal være forbudt ved lov.

2. Enhver tilskyndelse til nationalt had, racehad eller religiøst had, som ophidser til forskelsbehandling, fjendtlighed eller vold, skal være forbudt ved lov.

Artikel 21

Retten til at deltage i fredelige forsamlinger skal anerkendes. Udøvelsen af denne ret må ikke underkastes andre begrænsninger end sådanne, som fastsættes i overensstemmelse med loven og er nødvendige i et demokratisk samfund af hensyn til statens sikkerhed eller den offentlige sikkerhed, den offentlige orden (*ordre public*) beskyttelsen af den offentlige sundhed eller sædelighed eller beskyttelsen af andres rettigheder og friheder.

Artikel 22

1. Enhver har ret til foreningsfrihed, herunder ret til at oprette og indmelde sig i fagforeninger til beskyttelse af sine interesser.

2. Udøvelsen af denne ret må ikke underkastes andre

right other than those which are prescribed by law and which are necessary in a democratic society in the interests of national security or public safety, public order *(ordre public)*, the protection of public health or morals or the protection of the rights and freedoms of others. This article shall not prevent the imposition of lawful restrictions on members of the armed forces and of the police in their exercise of this right.

3. Nothing in this article shall authorize States Parties to the International Labour Organisation Convention of 1948 concerning Freedom of Association and Protection of the Right to Organize to take legislative measures which would prejudice, or to apply the law in such a manner as to prejudice, the guarantees provided for in that Convention.

Article 23

1. The family is the natural and fundamental group unit of society and is entitled to protection by society and the State.

2. The right of men and women of marriageable age to marry and to found a family shall be recognized.

3. No marriage shall be entered into without the free and full consent of the intending spouses.

4. States Parties to the present Covenant shall take appropriate steps to ensure equality of rights and responsibilities of spouses as to marriage, during marriage and at its dissolution. In the case of dissolution, provision shall be made for the neces-

seules restrictions prévues par la loi et qui sont nécessaires dans une société démocratique, dans l'intérêt de la sécurité nationale, de la sûreté publique, de l'ordre public, ou pour protéger la santé ou la moralité publiques ou les droits et les libertés d'autri. Le présent article n'empêche pas de soumettre à des restrictions légales l'exercice de ce droit par les membres des forces armées et de la police.

3. Aucune disposition du présent article ne permet aux Etats parties à la Convention de 1948 de l'Organisation internationale du Travail concernant la liberté syndicale et la protection du droit de prendre des mesures législatives portant atteinte – ou d'appliquer la loi de façon à porter atteinte – aux garanties prévues dans ladite convention.

Article 23

1. La famille est l'élément naturel et fondamental de la société et a droit à la protection de la société et de l'Etat.

2. Le droit de se marier et de fonder une famille est reconnu à l'homme et à la femme à partir de l'âge nubile.

3. Nul mariage ne peut être conclu sans le libre et plein consentement des futurs époux.

4. Les Etats parties au présent Pacte prendront les mesures appropriées pour assurer l'égalité de droits et de responsabilités des époux au regard du mariage, durant le mariage et lors de sa dissolution. En cas de dissolution, des dispositions seront

begrænsninger end sådanne, som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfund af hensyn til statens sikkerhed eller den offentlige sikkerhed, den offentlige orden (*ordre public*), beskyttelsen af den offentlige sundhed eller sædelighed eller beskyttelselsen af andres ret og frihed. Denne artikel skal ikke være til hinder for, at der pålægges medlemmer af de væbnede styrker og af politiet lovlige begrænsninger i deres udøvelse af denne ret.

3. Intet i denne artikel berettiger stater, der er deltagere i Den internationale Arbejdsorganisations konvention af 1948 om foreningsfrihed og beskyttelse af retten til at organisere sig, til at træffe lovgivningsmæssige foranstaltninger, som ville begrænse de garantier, der er fastsat i den pågældende konvention, eller til at anvende loven på en måde, som ville begrænse disse garantier.

Artikel 23

1. Familien er samfundets naturlige og grundlæggende gruppeenhed og har ret til samfundets og statens beskyttelse.

2. Giftefærdige mænds og kvinders ret til at indgå ægteskab og stifte familie skal anerkendes.

3. Intet ægteskab må indgås uden de vordende ægtefællers frie og uforbeholdne samtykke.

4. De i denne konvention deltagende stater skal tage passende skridt til at sikre ægtefællernes ligestilling med hensyn til rettigheder og forpligtelser ved ægteskabets indgåelse, under ægteskabet og ved dets opløsning. I tilfælde af ægteskabets opløs-

sary protection of any children.

Article 24

1. Every child shall have, without any discrimination as to race, colour, sex language, religion, national or social origin, property or birth, the right to such measures of protection as are required by his status as a minor, on the part of his family, society and the State.

2. Every child shall be registered immediately after birth and shall have a name.

3. Every child has the right to acquire a nationality.

Article 25

Every citizen shall have the right and the opportinuty without any of the distinctions mentioned in article 2 and without unreasonable restrictions:

(*a*) To take part in the conduct of public affairs, directly or through freely chosen representatives;

(*b*) To vote and to be elected at genuine periodic elections which shall be by universal and equal suffrage and shall be held by secret ballot, guaranteeing the free expression of the will of the electors;

(*c*) To have access, on general terms of equality, to public service in his country.

Article 26

All persons are equal before the law and are entitled without any discrimination

prises afin d'assurer aux enfants la protection nécessaire.

Article 24

1. Tout enfant, sans discrimination aucune fondée sur la race, la couleur, le sexe, la langue, la religion, l'origine nationale ou sociale, la fortune ou la naissance, a droit, de la part de sa famille, de la société et de l'Etat, aux mesures de protection qu'exige sa condition de mineur.

2. Tout enfant doit être enregistré immédiatement après sa naissance et avoir un nom.

3. Tout enfant a le droit d'acquérir une nationalité.

Article 25

Tout citoyen a le droit et la possibilité, sans aucune des discriminations visées à l'article 2 et sans restrictions déraisonnables:

a) De prendre part à la direction des affaires publiques, soit directement, soit par l'intermédiaire de représentants librement choisis;

b) De voter et d'être élu, au cours d'élections périodiques, honnêtes, au suffrage universel et égal et au scrutin secret, assurant l'expression libre de la volonté des électeurs;

c) D'accéder, dans des conditions générales d'égalité, aux fonctions publiques de son pays.

Article 26

Toutes les personnes sont égales devant la loi et ont droit sans discrimination à

ning skal der drages omsorg for fornøden beskyttelse af eventuelle børn.

Artikel 24

1. Ethvert barn har uden forskelsbehandling på grundlag af race, hudfarve, køn, sprog, religion, national eller social herkomst, formueforhold eller fødsel, ret til de beskyttelsesforanstaltninger fra familiens, samfundets og statens side, som dets stilling som mindreårig kræver.

2. Ethvert barn skal registreres umiddelbart efter fødslen og have et navn.

3. Ethvert barn har ret til at erhverve et statsborgerskab.

Artikel 25

Enhver borger skal uden nogen af de i artikel 2 omhandlede former for forskelsbehandling og uden urimelige begrænsninger have ret til og mulighed for:

a) at deltage, direkte eller gennem frit valgte repræsentanter, i varetagelsen af offentlige anliggender;

b) at stemme og modtage valg ved reelt gennemførte periodiske valg på grundlag af almindelig og lige stemmeret og hemmelig afstemning, der sikrer, at vælgernes vilje frit kommer til udtryk;

c) at have adgang til offentlig tjeneste i sit land på grundlag af almindelig ligestilling.

Artikel 26

Alle mennesker er lige for loven og er berettigede til lovens ligelige beskyttelse

to the equal protection of the law. In this respect, the law shall prohibit any discrimination and guarantee to all persons equal and effective protection against discrimination on any ground such as race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status.

Article 27

In those States in which ethnic, religous or linguistic minorities exist, persons belonging to such minorities shall not be denied the right, in community with the other members of their group, to enjoy their own culture, to profess and practise their own religion, or to use their own language.

Part IV

Article 28

1. There shall be established a Human Rights Committee (hereafter referred to in the present Covenant as the Committee). It shall consist of eighteen members and shall carry out the functions hereinafter provided.

2. The Committee shall be composed of nationals of the States Parties to the present Covenant who shall be persons of high moral character and recognized competence in the field of human rights, consideration being given to the usefulness of the participation of some persons having legal experience.

une égale protection de la loi. A cet égard, la loi doit interdire toute discrimination et garantir à toutes les personnes une protection égale et efficace contre toute discrimination, notamment de race, de couleur, de sexe, de langue, de religion, d'opinion politique et de toute autre opinion, d'origine nationale ou sociale, de fortune, de naissance ou de toute autre situation.

Article 27

Dans les Etats où il existe des minorités ethniques, religieuses ou linguistiques, les personnes appartenant à ces minorités ne peuvent être privées du droit d'avoir, en commun avec les autres membres de leur groupe, leur propre vie culturelle, de professer et de pratiquer leur propre religion, ou d'employer leur propre langue.

Quatrième partie

Article 28

1. Il est institué un Comité des droits de l'homme (ci-après dénommé le Comité dans le présent Pacte). Ce comité est composé de dix-huit membres et a les fonctions définies ci-dessous.

2. Le Comité est composé de ressortissants des Etats parties au présent Pacte, qui doivent être des personnalités de haute moralité et possédant une compétence reconnue dans le domaine des droits de l'homme. Il sera tenu compte de l'intérêt que présente la participation aux travaux du Comité de quelques personnes ayant une expérience juridique.

uden nogen forskelsbehandling. I denne henseende skal loven forbyde enhver forskelsbehandling og sikre alle ligelig og effektiv beskyttelse imod forskelsbehandling af nogen grund, herunder race, hudfarve, køn, sprog, religion, politisk eller anden anskuelse, national eller social herkomst, formueforhold, fødsel eller anden stilling.

Artikel 27

I de stater, hvor der findes etniske, religiøse eller sproglige mindretal, må personer, der tilhører sådanne mindretal, ikke forholdes retten til i fællesskab med de øvrige medlemmer af deres gruppe at leve deres eget kulturliv, at bekende sig til og udøve deres egen religion eller at benytte deres eget sprog.

Afsnit IV

Artikel 28

1. Der oprettes en menneskerettighedskomité (herefter betegnet komiteen). Den skal bestå af 18 medlemmer og varetage de nedenfor fastsatte opgaver.

2. Komiteen skal bestå af statsborgere fra de i denne konvention deltagende stater og medlemmerne skal være personer af høj moralsk kvalitet og have anerkendt sagkundskab med hensyn til menneskerettigheder. Der skal tages hensyn til fordelen ved, at nogle af komiteens medlemmer har juridisk erfaring.

3. The members of the Committee shall be elected and shall serve in their personal capacity.

Article 29

1. The members of the Committee shall be elected by secret ballot from a list of persons possessing the qualifications prescribed in article 28 and nominated for the purpose by the States Parties to the present Covenant.

2. Each State Party to the present Covenant may nominate not more than two persons. These persons shall be nationals of the nominating State.

3. A person shall be eligible for renomination.

Article 30

1. The initial election shall be held no later than six months after the date of the entry into force of the present Covenant.

2. At least four months before the date of each election to the Committee, other than an election to fill a vacancy declared in accordance with article 34, the Secretary-General of the United Nations shall address a written invitation to the States Parties to the present Covenant to submit their nominations for membership of the Committee within three months.

3. The Secretary-General of the United Nations shall prepare a list in alphabetical order of all the persons thus nominated, with an indication of the States Parties which have nominated them, and shall submit it to the States Parties to the present

3. Les membres du Comité sont élus et siègent à titre individuel.

Article 29

1. Les membres du Comité sont élus au scrutin secret sur une liste de personnes réunissant les conditions prévues à l'article 28, et présentées à cet effet par les Etats parties au présent Pacte.

2. Chaque Etat partie au présent Pacte peut présenter deux personnes au plus. Ces personnes doivent être des ressortissants de l'Etat qui les présente.

3. La même personne peut être présentée à nouveau.

Article 30

1. La première élection aura lieu au plus tard six mois après la date de l'entrée en vigueur du présent Pacte.

2. Quatre mois au moins avant la date de toute élection au Comité, autre qu'une élection en vue de pourvoir à une vacance déclarée conformément à l'article 34, le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies invite par écrit les Etats parties au présent Pacte à désigner, dans un délai de trois mois, les candidats qu'ils proposent comme membres du Comité.

3. Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies dresse la liste alphabétique de toutes les personnes ainsi présentées en mentionnant les Etats parties qui les ont présentées et la communique aux Etats parties au présent Pacte au plus tard un

3. Komiteens medlemmer vælges og virker i deres personlige egenskab.

Artikel 29

1. Komiteens medlemmer vælges med hemmelig afstemning på grundlag af en fortegnelse over personer, der besidder de i artikel 28 foreskrevne kvalifikationer, og som er indstillet hertil af de i denne konvention deltagende stater.

2. Enhver i denne konvention deltagende stat kan højst indstille to personer. Disse skal være statsborgere i den stat, der indstiller dem.

3. En person kan indstilles flere gange.

Artikel 30

1. Det første valg finder sted senest seks måneder efter denne konventions ikrafttrædelsesdato.

2. Mindst fire måneder før tidspunktet for hvert valg til komiteen, bortset fra valg til besættelse af en plads, som er blevet erklæret ledig i overensstemmelse med artikel 34, anmoder De forenede Nationers generalsekretær skriftligt de i denne konvention deltagende stater om inden tre måneder at foreslå kandidater til komiteen.

3. De forenede Nationers generalsekretær udarbejder en alfabetisk fortegnelse over samtlige således foreslåede personer med angivelse af de deltagerstater, der har indstillet dem, og fremsender fortegnelsen til de i denne konvention deltagende stater,

Covenant no later than one month before the date of each election.

4. Elections of the members of the Committee shall be held at a meeting of the States Parties to the present Covenant convened by the Secretary-General of the United Nations at the Headquarters of the United Nations. At that meeting, for which two thirds of the States Parties to the present Covenant shall constitute a quorum, the persons elected to the Committee shall be those nominees who obtain the largest number of votes and an absolute majority of the votes of the representatives of States Parties present and voting.

Article 31

1. The Committee may not include more than one national of the same State.

2. In the election of the Committee, consideration shall be given to equitable geographical distribution of membership and to the representation of the different forms of civilization and of the principal legal systems.

Article 32

1. The members of the Committee shall be elected for a term of four years. They shall be eligible for re-election if renominated. However, the terms of nine of the members elected at the first election shall expire at the end of two years; immediately after the first election, the names of these nine members shall be chosen by lot by the Chairman of the meeting referred to in article 30, paragraph 4.

mois avant la date de chaque élection.

4. Les membres du Comité sont élus au cours d'une réunion des Etats parties convoquée par le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies au Siège de l'Organisation. A cette réunion, où le quorum est constitué par les deux tiers des Etats parties au présent Pacte, sont élus membres du Comité les candidats qui obtiennent le plus grand nombre de voix et la majorité absolue des votes des représentants des Etats parties présents et votants.

Article 31

1. Le Comité ne peut comprendre plus d'un ressortissant d'un même Etat.

2. Pour les élections au Comité, il est tenu compte d'une répartition géographique équitable et de la représentation des diverses formes de civilisation ainsi que des principaux systèmes juridiques.

Article 32

1. Les membres du Comité sont élus pour quatre ans. Ils sont rééligibles s'ils sont présentés à nouveau. Toutefois, le mandat de neuf des membres élus lors de la première élection prend fin au bout de deux ans; immédiatement après la première élection, les noms de ces neuf membres sont tirés au sort par le Président de la réunion visée au paragraphe 4 de l'article 30.

senest en måned før datoen for hvert valg.

4. Valg af komiteens medlemmer finder sted på et af De forenede Nationers generalsekretær indkaldt møde ved De forenede Nationers hovedsæde mellem de i denne konvention deltagende stater. Ved dette møde, der for at være beslutningsdygtigt kræver deltagelse af to trediedele af de i denne konvention deltagende stater, indvælges i komiteen de kandidater, der opnår flest stemmer og et absolut flertal af de stemmer, der afgives af de tilstedeværende og stemmeafgivende repræsentanter for deltagerstaterne.

Artikel 31

1. Komiteen må ikke omfatte flere end én statsborger fra samme stat.

2. Ved valg til komiteen skal hensyn tages til en rimelig geografisk fordeling af medlemskredsen og til repræsentation af de forskellige kulturformer og de vigtigste retssystemer.

Artikel 32

1. Komiteens medlemmer vælges for et tidsrum af fire år. De kan genvælges, såfremt de genindstilles. Funktionstiden for ni af de medlemmer, der vælges ved det første valg, udløber dog efter to års forløb; straks efter det første valg udpeges disse ni medlemmer ved lodtrækning foretaget af dirigenten for det i artikel 30, stk. 4, nævnte møde.

2. Elections at the expiry of office shall be held in accordance with the preceding articles of this part of the present Covenant.

Article 33

1. If, in the unanimous opinion of the other members, a member of the Committee has ceased to carry out his functions for any cause other than absence of a temporary character, the Chairman of the Committee shall notify the Secretary-General of the United Nations, who shall then declare the seat of that member to be vacant.

2. In the event of the death or the resignation of a member of the Committee, the Chairman shall immediately notify the Secretary-General of the United Nations, who shall declare the seat vacant from the date of death or the date on which the resignation takes effect.

Article 34

1. When a vacancy is declared in accordance with article 33 and if the term of office of the member to be replaced does not expire within six months of the declaration of the vacancy, the Secretary-General of the United Nations shall notify each of the States Parties to the present Covenant, which may within two months submit nominations in accordance with article 29 for the purpose of filling the vacancy.

2. The Secretary-General of the United Nations shall prepare a list in alphabetical order of the persons thus nominated and shall submit

2. A l'expiration du mandat, les élections ont lieu conformément aux dispositions des articles précédents de la présente partie du Pacte.

Article 33

1. Si, de l'avis unanime des autres membres, un membre du Comité a cessé de remplir ses fonctions pour toute cause autre qu'une absence de caractère temporaire, le Président du Comité en informe le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies, qui déclare alors vacant le siège qu'occupait ledit membre.

2. En cas de décès ou de démission d'un membre du Comité, le Président en informe immédiatement le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies, qui déclare le siège vacant à compter de la date du décès ou de celle à laquelle la démission prend effet.

Article 34

1. Lorsqu'une vacance est déclarée conformément à l'article 33 et si le mandat du membre à remplacer n'expire pas dans les six mois qui suivent la date à laquelle la vacance a été déclarée, le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies en avise les Etats parties au présent Pacte qui peuvent, dans un délai de deux mois, désigner des candidats conformément aux dispositions de l'article 29 en vue de pourvoir à la vacance.

2. Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies dresse la liste alphabétique des personnes ainsi présentées et la communique aux

2. Valg afholdes ved udløbet af en funktionsperiode i overensstemmelse med de foregående artikler i dette afsnit af konventionen.

Artikel 33

1. Hvis et komitémedlem efter de øvrige medlemmers enstemmige opfattelse er ophørt med at udøve sine funktioner af anden grund end midlertidigt fravær, underretter komiteens formand De forenede Nationers generalsekretær, som derpå erklærer det pågældende medlems plads for ledig.

2. I tilfælde af et komitémedlems død eller tilbagetræden underretter formanden straks De forenede Nationers generalsekretær, som erklærer pladsen for ledig fra datoen for dødsfaldet eller fra den dato, det pågældende medlem træder tilbage.

Artikel 34

1. Når en plads i komiteen er erklæret ledig i henhold til artikel 33, og det tidligere medlems funktionsperiode ikke udløber inden seks måneder fra det tidspunkt, da pladsen blev erklæret ledig, giver De forenede Nationers generalsekretær meddelelse herom til de i denne konvention deltagende stater, som inden to måneder kan afgive indstillinger i henhold til artikel 29 med henblik på besættelse af den ledige plads.

2. De forenede Nationers generalsekretær udarbejder en alfabetisk fortegnelse over de således instillede personer og fremsender denne til de i

it to the States Parties to the present Covenant. The election to fill the vacancy shall then take place in accordance with the relevant provisions of this part of the present Covenant.

3. A member of the Committee elected to fill a vacancy declared in accordance with article 33 shall hold office for the remainder of the term of the member who vacated the seat on the Committee under the provisions of that article.

Article 35

The members of the Committee shall, with the approval of the General Assembly of the United Nations, receive emoluments from United Nations resources on such terms and conditions as the General Assembly may decide, having regard to the importance of the Committee's responsibilities.

Article 36

The Secretary-General of the United Nations shall provide the necessary staff and facilities for the effective performance of the functions of the Committee under the present Covenant.

Article 37

1. The Secretary-General of the United Nations shall convene the initial meeting of the Committee at the Headquarters of the United Nations.

2. After its initial meeting, the Committee shall meet at such times as shall be provided in its rules of procedure.

Etats parties au présent Pacte. L'élection en vue de pourvoir à la vacance a lieu ensuite conformément aux dispositions pertinentes de la présente partie du Pacte.

3. Tout membre du Comité élu à un siège déclaré vacant conformément à l'article 33 fait partie du Comité jusqu'à la date normale d'expiration du mandat du membre dont le siège est devenu vacant au Comité conformément aux dispositions dudit article.

Article 35

Les membres du Comité reçoivent, avec l'approbation de l'Assemblée générale des Nations Unies, des émoluments prélevés sur les ressources de l'Organisation des Nations Unies dans les conditions fixées par l'Assemblée générale, eu égard à l'importance des fonctions du Comité.

Article 36

Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies met à la disposition du Comité le personnel et les moyens matériels qui lui sont nécessaires pour s'acquitter efficacement des fonctions qui lui sont confiées en vertu du présent Pacte.

Article 37

1. Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies convoque les membres du Comité, pour la première réunion, au Siège de l'Organisation.

2. Après sa première réunion, le Comité se réunit à toute occasion prévue par son règlement intérieur.

denne konvention deltagende stater. Valg til besættelse af den ledige plads finder derefter sted i overensstemmelse med de herom gældende bestemmelser i dette afsnit af konventionen.

3. Et komitémedlem, der vælges til en plads, der er erklæret ledig i henhold til artikel 33, varetager hvervet i den resterende del af funktionsperioden for det medlem, hvis plads blev ledig i henhold til bestemmelserne i den nævnte artikel.

Artikel 35

Komiteens medlemmer modtager, med godkendelse af De forenede Nationers generalforsamling, vederlag af De forenede Nationers midler på sådanne vilkår og betingelser, som generalforsamlingen måtte fastsætte under hensyntagen til betydningen af komiteens opgaver.

Artikel 36

De forenede Nationers generalsekretær stiller personale og øvrige hjælpemidler til rådighed for komiteen i det omfang, det er nødvendigt for at komiteen effektivt kan udøve sine funktioner i henhold til denne konvention.

Artikel 37

1. De forenede Nationers generalsekretær indkalder komiteen til dens første møde ved De forenede Nationers hovedsæde.

2. Senere møder afholdes på tidspunkter, der fastsættes i komiteens forretningsorden.

3. The Committee shall normally meet at the Headquarters of the United Nations or at the United Nations Office at Geneva.

Article 38

Every member of the Committee shall, before taking up his duties, make a solemn declaration in open committee that he will perform his functions impartially and conscientiously.

Article 39

1. The Committee shall elect its officers for a term of two years. They may be re-elected.

2. The Committee shall establish its own rules of procedure, but these rules shall shall provide, *inter alia*, that:

(*a*) Twelve members shall constitute a quorum;

(*b*) Decisions of the Committee shall be made by a majority vote of the members present.

Article 40

1. The States Parties to the present Covenant undertake to submit reports on the measures they have adopted which give effect to the rights recognized herein and on the progress made in the enjoyment of those rights:

(*a*) Within one year of the entry into force of the present Covenant for the States Parties concerned;

(*b*) Thereafter whenever the Committee so requests.

3. Les réunions du Comité ont normalement lieu au Siège de l'Organisation des Nations Unies ou à l'Office des Nations Unies à Genève.

Article 38

Tout membre du Comité doit, avant d'entrer en fonctions, prendre en séance publique l'engagement solennel de s'acquitter de ses fonctions en toute impartialité et en toute conscience.

Article 39

1. Le Comité élit son bureau pour une période de deux ans. Les membres du bureau sont rééligibles.

2. Le Comité établit lui-même son règlement intérieur; celui-ci doit, toutefois, contenir entre autres les dispositions suivantes:

a) Le quorum est de douze membres;

b) Les décisions du Comité sont prises à la majorité des membres présents.

Article 40

1. Les Etats parties au présent Pacte s'engagent à présenter des rapports sur les mesures qu'ils auront arrêtées et qui donnent effet aux droits reconnus dans le présent Pacte et sur les progrès réalisés dans la jouissance de ces droits:

a) Dans un délai d'un an à compter de l'entrée en vigueur du présent Pacte, pour chaque Etat partie intéressé en ce qui le concerne;

b) Par la suite, chaque fois que le Comité en fera la demande.

3. Komiteen afholder som regel sine møder ved De forenede Nationers hovedsæde eller ved De forenede Nationers kontor i Genève.

Artikel 38

Ethvert medlem af komiteen afgiver, før han tiltræder sit hverv, i et åbent komitémøde en højtidelig erklæring om, at han vil varetage sit hverv upartisk og samvittighedsfuldt.

Artikel 39

1. Komiteen vælger personer til at beklæde tillidsposter i komiteen for et tidsrum af to år. De kan genvælges.

2. Komiteen fastsætter selv sin forretningsorden, som bl. a. skal indeholde bestemmelser om at:

a) komiteen er beslutningsdygtig, når tolv medlemmer er til stede;

b) komiteens beslutninger skal træffes med et flertal af de tilstedeværende medlemmers stemmer.

Artikel 40

1. De i denne konvention deltagende stater forpligter sig til at afgive beretninger om de foranstaltninger, de har truffet til gennemførelse af de heri anerkendte rettigheder, og om de fremskridt, der er gjort med hensyn til disse rettigheders udnyttelse:

a) inden et år fra konventionens ikrafttræden for de pågældende deltagerstater;

b) derefter når som helst komiteen fremsætter anmodning derom.

2. All reports shall be submitted to the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit them to the Committee for consideration. Reports shall indicate the factors and difficulties, if any, affecting the implementation of the present Covenant.

3. The Secretary-General of the United Nations may, after consultation with the Committee, transmit to the specialized agencies concerned copies of such parts of the reports as may fall within their field of competence.

4. The Committee shall study the reports submitted by the States Parties to the present Covenant. It shall transmit its reports, and such general comments as it may consider appropriate, to the State Parties. The Committee may also transmit to the Economic and Social Council these comments along with the copies of the reports it has received from States Parties to the present Covenant.

5. The States Parties to the present Covenant may submit to the Committee observations on any comments that may be made in accordance with paragraph 4 of this article.

Article 41

1. A State Party to the present Covenant may at any time declare under this article that it recognizes the competence of the Committee to receive and consider communications to the effect that a State Party claims that another State Party is not

2. Tous les rapports seront adressés au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies qui les transmettra au Comité pour examen. Les rapports devront indiquer, le cas échéant, les facteurs et les difficultés qui affectent la mise en œuvre des dispositions du présent Pacte.

3. Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies peut, après consultation du Comité, communiquer aux institutions spécialisées intéressées copie de toutes parties des rapports pouvant avoir trait à leur domaine de compétence.

4. Le Comité étudie les rapports présentés par les Etats parties au présent Pacte. Il adresse aux Etats parties ses propres rapports, ainsi que toutes observations générales qu'il jugerait appropriées. Le Comité peut également transmettre au Conseil économique et social ces observations accompagnées de copies des rapports qu'il a reçus d'Etats parties au présent Pacte.

5. Les Etats parties au présent Pacte peuvent présenter au Comité des commentaires sur toute observation qui serait faite en vertu du paragraphe 4 du présent article.

Article 41

1. Tout Etat partie au présent Pacte peut, en vertu du présent article, déclarer à tout moment qu'il reconnaît la compétence du Comité pour recevoir et examiner des communications dans lesquelles un Etat partie prétend qu'un autre Etat partie ne s'ac-

2. Alle beretninger fremsendes til De forenede Nationers generalsekretær, som videresender dem til komiteen til behandling. I beretningerne angives de forhold og vanskeligheder, der måtte have været af betydning for denne konventions iværksættelse.

3. De forenede Nationers generalsekretær kan efter samråd med komiteen oversende genparter til De forenede Nationers særorganisationer af de dele af beretningerne, som henhører under deres respektive forretningsområder.

4. Komiteen gennemgår de beretninger, som afgives af de i denne konvention deltagende stater. Den fremsender sine egne beretninger til deltagerstaterne tillige med sådanne almindelige kommentarer, som den måtte finde anledning til at fremsætte. Komiteen kan endvidere fremsende disse kommentarer til Det økonomiske og sociale Råd tillige med genparter af de beretninger, som er modtaget fra de i denne konvention deltagende stater.

5. De i denne konvention deltagende stater kan tilstille komiteen eventuelle bemærkninger til kommentarer, som måtte være fremsat i henhold til stk. 4 i denne artikel.

Artikel 41

1. En i denne konvention deltagende stat kan når som helst erklære i henhold til denne artikel, at den anerkender komitteens kompetence til at modtage og behandle henvendelser, hvorved en deltagerstat hævder, at en anden deltagerstat ikke

fulfilling its obligations under the present Covenant. Communications under this article may be received and considered only if submitted by a State Party which has made a declaration recognizing in regard to itself the competence of the Committee. No communication shall be received by the Committee if it concerns a State Party which has not made such a declaration. Communications received under this article shall be dealt with in accordance with the following procedure:

(*a*) If a State Party to the present Covenant considers that another State Party is not giving effect to the provisions of the present Covenant, it may. by written communication, bring the matter to the attention of that State Party. Within three months after the receipt of the communication, the receiving State shall afford the State which sent the communication an explanation or any other statement in writing clarifying the matter, which should include, to the extent possible and pertinent, reference to domestic procedure and remedies taken, pending, or available in the matter.

(*b*) If the matter is not adjusted to the satisfaction of both States Parties concerned within six months after the receipt by the receiving State of the initial communication, either State shall have the right to refer the matter to the Committee, by notice given to the Committee and to the other State.

quitte pas de ses obligations au titre du présent Pacte. Les communications présentées en vertu du présent article ne peuvent être reçues et examinées que si elles émanent d'un Etat partie qui a fait une déclaration reconnaissant, en ce qui le concerne, la compétence du Comité. Le Comité ne reçoit aucune communication intéressant un Etat partie qui n'a pas fait une telle déclaration. La procédure ci-après s'applique à l'égard des communications reçues conformément au présent article:

a) Si un Etat partie au présent Pacte estime qu'un autre Etat également partie à ce pacte n'en applique pas les dispositions, il peut appeler, par communication écrite, l'attention de cet Etat sur la question. Dans un délai de trois mois à compter de la réception de la communication, l'Etat destinataire fera tenir à l'Etat qui a adressé la communication des explications ou toutes autres déclarations écrites élucidant la question, qui devront comprendre, dans toute la mesure possible et utile, des indications sur ses règles de procédure et sur les moyens de recours soit déjà utilisés, soit en instance, soit encore ouverts.

b) Si, dans un délai de six mois à compter de la date de réception de la communication originale par l'Etat destinataire, la question n'est pas réglée à la satisfaction des deux Etats parties intéressés, l'un comme l'autre auront le droit de la soumettre au Comité, en adressant une notification au Comité ainsi qu'à l'autre Etat intéressé.

opfylder sine forpligtelser i henhold til denne konvention. Henvendelser i henhold til denne artikel kan kun modtages og behandles, hvis de hidrører fra en deltagerstat, som har afgivet en erklæring om, at den for sit vedkommende anerkender komiteens kompetence. Komiteen må ikke modtage nogen henvendelse, der vedrører en deltagerstat, som ikke har afgivet en sådan erklæring. Henvendelser, der modtages i henhold til denne artikel, behandles i overensstemmelse med følgende regler:

a) Hvis en i denne konvention deltagende stat finder, at en anden deltagerstat ikke opfylder bestemmelserne i denne konvention kan den ved skriftlig henvendelse gøre den anden deltagerstat opmærksom herpå. Inden tre måneder efter modtagelsen af henvendelsen skal den modtagende stat give den stat, som har fremsendt henvendelsen, en redegørelse eller anden skriftlig udtalelse, der belyser sagen, og som i det omfang, det er muligt og sagligt motiveret, angiver de interne regler og retsmidler, der har været anvendt, er under anvendelse eller vil kunne anvendes i sagen.

b) Såfremt sagen ikke er bilagt til begge staters tilfredshed inden seks måneder efter, at den modtagende stat har fået den oprindelige henvendelse, har hver af staterne ret til at indbringe sagen for komiteen ved meddelelse til denne samt til den anden stat.

(*c*) The Committee shall deal with a matter referred to it only after it has ascertained that all available domestic remedies have been invoked and exhausted in the matter, in conformity with the generally recognized principles of international law. This shall not be the rule where the application of the remedies is unreasonably prolonged.

(*d*) The Committee shall hold closed meetings when examining communications under this article.

(*e*) Subject to the provisions of sub-paragraph (*c*), the Committee shall make available its good offices to the States Parties concerned with a view to a friendly solution of the matter on the basis of respect for human rights and fundamental freedoms as recognized in the present Covenant.

(*f*) In any matter referred to it, the Committee may call upon the States Parties concerned, referred to in sub-paragraph (*b*), to supply any relevant information.

(*g*) The States Parties concerned, referred to in sub-paragraph (*b*), shall have the right to be represented when the matter is being considered in the Committee and to make submissions orally and/or in writing.

(*h*) The Committee shall, within twelve months after the date of receipt of notice under sub-paragraph (*b*), submit a report:

(i) If a solution within the terms of sub-paragraph (*e*) is reached, the Committee shall confine its report to a brief state-

c) Le Comité ne peut connaître d'une affaire qui lui est soumise qu'après s'être assuré que tous les recours internes disponibles ont été utilisés et épuisés, conformément aux principes de droit international généralement reconnus. Cette règle ne s'applique pas dans les cas où les procédures de recours excèdent les délais raisonnables.

d) Le Comité tient ses séances à huis clos lorsqu'il examine les communications prévues au présent article.

e) Sous réserve des dispositions de l'alinéa *c*, le Comité met ses bons offices à la disposition des Etats parties intéressés, afin de parvenir à une solution amiable de la question fondée sur le respect des droits de l'homme et des libertés fondamentales, tels que les reconnaît le présent Pacte.

f) Dans toute affaire qui lui est soumise, le Comité peut demander aux Etats parties intéressés visés à l'alinéa *b* de lui fournir tout renseignement pertinent.

g) Les Etats parties intéressés, visés à l'alinéa *b*, ont le droit de se faire représenter lors de l'examen de l'affaire par le Comité et de présenter des observations oralement ou par écrit, ou sous l'une et l'autre forme.

h) Le Comité doit présenter un rapport dans un délai de douze mois à compter du jour où il a reçu la notification visée à l'alinéa *b*:

i) Si une solution a pu être trouvée conformément aux dispositions de l'alinéa *e*, le Comité se borne, dans son rapport, à un

c) Komiteen må først behandle en sag, der er indbragt for den, når den har sikret sig, at alle de retsmidler, der er til rådighed i den pågældende stat, er anvendt og udtømt i overensstemmelse med de i folkeretten almindeligt anerkendte principper. Dette gælder ikke, hvor anvendelsen af retsmidlerne trækker urimeligt i langdrag.

d) Komiteen træder sammen for lukkede døre, når den behandler henvendelser i henhold til denne artikel.

e) Med forbehold af bestemmelserne i litra c) skal komiteen tilbyde de pågældende deltagerstater sin bistand med henblik på en mindelig afgørelse af sagen på grundlag af respekt for menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, således som disse er anerkendt i denne konvention.

f) I enhver sag, der indbringes for komiteen, kan denne anmode de i litra *b*) omhandlede deltagerstater om at tilvejebringe enhver oplysning af betydning for sagen.

g) De i litra *b*) omhandlede deltagerstater har ret til at lade sig repræsentere, når sagen behandles i komiteen, og til at fremkomme med mundtlige og/eller skriftlige indlæg.

h) komiteen afgiver inden tolv måneder efter datoen for modtagelsen af en meddelelse i henhold til litra b) beretning:

i) hvis der er opnået en afgørelse efter bestemmelserne i litra e), begrænser komiteen sin beretning til en kort redegørelse for

ment of the facts and of the solution reached;

(ii) If a solution within the terms of sub-paragraph (*e*) is not reached, the Committee shall confine its report to a brief statement of the facts; the written submissions and record of the oral submissions made by the States Parties concerned shall be attached to the report.

In every matter, the report shall be communicated to the States Parties concerned.

2. The provisions of this article shall come into force when ten States Parties to the present Covenant have made declarations under paragraph 1 of this article.

Such declarations shall be deposited by the States Parties with the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit copies thereof to the other States Parties. A declaration may be withdrawn at any time by notification to the Secretary-General. Such a withdrawal shall not prejudice the consideration of any matter which is the subject of a communication already transmitted under this article; no further communication by any State Party shall be received after the notification of withdrawal of the declaration has been received by the Secretary-General, unless the State Party concerned has made a new declaration.

Article 42

1. (*a*) If a matter referred to the Committee in accordance with article 41 is not

bref exposé des faits et de la solution intervenue;

ii) Si une solution n'a pu être trouvée conformément aux dispositions de l'alinéa *e*, le Comité se borne, dans son rapport, à un bref exposé des faits; le texte des observations écrites et le procès-verbal des observations orales présentées par les Etats parties intéressés sont joints au rapport.

Pour chaque affaire, le rapport est communiqué aux Etats parties intéressés.

2. Les dispositions du présent article entreront en vigueur lorsque dix Etats parties au présent Pacte auront fait la déclaration prévue au paragraphe 1 du présent article. Ladite déclaration est déposée par l'Etat partie auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies, qui en communique copie aux autres Etats parties. Une déclaration peut être retirée à tout moment au moyen d'une notification adressée au Secrétaire général. Ce retrait est sans préjudice de l'examen de toute question qui fait l'objet d'une communication déjà transmise en vertu du présent article; aucune autre communication d'un Etat partie ne sera reçue après que le Secrétaire général aura reçu notification du retrait de la déclaration, à moins que l'Etat partie intéressé n'ait fait une nouvelle déclaration.

Article 42

1. *a*) Si une question soumise au Comité conformément à l'article 41 n'est pas

de faktiske omstændigheder og den opnåede løsning;

ii) hvis der ikke er opnået en løsning efter bestemmelserne i litra *e*), begrænser komiteen sin beretning til en kort redegørelse for de faktiske omstændigheder; de skriftlige indlæg samt en gengivelse af de pågældende deltagerstaters mundtlige indlæg vedføjes beretningen. Beretningen fremsendes i alle tilfælde til de pågældende deltagerstater.

2. Bestemmelserne i denne artikel træder i kraft, når ti af de i denne konvention deltagende stater har afgivet erklæring i henhold til stk. 1 i denne artikel.

Sådanne erklæringer deponeres af deltagerstaterne hos De forenede Nationers generalsekretær, som fremsender genparter deraf til de øvrige deltagerstater. En erklæring kan når som helst trækkes tilbage ved en meddelelse til generalsekretæren. En sådan tilbagetrækning berører ikke behandlingen af en sag, hvorom henvendelse allerede er sket i henhold til denne artikel. Efter at meddelelsen om erklæringens tilbagetrækning er modtaget af generalsekretæren, må yderligere henvendelser ikke modtages fra nogen deltagerstat, medmindre den pågældende deltagerstat har afgivet en ny erklæring.

Artikel 42

1 *a*) Hvis en sag, som indbringes for komiteen i overensstemmelse med artikel 41,

resolved to the satisfaction of the States Parties concerned, the Committee may, with the prior consent of the States Parties concerned, appoint an *ad hoc* Conciliation Commission (hereinafter referred to as the Commission). The good offices of the Commission shall be made available to the States Parties concerned with a view to an amicable solution of the matter on the basis of respect for the present Covenant;

(*b*) The Commission shall consist of five persons acceptable to the States Parties concerned. If the States Parties concerned fail to reach agreement within three months on all or part of the composition of the Commission the members of the Commission concerning whom no agreement has been reached shall be elected by secret ballot by a two-thirds majority vote of the Committee from among its members.

2. The members of the Commission shall serve in their personal capacity. They shall not be nationals of the States Parties concerned, or of a State not party to the present Covenant, or of a State Party which has not made a declaration under article 41.

3. The Commission shall elect its own Chairman and adopt its own rules of procedure.

4. The meetings of the Commission shall normally be held at the Headquarters of the United Nations or at the United Nations Office at Geneva. However, they may be held at such other convenient places as the Commission may determine in consulta-

réglée à la satisfaction des Etats parties intéressés, le Comité peut, avec l'assentiment préalable des Etats parties intéressés, désigner une commission de conciliation *ad hoc* (ci-après dénommée la Commission). La Commission met ses bons offices à la disposition des Etats parties intéressés, afin de parvenir à une solution amiable de la question, fondée sur le respect du présent Pacte;

b) La Commission est composée de cinq membres nommés avec l'accord des Etats parties intéressés. Si les Etats parties intéressés ne parviennent pas à une entente sur tout ou partie de la composition de la Commission dans un délai de trois mois, les membres de la Commission au sujet desquels l'accord ne s'est pas fait sont élus au scrutin secret parmi les membres du Comité, à la majorité des deux tiers des membres du Comité.

2. Les membres de la Commission siègent à titre individuel. Ils ne doivent être ressortissants ni des Etats parties intéressés, ni d'un Etat qui n'est pas partie au présent Pacte, ni d'un Etat partie qui n'a pas fait la déclaration prévue à l'article 41.

3. La Commission élit son Président et adopte son règlement intérieur.

4. La Commission tient normalement ses réunions au Siège de l'Organisation des Nations Unies ou à l'Office des Nations Unies à Genève. Toutefois, elle peut se réunir en tout autre lieu approprié que peut déterminer la Commission en consultation avec

ikke afgøres til de pågældende deltagerstaters tilfredshed, kan komiteen med de pågældende deltagerstaters forudgående samtykke nedsætte en ad hoc mæglingskommission (herefter benævnt kommissionen). Denne stiller sin bistand til rådighed for de pågældende deltagerstater med henblik på en mindelig afgørelse af sagen på grundlag af respekt for denne konvention.

b) Kommissionen består af fem personer, der kan godkendes af de pågældende deltagerstater. Såfremt de pågældende deltagerstater ikke inden tre måneder når til fuld enighed om kommissionens sammensætning, vælges de kommissionsmedlemmer, om hvem der ikke er opnået enighed, med to tredjedeles flertal ved hemmelig afstemning i komiteen blandt dens egne medlemmer.

2. Kommissionens medlemmer virker i deres personlige egenskab. De må ikke være statsborgere i de pågældende deltagerstater eller i en stat, der ikke er deltager i denne konvention, eller i en deltagerstat, som ikke har afgivet en erklæring i henhold til artikel 41.

3. Kommissionen vælger selv sin formand og vedtager selv sin forretningsorden.

4. Kommissionens møder afholdes som regel ved De forenede Nationers hovedsæde eller ved De forenede Nationers kontor i Genève. De kan dog afholdes på sådanne andre egnede steder, som kommissionen måtte bestemme i samråd med De forenede Na-

tion with the Secretary-General of the United Nations and the States Parties concerned.

5. The secretariat provided in accordance with article 36 shall also service the commissions appointed under this article.

6. The information received and collated by the Committee shall be made available to the Commission and the Commission may call upon the States Parties concerned to supply any other relevant information.

7. When the Commission has fully considered the matter, but in any event not later than twelve months after having been seized of the matter, it shall submit to the Chairman of the Committee a report for communication to the States Parties concerned:

(*a*) If the Commission is unable to complete its consideration of the matter within twelve months, it shall confine its report to a brief statement of the status of its consideration of the matter;

(*b*) If an amicable solution to the matter on the basis of respect for human rights as recognized in the present Covenant is reached, the Commission shall confine its report to a brief statement of the facts and of the solution reached.

(*c*) If a solution within the terms of sub-paragraph (*b*) is not reached, the Commission's report shall embody its findings on all questions of fact relevant to the issues

le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies et les Etats parties intéressés.

5. Le secrétariat prévu à l'article 36 prête également ses services aux commissions désignées en vertu du présent article.

6. Les renseignements obtenus et dépouillés par le Comité sont mis à la disposition de la Commission, et la Commission peut demander aux Etats parties intéressés de lui fournir tout renseignement complémentaire pertinent.

7. Après avoir étudié la question sous tous ses aspects, mais en tout cas dans un délai maximum de douze mois après qu'elle en aura été saisie, la Commission soumet un rapport au Président du Comité qui le communique aux Etats parties intéressés:

a) Si la Commission ne peut achever l'examen de la question dans les douze mois, elle se borne à indiquer brièvement dans son rapport où elle en est de l'examen de la question;

b) Si l'on est parvenu à un règlement amiable de la question, fondé sur le respect des droits de l'homme reconnus dans le présent Pacte, la Commission se borne à indiquer brièvement dans son rapport les faits et le règlement auquel on est parvenu;

c) Si l'on n'est pas parvenu à un règlement au sens de l'alinéa *b*, la Commission fait figurer dans son rapport ses conclusions sur tous les points de fait relatifs à la question

tioners generalsekretær og de pågældende deltagerstater.

5. Det sekretariat, som stilles til rådighed i overensstemmelse med artikel 36 betjener også de kommissioner, som nedsættes i henhold til denne artikel.

6. De oplysninger, som modtages og sammenholdes af komiteen stilles til rådighed for kommissionen, og kommissionen kan anmode de pågældende deltagerstater om at meddele andre oplysninger af betydning for sagen.

7. Når kommissionen har færdigbehandlet sagen, dog i intet tilfælde senere end tolv måneder efter, at den har modtaget denne, afgiver den en beretning til komiteens formand til videresendelse til de pågældende deltagerstater:

a) Hvis kommissionen ikke er i stand til at afslutte sin behandling af sagen inden tolv måneder, begrænser den sin beretning til en kort redegørelse for sagens hidtidige behandling.

b) Hvis der opnås en mindelig afgørelse af sagen på grundlag af respekt for menneskerettighederne som anerkendt i denne konvention, begrænser kommissionen sin beretning til en kort redegørelse for de faktiske omstændigheder og den opnåede løsning.

c) Hvis der ikke opnås en løsning i henhold til bestemmelserne i litra b), indeholder kommissionens beretning en redegørelse for resultaterne af dens undersøgelse af alle fak-

between the States Parties concerned, and its views on the possibilities of an amicable solution of the matter. This report shall also contain the written submissions and a record of the oral submissions made by the States Parties concerned.

(*d*) If the Commission's report is submitted under sub-paragraph (*c*), the States Parties concerned shall, within three months of the receipt of the report, notify the Chairman of the Committee whether or not they accept the contents of the report of the Commission.

8. The provisions of this article are without prejudice to the responsibilities of the Committee under article 41.

9. The States Parties concerned shall share equally all the expenses of the members of the Commission in accordance with estimates to be provided by the Secretary-General of the United Nations.

10. The Secretary-General of the United Nations shall be empowered to pay the expenses of the members of the Commission, if necessary, before reimbursement by the States Parties concerned, in accordance with paragraph 9 of this article.

Article 43

The members of the Committee, and of the *ad hoc* conciliation commissions which may be appointed under article 42, shall be entitled to the facilities, privileges and immunities of experts on mission for the United Nations as laid down in the

débattue entre les Etats parties intéressés ainsi que ses constatations sur les possibilités de règlement amiable de l'affaire; le rapport renferme également les observations écrites et un procès-verbal des observations orales présentées par les Etats parties intéressés;

d) Si le rapport de la Commission est soumis conformément à l'alinéa *c*, les Etats parties intéressés font savoir au Président du Comité, dans un délai de trois mois après la réception du rapport, s'ils acceptent ou non les termes du rapport de la Commission.

8. Les dispositions du présent article s'entendent sans préjudice des attributions du Comité prévues à l'article 41.

9. Toutes les dépenses des membres de la Commission sont réparties également entre les Etats parties intéressés, sur la base d'un état estimatif établi par le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

10. Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies est habilité, si besoin est, à défrayer les membres de la Commission de leurs dépenses, avant que le remboursement en ait été effectué par les Etats parties intéressés, conformément au paragraphe 9 du présent article.

Article 43

Les membres du Comité et les membres des commissions de conciliation *ad hoc* qui pourraient être désignées conformément à l'article 42 ont droit aux facilités, privilèges et immunités reconnus aux experts en mission pour l'Organisation des Nations Unies,

tiske omstændigheder af betydning for de pågældende deltagerstaters mellemværende samt for dens vurdering af mulighederne for en mindelig afgørelse af sagen. Denne beretning indeholder endvidere de pågældende deltagerstaters skriftlige indlæg samt en gengivelse af deres mundtlige indlæg.

d) Hvis kommissionens beretning afgives i henhold til litra *c*) skal de pågældende deltagerstater inden tre måneder efter dens modtagelse meddele komiteens formand, hvorvidt de godtager indholdet af kommissionens beretning.

8. Bestemmelserne i denne artikel berører ikke komiteens pligter i henhold til artikel 41.

9. De pågældende deltagerstater deler kommissionsmedlemmernes udgifter ligeligt imellem sig i henhold til beregninger, der tilvejebringes af De forenede Nationers generalsekretær.

10. De forenede Nationers generalsekretær er bemyndiget til om nødvendigt at dække kommissionsmedlemmernes udgifter, før disse refunderes af de pågældende deltagerstater i overensstemmelse med stk. 9 i denne artikel.

Artikel 43

Medlemmerne af komiteen og af de ad hoc mæglingskommissioner, der måtte blive nedsat i henhold til artikel 42, er berettigede til de samme lettelser, rettigheder og immuniteter, som tilkommer De forenede Nationers udsendte eksperter i henhold til

relevant sections of the Convention on the Privileges and Immunities of the United Nations.

Article 44

The provisions for the implementation of the present Covenant shall apply without prejudice to the procedures prescribed in the field of human rights by or under the constituent instruments and the conventions of the United Nations and of the specialized agencies and shall not prevent the States Parties to the present Covenant from having recourse to other procedures for settling a dispute in accordance with general or special international agreements in force between them.

Article 45

The Committee shall submit to the General Assembly of the United Nations through the Economic and Social Council, an annual report on its activities.

Part V

Article 46

Nothing in the present Covenant shall be interpreted as impairing the provisions of the Charter of the United Nations and of the constitutions of the specialized agencies which define the respective responsibilities of the various organs of the United Nations and of the specialized agencies in regard to the matters dealt with in the present Covenant.

tels qu'ils sont énoncés dans les sections pertinentes de la Convention sur les privilèges et les immunités des Nations Unies.

Article 44

Les dispositions de mise en œuvre du présent Pacte s'appliquent sans préjudice des procédures institutées en matière de droits de l'homme aux termes ou en vertu des instruments constitutifs et des conventions de l'Organisation des Nations Unies et des institutions spécialisées, et n'empêchent pas les Etats parties de recourir à d'autres procédures pour le règlement d'un différend conformément aux accords internationaux généraux ou spéciaux qui les lient.

Article 45

Le Comité adresse chaque année à l'Assemblée générale des Nations Unies, par l'intermédiaire du Conseil économique et social, un rapport sur ses travaux.

Cinquieme partie

Article 46

Aucune disposition du présent Pacte ne doit être interprétée comme portant atteinte aux dispositions de la Charte des Nations Unies et des constitutions des institutions spécialisées qui définissent les responsabilités respectives des divers organes de l'Organisation des Nations Unies et des institutions spécialisées en ce qui concerne les questions traitées dans le présent Pacte.

herom gældende bestemmelser i konventionen om De forenede Nationers privilegier og immuniteter.

Artikel 44

Denne konventions gennemførelsesbestemmelser berører ikke de fremgangsmåder, der er foreskrevet med hensyn til gennemførelsen af menneskerettigheder i eller i medfør af De forenede Nationers og særorganisationernes statutter og konventioner og forhindrer ikke de i denne konvention deltagende stater i at benytte andre fremgangsmåder til bilæggelse af en tvist i overensstemmelse med almindelige eller særlige mellem dem gældende internationale overenskomster.

Artikel 45

Komiteen afgiver gennem Det økonomiske og sociale Råd en årlig beretning om sin virksomhed til De forenede Nationers generalforsamling.

Afsnit V

Artikel 46

Intet i denne konvention må fortolkes som en indskrænkning i de bestemmelser i De forenede Nationers pagt og særorganisationernes statutter, der nærmere angiver det ansvar, som De forenede Nationers forskellige organer og særorganisationerne hver især har, for så vidt angår de i denne konvention omhandlede spørgsmål.

Article 47

Nothing in the present Covenant shall be interpreted as impairing the inherent right of all peoples to enjoy and utilize fully and freely their natural wealth and resources.

Part VI

Article 48

1. The present Covenant is open for signature by any State Member of the United Nations or member of any of its specialized agencies, by any State Party to the Statute of the International Court of Justice, and by any other State which has been invited by the General Assembly of the United Nations to become a party to the present Covenant.

2. The present Covenant is subject to ratification. Instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

3. The present Covenant shall be open to accession by any State referred to in paragraph 1 of this article.

4. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Secretary-General of the United Nations.

5. The Secretary-General of the United Nations shall inform all States which have signed this Covenant or acceded to it of the deposit of each instrument of ratification or accession.

Article 49

1. The present Covenant shall enter into force three months after the date of the deposits with the Secretary-

Article 47

Aucune disposition du présent Pacte ne sera interprétée comme portant atteinte au droit inhérent de tous les peuples à profiter et à user pleinement et librement de leurs richesses et ressources naturelles.

Sixième partie

Article 48

1. Le présent Pacte est ouvert à la signature de tout Etat Membre de l'Organisation des Nations Unies ou membre de l'une quelconque de ses institutions spécialisées, de tout Etat partie au Statut de la Cour internationale de Justice, ainsi que de tout autre Etat invité par l'Assemblée générale des Nations Unies à devenir partie au présent Pacte.

2. Le présent Pacte est sujet à ratification et les instruments de ratification seront déposés auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

3. Le présent Pacte sera ouvert à l'adhésion de tout Etat visé au paragraphe 1 du présent article.

4. L'adhésion se fera par le dépôt d'un instrument d'adhésion auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

5. Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies informe tous les Etats qui ont signé le présent Pacte ou qui y ont adhéré du dépôt de chaque instrument de ratification ou d'adhésion.

Article 49

1. Le présent Pacte entrera en vigueur trois mois après la date du dépôt auprès du Secrétaire général de l'Orga-

Artikel 47

Intet i denne konvention må fortolkes som en indskrænkning i alle folks naturlige ret til fuld og fri nydelse og udnyttelse af deres naturgivne rigdomskilder og ressourcer.

Afsnit VI

Artikel 48

1. Denne konvention kan undertegnes af enhver medlemsstat i De forenede Nationer eller ethvert medlem af en af særorganisationerne af enhver stat, der har tilsluttet sig Den mellemfolkelige Domstols statut og enhver anden stat, der af De forenede Nationers generalforsamling er blevet opfordret til at deltage i denne konvention.

2. Denne konvention skal ratificeres. Ratifikationsinstrumenter skal deponeres hos De forenede Nationers generalsekretær.

3. Denne konvention kan tiltrædes af enhver af de i stk. 1 i denne artikel nævnte stater.

4. Tiltrædelse sker ved deponering af et tiltrædelsesinstrument hos De forenede Nationers generalsekretær.

5. De forenede Nationers generalsekretær underretter alle stater, som har undertegnet eller tiltrådt denne konvention, om deponeringen af ethvert ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument.

Artikel 49.

1. Denne konvention træder i kraft tre måneder efter datoen for deponeringen af det femogtredivte ratifika-

General of the United Nations of the thirty-fifth instrument of ratification or instrument of accession.

2. For each State ratifying the present Covenant or acceding to it after the deposit of the thirty-fifth instrument of ratification or instrument of accession, the present Covenant shall enter into force three months after the date of the deposit of its own instrument of ratification or instrument of accession.

Article 50

The provisions of the present Covenant shall extend to all parts of federal States without any limitations or exceptions.

Article 51

1. Any State Party to the present Covenant may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General of the United Nations shall thereupon communicate any proposed amendments to the States Parties to the present Covenant with a request that they notify him whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and voting upon the proposals. In the event that at least one third of the States Parties favours such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of the States Parties present and voting at the conference shall be submitted to the General Assembly of the United Nations for approval.

nisation des Nations Unies du trente-cinquième instrument de ratification ou d'adhésion.

2. Pour chacun des Etats qui ratifieront le présent Pacte ou y adhéreront après le dépôt du trente-cinquième instrument de ratification ou d'adhésion, ledit Pacte entrera en vigueur trois après la date du dépôt par cet Etat de son instrument de ratification ou d'adhésion.

Article 50

Les dispositions du présent Pacte s'appliquent, sans limitation ni exception aucune, à toutes les unités constitutives des Etats fédératifs.

Article 51

1. Tout Etat partie au présent Pacte peut proposer un amendement et en déposer le texte auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies. Le Secrétaire général transmet alors tous projets d'amendements aux Etats parties au présent Pacte en leur demandant de lui indiquer s'ils désirent voir convoquer une conférence d'E tats parties pour examiner ces projets et les mettre aux voix. Si un tiers au moins des Etats se déclarent en faveur de cette convocation, le Secrétaire général convoque la conférence sous les auspices de l'Organisation des Nations Unies. Tout amendement adopté par la majorité des Etats présents et votant à la conférence est soumis pour approbation à l'Assemblée générale des Nations Unies.

tions- eller tiltrædelsesinstrument hos De forenede Nationers generalsekretær.

2. For enhver stat, der ratificerer eller tiltræder denne konvention efter deponeringen af det femogtredivte ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument, træder konventionen i kraft tre måneder efter datoen for deponeringen af dens eget ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument.

Artikel 50.

Bestemmelserne i denne konvention finder uden begrænsning eller undtagelse anvendelse på alle dele af forbundsstater.

Artikel 51.

1. Enhver i denne konvention deltagende stat kan stille ændringsforslag og indsende dem til De forenede Nationers generalsekretær. Denne skal derefter give meddelelse om de foreslåede ændringer til de i konventionen deltagende stater med anmodning om at blive underrettet, såfremt deltagerstaterne ønsker en konference med det formål at behandle og stemme om forslagene. Hvis mindst en tredjedel af deltagerstaterne ønsker en en sådan konference, skal generalsekretæren sammenkalde konferencen under De forenede Nationers auspicier. Enhver ændring, der vedtages af et flertal af de stater, der er til stede og afgiver deres stemme ved konferencen, skal forelægges De forenede Nationers generalforsamling til godkendelse.

2. Amendments shall come into force when they have been approved by the General Assembly of the United Nations and accepted by a two-thirds majority of the States Parties to the present Covenant in accordance with their respective constitutional processes.

3. When amendments come into force, they shall be binding on those States Parties which have accepted them, other States Parties still being bound by the provisions of the present Covenant and any earlier amendment which they have accepted.

Article 52

Irrespective of the notifications made under article 48, paragraph 5, the Secretary-General of the United Nations shall inform all States referred to in paragraph 1 of the same article of the following particulars:

(*a*) Signatures, ratifications and accessions under article 48;

(*b*) The date of the entry into force of the present Covenant under article 49 and the date of the entry into force of any amendments under article 51.

Article 53

1. The present Covenant, of which the Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited in the archives of the United Nations.

2. The Secretary-General of the United Nations shall

2. Ces amendements entrent en vigueur lorsqu'ils ont été approuvés par l'Assemblée générale des Nations Unies et acceptés, conformément à leurs règles constitutionnelles respectives, par une majorité des deux tiers des Etats parties au présent Pacte.

3. Lorsque ces amendements entrent en vigueur, ils sont obligatoires pour les Etats parties qui les ont acceptés, les autres Etats parties restant liés par les dispositions du présent Pacte et par tout amendement antérieur qu'ils ont accepté.

Article 52

Indépendamment des notifications prévues au paragraphe 5 de l'article 48, le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies informera tous les Etats visés au paragraphe 1 dudit article:

a) Des signatures apposées au présent Pacte et des instruments de ratification et d'adhésion déposés conformément à l'article 48;

b) De la date à laquelle le présent Pacte entrera en vigueur conformément à l'article 49 et de la date à laquelle entreront en vigueur les amendements prévus à l'article 51.

Article 53

1. Le présent Pacte, dont les textes anglais, chinois, espagnol, français et russe font également foi, sera déposé aux archives de l'Organisation des Nations Unies.

2. Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations

2. Ændringer træder i kraft, når de er godkendt af De forenede Nationers generalforsamling og vedtaget med to tredjedeles flertal af de i denne konvention deltagende stater i overensstemmelse med deres respektive forfatningsmæssige regler.

3. Når ændringer træder i kraft, er de bindende for de deltagerstater, som har godkendt dem, medens de øvrige deltagerstater stadig er bundet af bestemmelserne i denne konvention og eventuelle tidligere ændringer, som de har godkendt.

Artikel 52

Uanset de meddelelser, der afgives i henhold til artikel 48, stk. 5, underretter De forenede Nationers generalsekretær alle de i stk. 1 i samme artikel omhandlede stater om:

a) undertegnelser, ratifikationer og tiltrædelser i henhold til artikel 48;

b) datoen for denne konventions ikrafttræden i henhold til artikel 49, samt datoen for enhver ændrings ikrafttræden i henhold til artikel 51.

Artikel 53

1. Denne konvention, hvis engelske, franske, kinesiske, russiske og spanske tekst har samme gyldighed, skal deponeres i De forenede Nationers arkiv.

2. De forenede Nationers generalsekretær skal frem-

transmit certified copies of the present Covenant to all States referred to in article 48.

IN FAITH WHEREOF the undersigned, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed the present Covenant, opened for signature at New York, on the nineteenth day of December, one thousand nine hundred and sixty-six.

Unies transmettra une copie certifiée conforme du présent Pacte à tous les Etats visés à l'article 48.

EN FOI DE QUOI les soussignés, dûment autorisés par leurs Gouvernements respectifs, ont signé le présent Pacte, qui a été ouvert à la signature à New York, le dix-neuf décembre mil neuf cent soixante-six.

sende bekræftede genparter af denne konvention til samtlige de i artikel 48 omhandlede stater.

TIL BEKRÆFTELSE HERAF har undertegnede befuldmægtigede, der af deres respektive regeringer er behørigt bemyndiget hertil, undertegnet denne konvention, åbnet for undertegnelse i New York den nittende december nitten hundrede og seksogtres.

Oversættelse.

OPTIONAL PROTOCOL TO THE INTERNATIONAL COVENANT ON CIVIL AND POLITICAL RIGHTS

The States Parties to the present Protocol,

Considering that in order further to achieve the purposes of the Covenant on Civil and Political Rights (hereinafter referred to as the Covenant) and the implementation of its provisions it would be appropriate to enable the Human Rights Committee set up in part IV of the Covenant (hereinafter referred to as the Committee) to receive and consider, as provided in the present Protocol, communications from individuals claiming to be victims of violations of any of the rights set forth in the Covenant,

Have agreed as follows:

Article 1

A State Party to the Covenant that becomes a party to the present Protocol recognizes the competence of the Committee to receive and consider communications from individuals subject to its jurisdiction who claim to be victims of a violation by that State Party of any of the rights set forth in the Covenant. No communication shall be received by the Committee if it concerns a

PROTOCOLE FACULTATIF SE RAPPORTANT AU PACTE INTERNATIONAL RELATIF AUX DROITS CIVILS ET POLITIQUES

Les Etats parties au présent Protocole,

Considérant que, pour mieux assurer l'accomplissement des fins du Pacte relatif aux droits civils et politiques (ci-après dénommé le Pacte) et l'application de ses dispositions, il conviendrait d'habiliter le Comité des droits de l'homme, constitué aux termes de la quatrième partie du Pacte (ci-après dénommé le Comité), à recevoir et à examiner, ainsi qu'il est prévu dans le présent Protocole, des communications émanant de particuliers qui prétendent être victimes d'une violation d'un des droits énoncés dans le Pacte,

Sont convenus de ce qui suit:

Article premier

Tout Etat partie au Pacte qui devient partie au présent Protocole reconnait que le Comité a compétence pour recevoir et examiner des communications émanant de particuliers relevant de sa juridiction qui prétendent être victimes d'une violation, par cet Etat partie, de l'un quelconque des droits énoncés dans le Pacte. Le Comité ne reçoit aucune communication intéressant un Etat partie au

VALGFRI PROTOKOL TIL DEN INTERNATIONALE KONVENTION OM BORGERLIGE OG POLITISKE RETTIGHEDER

De i denne protokol deltagende stater, som

finder, at det for yderligere at fremme formålene med konventionen om borgerlige og politiske rettigheder (herefter benævnt konventionen) og gennemførelsen af dens bestemmelser ville være formålstjenligt at gøre det muligt for den i medfør af konventionens afsnit IV oprettede menneskerettighedskomité (herefter benævnt komiteen) i overensstemmelse med denne protokol at modtage og behandle henvendelser fra enkeltpersoner, der hævder at være ofre for krænkelse af nogen af de i konventionen anførte rettigheder,

er blevet enige om følgende:

Artikel 1

En i konventionen deltagende stat, som tilslutter sig denne protokol, anerkender komiteens kompetence til at modtage og behandle henvendelser fra enkeltpersoner, som er undergivet dens jurisdiktion og som hævder at være ofre for krænkelse fra den pågældende deltagerstats side af nogen af de i konventionen nævnte rettigheder. Komiteen kan ikke modtage henvendelser, der vedrører en

State Party to the Covenant which is not a party to the present Protocol.

Article 2

Subject to the provisions of article 1, individuals who claim that any of their rights enumerated in the Covenant have been violated and who have exhausted all available domestic remedies may submit a written communication to the Committee for consideration.

Article 3

The Committee shall consider inadmissible any communication under the present Protocol which is anonymous, or which it considers to be an abuse of the right of submission of such communications or to be incompatible with the provisions of the Covenant.

Article 4

1. Subject to the provisions of article 3, the Committee shall bring any communications submitted to it under the present Protocol to the attention of the State Party to the present Protocol alleged to be violating any provision of the Covenant.

2. Within six months, the receiving State shall submit to the Committee written explanations or statements clarifying the matter and the remedy, if any, that may have been taken by that State.

Article 5

1. The Committee shall consider communications received under the present

Pacte qui n'est pas partie au présent Protocole.

Article 2

Sous réserve des dispositions de l'article premier, tout particulier qui prétend être victime d'une violation de l'un quelconque des droits énoncés dans le Pacte et qui a épuisé tous les recours internes disponibles peut présenter une communication écrite au Comité pour qu'il l'examine.

Article 3

Le Comité déclare irrecevable toute communication présentée en vertu du présent Protocole qui est anonyme ou qu'il considère être un abus du droit de présenter de telles communications ou être incompatible avec les dispositions du Pacte.

Article 4

1. Sous réserve des dispositions de l'article 3, le Comité porte toute communication qui lui est présentée en vertu du présent Protocole à l'attention de l'Etat partie audit Protocole qui a prétendument violé l'une quelconque des dispositions du Pacte.

2. Dans les six mois qui suivent, ledit Etat soumet par écrit au Comité des explications ou déclarations éclaircissant la question et indiquant, le cas échéant, les mesures qu'il pourrait avoir prises pour remédier à la situation.

Article 5

1. Le Comité examine les communications reçues en vertu du présent Protocole en

stat, som er deltager i konventionen, men ikke har tilsluttet sig denne protokol.

Artikel 2

Med forbehold af bestemmelserne i artikel 1 kan enkeltpersoner, der hævder, at nogen af deres i konventionen opregnede rettigheder er blevet krænket, og som har udtømt alle de retsmidler, der står til rådighed i deres hjemland, indgive en skriftlig henvendelse til behandling i komiteen.

Artikel 3

Komiteen skal afvise enhver henvendelse i henhold til denne protokol, når henvendelsen er anonym, eller når komiteen anser den for at være et misbrug af retten til at foretage sådanne henvendelser eller for at være uforenelig med konventionens bestemmelser.

Artikel 4

1. Med forbehold af bestemmelserne i artikel 3 skal komiteen gøre den deltagerstat, som hævdes at krænke en bestemmelse i konventionen, bekendt med henvendelser, som komiteen modtager i henhold til denne protokol.

2. Inden seks måneder skal den pågældende stat tilstille komiteen en skriftlig redegørelse eller udtalelse, som belyser sagen og angiver de eventuelle foranstaltninger, staten måtte have truffet.

Artikel 5

1. Komiteen skal behandle henvendelser, der modtages i henhold til denne protokol,

Protocol in the light of all written information made available to it by the individual and by the State Party concerned.

2. The Committee shall not consider any communication from an individual unless it has ascertained that:

(*a*) The same matter is not being examined under another procedure of international investigation or settlement;

(*b*) The individual has exhausted all available domestic remedies. This shall not be the rule where the application of the remedies is unreasonably prolonged.

3. The Committee shall hold closed meetings when examining communications under the present Protocol.

4. The Committee shall forward its views to the State Party concerned and to the individual.

Article 6

The Committee shall include in its annual report under article 45 of the Covenant a summary of its activities under the present Protocol.

Article 7

Pending the achievement of the objectives of resolution 1514 (XV) adopted by the General Assembly of the United Nations on 14 December 1960 concerning the Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples, the provisions of the present Protocol shall in no way limit the right of petition granted to these peoples by the Charter of the United

tenant compte de toutes les informations écrites qui lui sont soumises par le particulier et par l'Etat partie intéressé.

2. Le Comité n'examinera aucune communication d'un particulier sans s'être assuré que:

a) La même question n'est pas déjà en cours d'examen devant une autre instance internationale d'enquête ou de règlement;

b) Le particulier a épuisé tous les recours internes disponibles. Cette règle ne s'applique pas si les procédures de recours excèdent des délais raissonnables.

3. Le Comité tient ses séances à huis clos lorsqu'il examine les communications prévues dans le présent Protocole.

4. Le Comité fait part de ses constatations à l'Etat partie intéressé et au particulier.

Article 6

Le Comité inclut dans le rapport annuel qu'il établit conformément à l'article 45 du Pacte un résumé de ses activités au titre du présent Protocole.

Article 7

En attendant la réalisation des objectifs de la résolution 1514 (XV) adoptée par l'Assemblée générale des Nations Unies le 14 décembre 1960, concernant la Déclaration sur l'octroi de l'indépendance aux pays et aux peuples coloniaux, les dispositions du présent Protocole ne restreignent en rien le droit de pétition accordé à ces peuples par la Charte des Nations Unies et d'autres conventions et in-

under hensyntagen til alle skriftlige oplysninger, som klageren og den pågældende deltagerstat har stillet til dens rådighed.

2. Komiteen må ikke behandle en henvendelse fra en enkeltperson, medmindre den har sikret sig:

a) at samme sag ikke er genstand for behandling efter andre regler om international undersøgelse eller bilæggelse;

b) at den pågældende har udtømt alle de retsmidler, der står til rådighed i hjemlandet. Dette gælder dog ikke, hvor anvendelsen af retsmidlerne trækker urimeligt i langdrag.

3. Komiteen træder sammen for lukkede døre, når den behandler henvendelser i henhold til denne protokol.

4. Komiteen underretter den pågældende deltagerstat og klageren om sine synspunkter.

Artikel 6

Komiteen medtager i sin årlige beretning i henhold til konventionens artikel 45 en oversigt over sin virksomhed i henhold til denne protokol.

Artikel 7

Indtil opnåelsen af de mål, som er opstillet i den på De forenede Nationers generalforsamling den 14. december 1960 vedtagne resolution 1514 (XV), og som angår erklæringen om tilståelse af uafhængighed til kolonier og kolonibefolkninger, begrænser denne protokols bestemmelser på ingen måde den klageret, der er indrømmet disse befolkninger i De forenede Nationer pagt og i andre internationale

Nations and other international conventions and instruments under the United Nations and its specialized agencies.

Article 8

1. The present Protocol is open for signature by any State which has signed the Covenant.

2. The present Protocol is subject to ratification by any State which has ratified or acceded to the Covenant. Instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

3. The present Protocol shall be open to accession by any State which has ratified or acceded to the Covenant.

4. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Secretary-General of the United Nations.

5. The Secretary-General of the United Nations shall inform all States which have signed the present Protocol or acceded to it of the deposit of each instrument of ratification or accession.

Article 9

1. Subject to the entry into force of the Covenant, the present Protocol shall enter into force three months after the date of the deposit with the Secretary-General of the United Nations of the tenth instrument of ratification or instrument of accession.

2. For each State ratifying the present Protocol or acceding to it after the deposit of the tenth instrument of ratification or instrument of

struments internationaux conclus sous les auspices de l'Organisation des Nations Unies ou de ses institutions spécialisées.

Article 8

1. Le présent Protocole est ouvert à la signature de tout Etat qui a signé le Pacte.

2. Le Présent Protocole est soumis à la ratification de tout Etat qui a ratifié le Pacte ou qui y a adhéré. Les instruments de ratification seront déposés auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

3. Le présent Protocole sera ouvert à l'adhésion de tout Etat qui a ratifié le Pacte ou qui y a adhéré.

4. L'adhésion se fera par le dépôt d'un instrument d'adhésion auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

5. Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies informe tous les Etats qui ont signé le présent Protocole ou y ont adhéré du dépôt de chaque instrument de ratification ou d'adhésion.

Article 9

1. Sous réserve de l'entrée en vigueur du Pacte, le présent Protocole entrera en vigueur trois mois après la date du dépôt auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies du dixième instrument de ratification ou d'adhésion.

2. Pour chacun des Etats qui ratifieront le présent Protocole ou y adhéreront après le dépôt du dixième instrument de ratification ou d'ad-

konventioner og dokumenter, som henhører under De forenede Nationer og særorganisationerne.

Artikel 8

1. Denne protokol kan undertegnes af enhver stat, som har undertegnet konventionen.

2. Denne protokol kan ratificeres af enhver stat, som har ratificeret eller tiltrådt konventionen. Ratifikationsinstrumenter deponeres hos De forenede Nationers generalsekretær.

3. Denne protokol kan tiltrædes af enhver stat, som har ratificeret eller tiltrådt konventionen.

4. Tiltrædelse sker ved deponering af et tiltrædelsesinstrument hos De forenede Nationers generalsekretær.

5. De forenede Nationers generalsekretær underretter samtlige stater, som har undertegnet eller tiltrådt denne protokol, om deponeringen af ethvert ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument.

Artikel 9.

1. Under forbehold af konventionens ikrafttræden træder denne protokol i kraft tre måneder efter, at det tiende ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument er deponeret hos De forenede Nationers generalsekretær.

2. For enhver stat, der ratificerer eller tiltræder denne protokol efter deponeringen af det tiende ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument,

accession, the present Protocol shall enter into force three months after the date of the deposit of its own instrument of ratification or instrument of accession.

Article 10

The provisions of the present Protocol shall extend to all parts of federal States without any limitations or exceptions.

Article 11

1. Any State Party to the present Protocol may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall thereupon communicate any proposed amendments to the States Parties to the present Protocol with a request that they notify him whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and voting upon the proposal. In the event that at least one third of the States Parties favours such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of the States Parties present and voting at the conference shall be submitted to the General Assembly of the United Nations for approval.

2. Amendments shall come into force when they have been approved by the General Assembly of the United Nations and accepted by a two-thirds majority of the States Parties to the present Protocol in accordance with their respective constitutional processes.

hésion, ledit Protocole entrera en vigueur trois mos après la date du dépôt par cet Etat de son instrument de ratification ou d'adhésion.

Article 10

Les dispositions du présent Protocole s'appliquent, sans limitation ni exception aucune, à toutes les unités constitutives des Etats fédératifs.

Article 11

1. Tout Etat partie au présent Protocole peut proposer un amendement et en déposer le texte auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies. Le Secrétaire général transmet alors tous projets d'amendements aux Etats parties audit Protocole en leur demandant de lui indiquer s'ils désirent voir convoquer une conférence d'Etats parties pour examiner ces projets et les mettre aux voix. Si le tiers au moins des Etats se déclarent en faveur de cette convocation, le Secrétaire général convoque la conférence sous les auspices de l'Organisation des Nations Unies. Tout amendement adopté par la majorité des Etats présents et votants à la conférence est soumis pour approbation à l'Assemblée générale des Nations Unies.

2. Ces amendements entrent en vigueur lorsqu'ils ont été approuvés par l'Assemblée générale des Nations Unies et acceptés, conformément à leurs règles constitutionnelles respectives, par une majorité des deux tiers des Etats parties au présent Protocole.

træder denne protokol i kraft tre måneder efter datoen for deponeringen af dens eget ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument.

Artikel 10

Denne protokols bestemmelser finder uden nogen begrænsning eller undtagelse anvendelse på alle dele af forbundsstater.

Artikel 11

1. Enhver i denne protokol deltagende stat kan stille ændringsforslag og indsende dem til De forenede Nationers generalsekretær. Denne skal derefter give meddelelse om de foreslåede ændringer til de i protokollen deltagende stater med anmodning om at blive underrettet, såfremt staterne ønsker en konference af deltagerstaterne med det formål at behandle og stemme om forslagene. Hvis mindst en tredjedel af deltagerstaterne ønsker en sådan konference, skal generalsekretæren sammenkalde konferencen under De forenede Nationers auspicier. Enhver ændring, der vedtages af et flertal af de deltagerstater, der er til stede og afgiver deres stemme ved konferencen, skal forelægges De forenede Nationers generalforsamling til godkendelse.

2. Ændringer træder i kraft, når de er godkendt af De forenede Nationers generalforsamling og vedtaget med to tredjedeles flertal af deltagerne i denne protokol i overensstemmelse med deres respektive forfatningsmæssige regler.

116 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag).

3. When amendments come into force, they shall be binding on those States Parties which have accepted them, other States Parties still being bound by the provisions of the present Protocol and any earlier amendment which they have accepted.

Article 12

1. Any State Party may denounce the present Protocol at any time by written notification addressed to the Secretary-General of the United Nations. Denunciation shall take effect three months after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

2. Denunciation shall be without prejudice to the continued application of the provisions of the present Protocol to any communication submitted under article 2 before the effective date of denunciation.

Article 13

Irrespective of the notifications made under article 8, paragraph 5, of the present protocol, the Secretary-General of the United Nations shall inform all States referred to in article 48, paragraph 1, of the Covenant of the following particulars:

(*a*) Signatures, ratifications and accessions under article 8;

(*b*) The date of the entry into force of the present Protocol under article 9 and the date of the entry into force of any amendments under article 11;

3. Lorsque ces amendements entrent en vigueur, ils sont obligatoires pour les Etats parties qui les ont acceptés, les autres Etats parties restant liés par les dispositions du présent Protocole et par tout amendement antérieur qu'ils ont accepté.

Article 12

1. Tout Etat partie peut, à tout moment, dénoncer le présent Protocole par voie de notification écrite adressée au Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies. La dénonciation portera effet trois mois après la date à laquelle le Secrétaire général en aura reçu notification.

2. La dénonciation n'entravera pas l'application des dispositions du présent Protocole à toute communication présentée en vertu de l'article 2 avant la date à laquelle la dénonciation prend effet.

Article 13

Indépendamment des notifications prévues au paragraphe 5 de l'article 8 du présent Protocole, le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies informera tous les Etats visés au paragraphe 1 de l'article 48 du Pacte:

a) Des signatures apposées au présent Protocole et des instruments de ratification et d'adhésion déposés conformément à l'article 8;

b) De la date à laquelle le présent Protocole entrera en vigueur conformément à l'article 9 et de la date à laquelle entreront en vigueur les amendements prévus à l'article 11;

3. Når ændringer træder i kraft, er de bindende for de deltagerstater, som har godkendt dem, medens de øvrige deltagerstater stadig er bundet af bestemmelserne i denne protokol og eventuelle tidligere ændringer, som de har godkendt.

Artikel 12

1. Enhver deltagerstat kan når som helst opsige denne protokol ved en skriftlig meddelelse stilet til De forenede Nationers generalsekretær. Opsigelsen træder i kraft tre måneder efter, at generalsekretæren har modtaget meddelelsen.

2. En opsigelse har ingen indflydelse på den fortsatte anvendelse af denne protokols bestemmelser på enhver henvendelse, der foretages i henhold til artikel 2, før opsigelsen træder i kraft.

Artikel 13

Foruden at udsende meddelelser i henhold til denne protokols artikel 8, stk. 5, underretter De forenede Nationers generalsekretær samtlige de i konventionens artikel 48, stk. 1, omhandlede stater om:

a) undertegnelser, ratifikationer og tiltrædelser i henhold til artikel 8;

b) datoen for denne protokols ikrafttræden i henhold til artikel 9 samt datoen for eventuelle ændringers ikrafttræden i henhold til artikel 11;

(*c*) Denunciations under article 12.

Article 14

1. The present Protocol, of which the Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited in the archives of the United Nations.

2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit certified copies of the present Protocol to all States referred to in article 48 of the Covenant.

IN FAITH WHEREOF the undersigned, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed the present Protocol, opened for signature at New York, on the nineteenth day of December, one thousand nine hundred and sixty-six.

c) Des dénonciations faites conformément à l'article 12.

Article 14

1. Le présent Protocole, dont les textes anglais, chinois, espagnol, français et russe font également foi, sera déposé aux archives de l'Organisation des Nations Unies.

2. Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies transmettra une copie certifiée conforme du présent Protocole à tous les Etats visés à l'article 48 du Pacte.

EN FOI DE QUOI les soussignés, dûment autorisés par leurs Gouvernements respectifs, ont signé le présent Protocole, qui a été ouvert à la signature à New York, le dix-neuf décembre mil neuf cent soixante-six.

c) opsigelser i henhold til artikel 12.

Artikel 14

1. Denne protokol, hvis engelske, franske, kinesiske, russiske og spanske tekst har samme gyldighed, deponeres i De forenede Nationers arkiv.

2. De forenede Nationers generalsekretær fremsender bekræftede genparter af denne protokol til samtlige de i konventionens artikel 48 omhandlede stater.

TIL BEKRÆFTELSE HERAF har undertegnede befuldmægtigede, der af deres respektive regeringer er behørigt bemyndiget hertil, undertegnet denne protokol, åbnet for undertegnelse i New York den nittende december nitten hundrede og seksogtres.

Bemærkninger til forslaget.

I. Konventionernes forhistorie.

Den 21. juni 1946 nedsatte FNs økonomiske og sociale råd (ECOSOC) en særlig kommission for menneskerettigheder, hvis væsentligste opgave har været at give ideen om menneskerettighederne og de fundamentale frihedsrettigheder et konkret indhold og dermed åbne vejen for skabelsen af retligt bindende forpligtelser på menneskerettighedsområdet for alle verdensorganisationens medlemmer. Efter to års arbejde vedtoges den 10. december 1948 som et første skridt Verdenserklæringen om Menneskerettigheder, hvorved man imødekom kravet om en nærmere definition af de rettigheder og friheder, som kun er omtalt i generelle vendinger i FN-pagten. Erklæringen kan karakteriseres som en programerklæring, der uden at pålægge staterne pligter i juridisk forstand opfordrer nationerne til at stræbe efter at fremme respekten for og overholdelsen af de i erklæringen nærmere definerede rettigheder.

Opgaven for menneskerettighedskommissionen blev herefter at søge udarbejdet en eller flere konventioner om menneskerettigheder, der medfører retlige forpligtelser for de deltagende stater. Dette arbejde afsluttedes efter 18 års forløb med vedtagelsen på FNs 21. generalforsamling den 16. december 1966 af de to konventioner med tilhørende valgfri protokol, til hvis ratifikation der ved nærværende forslag søges folketingets tilslutning.

Medens det oprindeligt havde været tanken i lighed med verdenserklæringen at samle såvel de borgerlige og politiske som de økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder i en enkelt konvention, besluttedes det under 6. generalforsamling i 1952 at opdele de to grupper af menneskerettigheder i hver sin konvention. Grunden hertil var, at en konvention om de traditionelle borgerlige og politiske rettigheder som følge af disse rettigheders relativt klart definerede karakter i princippet straks ville kunne sættes i kraft og håndhæves gennem en international kontrol. Derimod måtte en konvention om de økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder i højere grad være progressiv i sit princip og omhandle rettigheder, der kun efterhånden ville kunne gennemføres i samtlige medlemsstater. Medens beskyttelsen af borgerlige og politiske rettigheder hovedsagelig forudsætter, at staten afstår fra indgreb i dem, kræves der derimod positiv handling til fremme af de økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder. Denne forskel i karakteren af de to grupper menneskerettigheder har sat sig tydelige spor i de respektive konventioners kontrolbestemmelser.

På det regionale plan var det medlemmerne af Europarådet, der som de første tog skridt til at realisere FNs verdenserklæring om menneskerettigheder. Den 4. november 1950 vedtoges i Rom Den europæiske Menneskerettighedskonvention angående visse borgerlige og politiske rettigheder, og den 18. oktober 1961 vedtoges i Turin Den europæiske Socialpagt til beskyttelse af de økonomiske og sociale rettigheder. Begge disse konventioner er med folketingets samtykke ratificeret af Danmark ved kgl. resolution af henholdsvis 31. marts 1953 og 13. februar 1965. Der henvises *dels* til Rigsdagstidende 1952-53, Folketingets forhandlinger, spalte 1100, 1141, 1385, 3492, Tillæg A spalte 3025, Tillæg B spalte 429, Tillæg C spalte 347, 475 *dels* til Folketingstidende 1964-65, Folketingets forhandlinger spalte 456, 632, 2350, Tillæg A spalte 145, Tillæg B spalte 205, Tillæg C spalte 71. Ved gennemførelsen af disse to europæiske konventioner har Danmark allerede opfyldt en række af de forpligtelser, der indeholdes i de to FN-konventioner.

II. Konventionernes ikrafttrædelse.

Hver af konventionerne træder ifølge deres indhold i kraft tre måneder efter datoen for deponeringen af det 35. ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument hos De forenede Nationers generalsekretær. Den valgfri protokol til konventionen om borgerlige og politiske rettigheder træder i kraft tre måneder efter, at det 10. ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument er deponeret hos FNs generalsekretær, forudsat at selve konventionen er trådt i kraft. Deltagelse står åben for ethvert medlem af De forenede Nationer, af en af særorganisationerne, af Den mellemfolkelige Domstol samt for enhver anden stat der af FNs Generalforsamling indbydes til at deltage i konventionen.

Indtil nu har 45 lande undertegnet konventionen om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, 46 lande konventionen om borgerlige og politiske rettigheder og 16 lande den valgfri protokol. Konventionerne og protokollen er undertegnet af samtlige nordiske lande. Danmark undertegnede den 20. marts 1968. Blandt de øvrige lande, der har undertegnet konventionerne, kan nævnes England, Nederlandene, Belgien, Vesttyskland, Italien, Sovjetunionen og de østeuropæiske lande samt en række af de latinamerikanske lande. Foruden de nordiske lande har en række af de latinamerikanske stater undertegnet den valgfri protokol.

Følgende lande har ratificeret respektive tiltrådt konventionerne og den valgfri protokol:

Konventionerne

Costa Rica	29. november 1968
Ecuador	6. marts 1969
Tunesien	18. marts 1969
Cypern	2. april 1969
Syrien	21. april 1969
Colombia	20. oktober 1969.
Uruguay	1. april 1970
Libyen	15. maj 1970

Den valgfri protokol

Costa Rica	29. november 1968
Ecuador	6. marts 1969
Colombia	20. oktober 1969.
Uruguay	1. april 1970.

III. Danmarks ratifikation.

Ved ratifikationen påtager Danmark sig en folkeretlig forpligtelse til at indrette sine nationale retsregler og administrative praksis således, at de i konventionerne opstillede krav opfyldes. De fleste af konventionernes bestemmelser frembyder ikke problemer i relation til gældende dansk ret. På enkelte punkter må det imidlertid konstateres, at dansk ret ikke, eller ikke med den fornødne sikkerhed opfylder konventionernes krav. I disse tilfælde må der i forbindelse med ratifikationen enten foretages lovændringer eller tages forbehold. Konventionerne indeholder ingen bestemmelser om adgang til at tage forbehold. Efter almindelig folkeretlig opfattelse er det under sådanne omstændigheder tilladt at tage ethvert forbehold, der ikke er uforeneligt med konventionernes hensigt og formål.

Spørgsmålet om fortolkningen af visse bestemmelser i de to konventioner samt om behovet for eventuelle forbehold har været genstand for nordiske drøftelser med henblik på i så vidt omfang som muligt at etablere en fælles nordisk holdning til de centrale spørgsmål i konventionerne. Både fra norsk, svensk og finsk side er man indstillet på i efteråret 1970 at indhente de respektive lovgivende forsamlingers samtykke til ratifikationen.

Spørgsmålet om en dansk ratifikation har været forelagt justitsministeriet, undervisningsministeriet, arbejds- og socialministerierne, indenrigsministeriet, ministeriet for kulturelle anliggender, ministeriet for Grønland og statsministeriet, der alle har udtalt deres tilslutning til en dansk ratifikation. Justitsministeriet og arbejds- og socialministerierne har påpeget nødvendigheden af enkelte lovændringer og har givet udtryk for, at visse forbehold bør tages. Herom vil der blive redegjort nærmere nedenfor ved gennemgangen af de enkelte konventionsbestemmelser.

I det følgende vil der blive foretaget en gennemgang af de to konventioner og den valgfri protokol med samtidig angivelse af de enkelte konventionsbestemmelsers forhold til dansk ret.

A. Konventionen om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder

1) Indledende bemærkninger.

Konventionen er inddelt i en præambel og fem hovedafsnit.

Afsnit I (artikel 1) indeholder en erklæring om folkenes selvbestemmelsesret. *Afsnit II* (artiklerne 2-5) angiver de almindelige principper for konventionens anvendelse. I *Afsnit III* (artiklerne 6-15) fremstilles de individuelle rettigheder, som konventionen tilsigter at beskytte, såsom retten til arbejde og til retfærdige arbejdsvilkår, fagforeningsretten, retten til social tryghed, retten til uddannelse samt ret til deltagelse i kulturlivet og til at nyde fordele af videnskabens fremskridt. *Afsnit IV* (artiklerne 16-25) indeholder konventionens kontrolbestemmelser og *Afsnit V* (artiklerne 26-31) sædvanlige slutbestemmelser.

Konventionens bestemmelser om økonomiske og sociale rettigheder har visse lighedspunkter med bestemmelserne i Den europæiske Socialpagt af 18. oktober 1961. FN-konventionens bestemmelser er imidlertid mindre detaljerede og dens kontrolsystem knap så intensivt som efter Den europæiske Socialpagt.

2) De enkelte bestemmelser og deres forhold til dansk ret.

Artikel 1 fastslår folkenes selvbestemmelsesret. Bestemmelsen, som er identisk med artikel 1 i konventionen om borgerlige og politiske rettigheder, omformer det i FN-pagtens artikel 1, stk. 2 udtalte princip om folkenes selvbestemmelse til en egentlig menneskerettighed af kollektiv karakter. Det har været kritiseret, at en bestemmelse af denne karakter er optaget i en konvention, som ellers gælder individets rettigheder. På grund af den ubestemthed, der ligger i udtrykket „folk", vil bestemmelsen kunne give anledning til fortolkningsvanskeligheder, hvis den søges påberåbt af nationale grupper, hvis status som „folk" er omstridt. Bestemmelsen giver dog næppe anledning til betænkeligheder fra dansk side.

Artikel 2, stk. 1 og 2, forpligter de deltagende stater til i videst mulig udstrækning og ved alle egnede

midler, herunder især lovgivningsforanstaltninger, gradvis at gennemføre de vedtagne rettigheder uden forskelsbehandling af nogen art.

Rettighedernes særlige karakter gør det naturligt, at der åbnes mulighed for staterne til, såfremt ikke andet klart fremgår af de enkelte konventionsbestemmelser, at træffe de nødvendige foranstaltninger til opfyldelse af konventionens krav over en vis periode.

Konventionens kontrolbestemmelser afspejler ligeledes dette synspunkt.

Artikel 2, stk. 3, indeholder en særlig undtagelsesbestemmelse for udviklingslandene derved, at disse selv kan bestemme, i hvilken udstrækning de vil garantere de vedtagne økonomiske rettigheder i forholdet til udlændinge. Bestemmelsen er en modifikation af det ligheds- og universalitetsprincip, som ellers gælder ved multilaterale traktater af den her omhandlede karakter. Ud fra dette synspunkt stemte den danske og de øvrige nordiske repræsentanter imod bestemmelsen under dens vedtagelse på FNs 17. Generalforsamling. Da de i konventionen beskyttede rettigheder ikke omfatter ejendomsrettigheder, og bestemmelsen derfor ikke kan påberåbes over for udenlandske investorer, ses der imidlertid ikke at være noget behov for at tage forbehold over for denne bestemmelse. Dette synspunkt deles af de øvrige nordiske lande.

Artikel 3 pålægger de deltagende stater at sikre mænd og kvinders lige ret til at nyde de i konventionen anførte rettigheder. Bestemmelsen må forstås som en programerklæring og rejser i denne forstand ingen problemer for Danmark (se dog artikel 7 nedenfor om lige løn for mænd og kvinder).

Efter *artikel 4* kan de deltagende stater kun ved lov foretage begrænsninger i de efter konventionen tilsikrede rettigheder, og kun for så vidt det kan anses for foreneligt med rettighedernes natur og udelukkende tjener til at fremme almenvellet i et demokratisk samfund.

Artikel 5, stk. 1, fastslår, at intet i konventionen kan fortolkes som givende nogen stat, gruppe eller enkeltperson ret til at foretage handlinger, der tager sigte på at tilintetgøre de i konventionen anerkendte rettigheder eller på at begrænse disse i videre omfang end hjemlet i konventionen.

I *stk. 2* understreges det, at der ikke må foretages indgreb i eksisterende menneskerettigheder med den begrundelse, at konventionen ikke anerkender sådanne rettigheder eller kun anerkender dem i mindre udstrækning. Artikel 5, stk. 2, i konventionen om borgerlige og politiske rettigheder indeholder en tilsvarende bestemmelse.

Artikel 6 om retten til arbejde indleder konventionens afsnit III, der som nævnt indeholder de individuelle rettigheder og friheder, som beskyttes efter konventionen. Bestemmelsen fastslår ethvert menneskes ret til at tjene til sit livs ophold ved arbejde, som han selv frit har valgt eller påtaget sig, og angiver visse foranstaltninger, en deltagerstat skal tage for at nå den fulde virkeliggørelse af disse rettigheder (erhvervsvejledning, uddannelsesprogrammer m. v.).

De i bestemmelsens stk. 2 omhandlede foranstaltninger med hensyn til erhvervsvejledning og uddannelse er tilgodeset ved lovgivningen om erhvervsvejledning og lovgivningen om uddannelse og omskoling af arbejdskraften.

I artikel 7 anerkendes retten til retfærdige og gunstige arbejdsvilkår. De deltagende stater påtager sig især at sikre lige løn for lige arbejde, herunder i særdeleshed at garantere lige løn for mænd og kvinder. Endvidere kræves sikre og sunde arbejdsforhold, lige ret til forfremmelse, ret til hvile, fritid, ferie med løn samt vederlag for søgnehelligdage.

Den i artiklens *punkt a (i)* omhandlede bestemmelse om ligeløn finder man fra dansk side at måtte tage forbehold overfor, da fastsættelse af lønninger inden for den private sektor af arbejdsmarkedet traditionelt sker gennem overenskomster mellem arbejdsmarkedets parter. Ved ratifikationen af Den europæiske Socialpagt tog Danmark ligeledes forbehold over for den i pagten indeholdte bestemmelse om ligeløn for mænd og kvinder. Da bestemmelsen i *punkt d* om ydelse af søgnehelligdagsbetaling også beror på overenskomstmæssige bestemmelser, for så vidt angår den private sektor af arbejdsmarkedet, agter regeringen ligeledes at tage forbehold over for denne bestemmelse.

Artiklens øvrige bestemmelser er i overensstemmelse med den danske retstilstand på området.

Artikel 8 sikrer fagforenings- og strejkeretten, dog med muligheder for at indføre begrænsninger for så vidt angår medlemmer af de væbnede styrker, af politiet eller af statsadministrationen. Strejkeretten er endvidere betinget af, at den udøves i overensstemmelse med landets love. Artikel 8, *stk. 3,* indeholder en fortolkningsbestemmelse i relation til ILO-konventionen af 1948 om foreningsfrihed og organisationsfrihed efter princippet i artikel 5, stk. 2, jfr. ovenfor.

De i bestemmelsens stk. 1 fastsatte forpligtelser er tilgodeset ved den gældende retstilstand, hvorved bemærkes, at den i stk. 3 omtalte ILO-konvention er ratificeret af Danmark den 13. juni 1951, jfr. lovtidende C 1952, pag. 511.

I *artikel 9* anerkendes retten til social tryghed, herunder socialforsikring.

Grundloven indeholder i § 75, stk. 2, en bestemmelse om, at enhver, der ikke kan forsørge sig og sine, er berettiget til hjælp af det offentlige. En tilsvarende bestemmelse er indeholdt i forsorgsloven. Der henvises endvidere til lovgivningen om folke-, invalide- og enkepension, sygeforsikringsloven, revalideringsloven, børnetilskudsloven og loven om forsorg for børn og unge.

Artikel 10 beskytter familien, børn og unge. Familien anerkendes som samfundets naturlige og grundlæggende gruppeenhed *(stk. 1)*. Efter *stk. 2* skal der ydes mødre særlig beskyttelse i et rimeligt tidsrum før og efter fødslen. Udearbejdende mødre skal i dette tidsrum have orlov med løn eller med passende socialforsikringsydelser. *Stk. 3* beskytter børn og unge mod økonomisk og social udnyttelse. Det skal således bl. a. være strafbart efter loven at beskæftige dem ved arbejde, der er livsfarligt, skadeligt for deres moral eller helbred, eller som kan påregnes at hæmme deres normale udvikling.

De i bestemmelsen indeholdte krav er tilgodeset i dansk ret, bl. a. ved loven om forsorg for børn og unge, arbejdsbeskyttelseslovgivningen, mødrehjælpsloven og børnetilskudsloven.

Artikel 11 anerkender ethvert menneskes ret til en passende levestandard. I *stk. 2* nævnes særlig retten til frihed for sult og opregnes, hvilke foranstaltninger de deltagende stater skal træffe med henblik på at sikre en bedre forsyning med fødevarer samt en retfærdig fordeling af denne.

De i bestemmelsens stk. 1 fastsatte krav er tilgodeset i forsorgsloven. Den i artiklen indeholdte målsætning må herudover anses for opfyldt i dansk lovgivning og administrative praksis.

Artikel 12 fastslår enhvers ret til at nyde den højest opnåelige fysiske og psykiske sundhed *(stk. 1)* og angiver foranstaltninger, som deltagerstaterne skal træffe med henblik på virkeliggørelse af denne ret *(stk. 2.)*.

Artiklens målsætning er i dansk ret tilgodeset gennem lovgivningen om arbejdsforhold og arbejderbeskyttelse og om sundheds- og medicinalvæsen.

Artikel 13 anerkender retten til uddannelse samt angiver den mere langsigtede målsætning med denne *(stk. 1)*. I *stk. 2* opstilles visse krav, som må opfyldes for at virkeliggøre denne ret; således skal grundskoleundervisning være tvungen og gratis for alle, efterfølgende og højere uddannelse skal gøres ligelig tilgængelig for alle, særlig gennem indførelse af gratis undervisning. I *stk. 3* forpligter staterne sig til at respektere forældres respektive værgers frihed til at vælge andre skoler for deres børn end de offentlige, forudsat at skolerne opfylder visse undervisningsmæssige minimumskrav. Staterne skal endvidere respektere forældrenes respektive værgernes ret til at sikre børnene en religiøs og moralsk opdragelse i overensstemmelse med deres egen overbevisning; denne sidste del af bestemmelsen er enslydende med artikel 14, stk. 4, i konventionen om borgerlige og politiske rettigheder. *Stk. 4* fastslår enkeltpersoners og organisationers frihed til at oprette og lede undervisningsinstitutioner.

De i artiklen opstillede krav må anses for tilgodeset, dels ved bestemmelserne i grundlovens § 76, dels gennem den gældende lovgivning på skole- og uddannelsesområdet.

Artikel 15 omhandler rettigheder på kulturlivets område, således retten til at deltage i kulturlivet samt til at nyde fordele af videnskaben og af reglerne om ophavsrettens beskyttelse. De deltagende stater forpligter sig endvidere til at respektere den frihed, som er uundværlig for videnskabelig forskning og skabende virksomhed.

Artiklens målsætning tilgodeses i Danmark, dels gennem lovgivningsmæssige foranstaltninger til fremme af den skabende kunstneriske virksomhed, såsom lovgivningen om støtte til teatre, orkestre, film og kunstnerisk virksomhed i øvrigt, dels gennem lovgivningsmæssige foranstaltninger til fremme af den kulturformidlende og -bevarende virksomhed, hvorunder kan nævnes lovgivning om folkebiblioteker, museer, natur- og bygningsfredning.

Hvad særligt angår retten til at nyde fordele af reglerne om ophavsrettens beskyttelse, kan henvises til lov nr. 158 af 31. maj 1961 om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker samt til den under samme dato vedtagne lov nr. 157 om retten til fotografiske billeder.

Om bestemmelsen i artiklens stk. 4 bemærkes, at Danmark deltager i det internationale kulturelle samarbejde, dels multilateralt som medlem af adskillige internationale organisationer, dels bilateralt, herunder på basis af kulturaftaler med en række lande.

Artiklerne 16-23 i afsnit IV indeholder konventionens kontrolbestemmelser, ifølge hvilke der oprettes et rapporteringssystem, der tager sigte på at sikre staternes opfyldelse af deres forpligtelser efter konventionen. De deltagende stater skal etapevis aflægge beretninger om de foranstaltninger, der er truffet, og de fremskridt, der er gjort med hensyn til overholdelsen af konventionsbestemmelserne, samt eventuelt om forhold, der har vanskeliggjort en opfyldelse af disse (artiklerne 16 og 17). Rapporterne sendes via FNs generalsekretær til Det økonomiske og sociale Råd samt til særorganisationerne i det omfang, beretningen vedrører spørgsmål, der hører under disse organisationers forretningsom-

råde. Rådet kan forelægge rapporterne for menneskerettighedskommissionen, som kan gennemgå dem og fremkomme med generelle rekommandationer (artikel 19). Rådet kan endvidere forelægge generalforsamlingen beretninger med anbefalinger af generel karakter tillige med et resumé over de oplysninger, det har modtaget fra deltagerstaterne om de foranstaltninger, der er truffet med henblik på konventionens gennemførelse (artikel 21).

Konventionens afsnit IV afsluttes med en særlig fortolkningsbestemmelse, *artikel 24*, med relation til FN-pagten og særorganisationernes statutter samt en bestemmelse, *artikel 25*, om ethvert folks ret til fuld og fri nydelse og udnyttelse af deres naturgivne rigdomskilder og ressourcer.

Artiklerne 26-31 i konventionens afsnit V indeholder sædvanlige slutbestemmelser vedrørende undertegnelse, ratifikation, ikrafttrædelse m. m.

B. Konvention om borgerlige og politiske rettigheder.

1) Indledende bemærkninger.

Konventionen er inddelt i en præambel og 6 hovedafsnit:

Afsnit I (artikel 1) indeholder en generel erklæring om folkenes selvbestemmelsesret. *Afsnit II* (artiklerne 2-5) angiver de generelle principper for konventionens anvendelse. I *Afsnit III* (artiklerne 6-27) fremstilles de rettigheder, som skal sikres i de enkelte deltagerstater, og som konventionen tilsigter at beskytte. Det drejer sig i det store og hele om traditionelle borgerlige og politiske rettigheder såsom retten til livet, retten til personlig frihed, herunder beskyttelse mod vilkårlig fængsling, retten til frit at vælge opholdssted, garantier for en retfærdig rettergang, retten til privatliv, til religions-, ytrings-, forsamlings- og foreningsfrihed samt retten til at udøve offentlige hverv og deltage i det offentlige liv. Desuden indeholder konventionen enkelte nydannelser, f. eks. artikel 20, stk. 1, der forbyder propaganda for krig. *Afsnit IV* (artiklerne 28-45) indeholder konventionens kontrolbestemmelser. *Afsnit V* (artiklerne 46-47) indeholder visse fortolkningsregler og *Afsnit VI* (artiklerne 48-53) sædvanlige slutbestemmelser.

2) De enkelte bestemmelser og deres forhold til dansk ret.

Artikel 1 fastslår folkenes selvbestemmelsesret. Bestemmelsen er identisk med artikel 1 i konventionen om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, og der henvises til omtalen af denne artikel ovenfor under A.2.

Artikel 2, stk. 1, pålægger de deltagende stater at sikre alle personer på deres territorium de rettigheder og friheder, som er omhandlet i konventionen, uden forskelsbehandling af nogen art. Efter *stk. 2* forpligter staterne sig til at tilsikre de i konventionen anerkendte rettigheder, dersom disse ikke allerede er gennemført. Staterne forpligter sig endvidere til at sikre effektive retsmidler over for krænkelser af konventionen *(stk. 3)*.

Bestemmelsen rejser ikke problemer for Danmarks vedkommende. Særlig må nævnes, at der næppe hersker tvivl om, at danske retssikkerhedsgarantier såsom den administrative rekurs, domstolsordningen og ombudsmandsordningen til fulde opfylder konventionens krav efter stk. 3.

Artikel 3 om forbud mod forskelsbehandling af mænd og kvinder har næppe nogen selvstændig betydning, når henses til bestemmelsen i artikel 2, stk. 1, jfr. ovenfor.

Artikel 4 indeholder en generel regel om de deltagende staters adgang til at fravige deres forpligtelser i henhold til konventionen i tilfælde, hvor der foreligger en offentlig nødstilstand, som truer nationens beståen. Selv i en sådan situation er der dog visse bestemmelser, som ikke kan fraviges, såsom forbudet mod vilkårlig berøvelse af livet, forbudet mod tortur og slaveri, retten til tanke-, samvittigheds- og religionfrihed. Det påhviler endvidere den stat, der ønsker at påberåbe sig artikel 4, omgående gennem De forenede Nationers generalsekretær at underrette de øvrige konventionsdeltagere om de bestemmelser, den har fraveget, og om begrundelsen herfor.

Artikel 5 er identisk med artikel 5 i konventionen om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, se ovenfor under A.2).

Artikel 6 fastslår ethvert menneskes ret til livet *(stk. 1)*. I *stk. 2-6* opstilles visse begrænsninger vedrørende anvendelsen og idømmelsen af dødsstraf.

Kravene i denne artikel er opfyldt i dansk lovgivning, hvorved bemærkes, at dødsstraf i dansk ret alene er hjemlet i tilfælde af krigs- eller krigslignende tilstande. Om de i stk. 5 opstillede krav kan henvises til retsplejelovens § 1001, hvorefter dødsstraf ikke fuldbyrdes over for gravide kvinder og borgerlig straffelovs § 84, stk. 1, litra 2, som fastsætter, at personer, der er under 18 år på det tidspunkt, hvor den strafbare handling bliver begået, ikke må straffes med fængsel i over otte år.

Artikel 7 opstiller forbud mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling og mod at lade nogen, som ikke har givet samtykke, være genstand for medicinske eller videnskabelige eksperimenter.

Dansk ret må antages at opfylde kravene i artikel 7. § 244 i borgerlig straffelov beskytter mod indgreb i den legemlige integritet og må antages at dække også legemskrænkelse i form af medicinske og videnskabelige eksperimenter uden vedkommende persons samtykke. Hertil kommer, at handlinger i strid med konventionens krav, som måtte blive foretaget af læger, vil stride mod lægelovens § 6, stk. 1, hvorefter lægen i udøvelsen af sin gerning skal vise omhu og samvittighedsfuldhed.

Artikel 8 indeholder i *stk. 1 og 2* forbud mod slaveri og trældom. I *stk. 3* siges det, at ingen må beordres til at udføre tvangs- eller andet pligtarbejde. I litra b gøres der undtagelse for tvangsarbejde idømt af en domstol som straf for en forbrydelse, og i litra c opregnes visse forhold, som ikke skal betragtes som tvangsarbejde, bl. a. arbejde, som normalt kræves af en person, der er berøvet friheden som følge af en lovlig retsafgørelse, militærtjeneste, herunder samfundstjeneste, der ifølge lov kræves udført af militærnægtere.

Tvangs- eller andet pligtarbejde kendes ikke i Danmark på områder, hvor det efter konventionen ikke er tilladt.

Artikel 9 fastslår retten til personlig frihed og opstiller forbud mod vilkårlig frihedsberøvelse *(stk. 1)*. *Stk. 2-4* indeholder nærmere regler om de rettigheder, som skal tilsikres enhver, som arresteres eller fængsles. Således skal bl. a. enhver, der berøves sin frihed, have ret til at få lovligheden heraf prøvet ved en domstol. Endvidere skal efter *stk. 5* enhver, der har været offer for ulovlig arrestation eller anden tilbageholdelse, have ret til erstatning. Der henvises i øvrigt til indholdet af den pågældende artikel.

Om de i artiklen opstillede kravs forhold til dansk ret skal bemærkes:

Efter retsplejelovens § 774 skal en anholdt ved grundlovsforhøret, som skal afholdes senest inden 24 timer fra pågribelsen, have lejlighed til at udtale sig om den sigtelse, der er rejst mod ham. Fængsling kan kun finde sted, hvis der foreligger særlige grunde, jfr. retsplejelovens § 780. Sikkerhedsstillelse kan i visse tilfælde træde i stedet for fængsling, jfr. lovens §§ 786-788.

For så vidt angår personer, som frihedsberøves uden for strafferetsplejen, gælder reglerne i retsplejelovens kap. 43,a, hvorefter den frihedsberøvede kan forlange spørgsmålet om frihedsberøvelsens lovlighed indbragt for retten inden 5 søgnedage efter begæringens fremsættelse. Specielt med hensyn til udlændinge, som tilbageholdes i medfør af loven om udlændinges adgang til landet m. v., gælder efter den ændring, som blev foretaget ved lov nr. 203 af 27. maj 1970, at de har krav på at få tilbageholdelsens lovlighed prøvet af en domstol, hvis de tilbageholdes ud over 3 døgn.

Med hensyn til erstatning for ulovlig varetægtsfængsling gælder reglerne i retsplejelovens § 1018 a, hvorefter en sigtet, der har været underkastet anholdelse eller varetægtsfængsel i tilfælde, hvor sådant ikke burde have været anvendt, har krav på erstatning for den derved tilføjede formueskade, lidelse og tort. Herudover er der hjemlet krav på erstatning i en række tilfælde, hvor den pågældende senere frifindes eller løslades, selv om anholdelsen eller fængslingen ikke har været ulovlig, jfr. § 1018 b.

Artikel 10 indeholder bestemmelser om behandlingen af personer, der er undergivet frihedsberøvelse. De skal behandles humant og med respekt for menneskets naturlige værdighed *(stk. 1)*; tiltalte personer, d. v. s. varetægtsfanger, skal holdes adskilt fra domfældte *(stk. 2 a)*, og unge skal holdes adskilt fra ældre *(stk. 2 b)*. Endvidere skal unge strafafsonere holdes adskilt fra ældre, og det væsentligste formål med fangebehandlingen skal være fangernes forbedring og resocialisering *(stk. 3)*.

Efter retsplejelovens § 784, stk. 1, litra 1, må varetægtsfanger ikke uden eget samtykke sættes sammen med fanger, der udstår straf. Varetægtsfanger under 18 år må ikke sættes sammen med fanger over denne alder, med mindre det drejer sig om undervisning og arbejde under direkte tilsyn.

Med hensyn til behandlingen af de indsatte i fængselsvæsenets anstalter henvises til reglerne i straffelovens 6. kap. og de anordninger og andre administrative bestemmelser, der slutter sig hertil, jfr. således kgl. anordning nr. 464 af 27. november 1951 (ungdomsfængsel) og kgl. anordning nr. 249 af 3. juli 1962 (statsfængsel).

Ved tilrettelæggelsen af behandlingen på grundlag af de nævnte regler tilsigtes en resocialisering af de indsatte.

Selv om der ved placering af de indsatte på fængselsvæsenets forskellige anstalter lægges betydelig vægt på et aldersmæssigt kriterium, er kravet i artiklens stk. 3, 2. punktum om, at unge indsatte skal holdes adskilt fra voksne, ikke opfyldt i dansk ret.

Det må anses for overvejende betænkeligt at indgå på en folkeretlig forpligtelse, der kategorisk forbyder placering af unge strafafsonere sammen med ældre. Der findes ikke i dansk straffelovgivning en sondring, der klart modsvarer konventionens sondring imellem „juvenile offenders" og „adults". Heller ikke i kriminologisk forskning findes der grundlag for den antagelse, at det ud fra behandlingsmæssige synspunkter er fordelagtigt at holde

yngre og ældre lovovertrædere adskilt. I kriminalpolitisk praksis er der en voksende antagelse af, at der kan knytte sig væsentlige fordele til i samme institution at gennemføre et behandlingsarbejde, der omfatter lovovertrædere fra flere alderskategorier. Eksperimenter i overensstemmelse hermed gennemføres i en række lande og således også inden for det danske fængselsvæsen.

Det i artiklen indeholdte forbud mod placering af unge sammen med ældre strafafsonere er på linie med reglen i *artikel 8*, litra d, i De forenede Nationers standardminimumsregler for fangebehandling af 1957. Disse regler er dog ikke retligt bindende, og det er oplyst, at reglerne i øjeblikket er genstand for drøftelse inden for Europarådets rammer i den europæiske kriminalkomité, hvor indstillingen er at foreslå bestemmelsen i reglens *artikel 8*, litra d ophævet.

På denne baggrund finder man, at der fra dansk side bør tages forbehold over for kravet i artikel 10, stk. 3, 2. punktum, om, at voksne strafafsonere skal holdes adskilt fra unge.

Bestemmelsen i *artikel 11* om, at ingen må fængsles alene på grund af manglende evne til at opfylde en kontraktlig forpligtelse, er i overensstemmelse med dansk ret.

Arrest på person, som i øvrigt ikke anvendes i praksis, forudsætter, at skyldneren ikke gør antageligt, at han er ude af stand til at betale gælden, jfr. retsplejelovens § 621, litra 3.

I lov nr. 150 af 24. april 1963 om inddrivelse af underholdsbidrag er der givet regler om afsoning i forbindelse med inddrivelse af underholdsbidrag. Loven finder anvendelse på alle underholdsbidrag — herunder aftalte bidrag — der tjener til opfyldelse af en *i dansk lov hjemlet underholdsforpligtelse*. Af denne årsag kan pligten til at udrede aftalt underholdsbidrag ikke karakteriseres som en ren kontraktlig forpligtelse, idet den er af blandet familieretlig- og aftalemæssig karakter. I denne forbindelse skal det i øvrigt nævnes, at beslutning om afsoning efter lovens § 15 kan udsættes, hvis den manglende betaling skyldes forhold, der ikke kan lægges skyldneren til last, d. v. s. hvis den manglende betaling alene skyldes manglende økonomisk evne; af forarbejderne til § 15 følger, at beslutningen om afsoning i sådanne tilfælde ikke blot kan, men bør udsættes.

Efter *artikel 12* skal enhver, der befinder sig på en stats område, inden for dette have ret til at færdes frit og til frit at vælge sit opholdssted *(stk. 1)* samt have ret til at forlade det pågældende land, også hvis det er hans eget *(stk. 2)*. Disse rettigheder kan alene underkastes sådanne begrænsninger, som er fastsat ved lov, og som er nødvendige for at beskytte statens sikkerhed, den offentlige orden (ordre public), sundhed eller sædelighed eller andres rettigheder og friheder. Endelig siges det i *stk. 4*, at ingen vilkårligt må berøves retten til at indrejse i sit eget land.

Dansk ret indeholder ikke regler, der er i strid med kravene i artikel 12.

Efter *artikel 13* kan udvisning af en udlænding alene ske med hjemmel i lov, og såfremt tvingende hensyn til statens sikkerhed ikke er til hinder derfor, skal udlændingen have adgang til at fremføre de grunde, der taler imod hans udvisning.

Udvisninger sker i medfør af lov om udlændinges adgang til landet m. v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 20 af 7. februar 1961, som ændret ved lov nr. 183 af 20. maj 1963 og lov nr. 203 af 27. maj 1970. Justitsministeriet vil administrativt sørge for, at personer, der udvises, i overensstemmelse med artikel 13 får lejlighed til at fremføre de grunde, der taler imod deres udvisning, og til at få afgørelsen undergivet fornyet prøvelse. I de tilfælde, hvor politiet træffer afgørelse om udvisningen, jfr. lovens § 6, kan afgørelsen efter de almindelige regler om administrativ rekurs indbringes for justitsministeriet. Træffes afgørelsen af justitsministeren, jfr. lovens § 5, kan udlændingen anmode om en fornyet prøvelse af justitsministerens afgørelse.

En afgørelse om udvisning kan indbringes for domstolene efter de almindelige regler om prøvelse af forvaltningsakters lovlighed.

Det kan oplyses, at justitsministeren over for folketingets udvalg angående forslaget til den ovennævnte ændring i udlændingsloven oplyste, at spørgsmålet om oprettelse af et særligt udlændingsnævn til behandling af udvisningssager bør overvejes i forbindelse med en forestående revision af loven. Det er hensigten i forbindelse hermed at overveje at lade politiet træffe afgørelse om udvisning i alle tilfælde, således at der med hensyn til enhver udvisningsbeslutning er mulighed for 2. instansbehandling gennem rekurs til justitsministeriet.

Artikel 14 opstiller en række krav til medlemslandenes procesordninger. Om det nærmere indhold af artiklen henvises til konventionsteksten, hvortil der skal knyttes følgende bemærkninger:

Til stk. 1. For så vidt angår kravet om *offentlig* rettergang er det tvivlsomt, om der i alle tilfælde består overensstemmelse med dansk rets regler om dørlukning, jfr. retsplejelovens § 29. Bl. a. kan en dansk domstol beslutte, at dørene skal lukkes, når offentlig forhandling ville tilføje nogen en ufornøden krænkelse. Hensyn kan i den forbindelse tages såvel til vidner, til den forurettede og til tiltalte selv som til hans nærmeste, hvorimod konventionen alene

nævner hensyntagen til sagens *parter*. Det er muligt, at enhver beslutning om dørlukning i henhold til retsplejelovens § 29 ville være tilladt efter konventionen, idet artiklen indeholder en generel tilladelse til begrænsning af offentlighedsprincippet, når retfærdighedens interesser ellers ville kunne skades. Det er imidlertid uklart, hvad dette udtryk indebærer.

Efter justitsministeriets opfattelse bør den i dansk ret gældende adgang til dørlukning ikke indskrænkes.

Dette ministerium har endvidere oplyst, at det ikke kan anses for udelukket, at man af resocialiseringshensyn vil overveje begrænsning af adgangen til offentlig gengivelse af navne på domfældte i straffesager, hvilket muligvis ville være udelukket, såfremt Danmark påtager sig at respektere reglerne i artikel 14, stk. 1.

Det er af de anførte grunde regeringens hensigt at tage forbehold over for artikel 14, stk. 1.

Til stk. 3, litra d og e.

For at sikre fuldstændig overensstemmelse mellem retsplejeloven og konventionskravene om ret til personlig nærværelse under sagens pådømmelse samt tiltaltes ret til at tilsige vidner på samme betingelser som anklagemyndigheden vil justitsministeren fremsætte lovforslag, bl. a. om ændring af §§ 956 og 837 i retsplejeloven.

Til stk. 3, litra f.

I justitsministeriets cirkulære nr. 77 af 9. maj 1967 er det fastsat, at udgifter til tolk i forbindelse med straffesagers behandling ved domstolene skal afholdes endeligt af retten.

Til stk. 5.

For så vidt angår skyldsspørgsmålet i nævningesager og såvel skyldsspørgsmålet som strafudmålingen i visse politisager, er konventionens krav om, at der skal kunne ske prøvelse af såvel domfældelsen som retsfølgen ikke opfyldt i dansk ret, jfr. retsplejelovens § 945, stk. 2 (nævningesager) og § 962, stk. 2, (politisager).

Samme problem foreligger i Norge, og der er enighed mellem den norske og den danske regering om, at der bør tages forbehold over for artikel 14, stk. 5.

Til stk. 6.

Kravet om erstatning er opfyldt i retsplejeloven, jfr. dennes § 1018 b, stk. 4.

Til stk. 7.

Retsplejelovens § 976 åbner en videre adgang til genoptagelse af straffesager, der er endt med frifindende dom, end tilladt efter konventionen.

Dette er også tilfældet i de øvrige nordiske lande, og disse har under drøftelserne om konventionen givet udtryk for, at forbehold formentlig bliver aktuelt.

Det er regeringens hensigt at tage forbehold over for bestemmelsen.

Artikel 15 fastslår princippet om, at straffelove ikke må have tilbagevirkende kraft. Hvis der derimod, efter at en lovovertrædelse er begået, ved lov fastsættes en mildere straf, skal dette komme lovovertræderen til gode. Princippet fraviges dog i *stk. 2* for så vidt angår handlinger, som på det tidspunkt, da de blev begået, var strafbare efter de almindelige og for alle verdens nationer anerkendte retsprincipper.

Kravene er opfyldt i dansk ret, jfr. borgerlig straffelovs §§ 1 og 3.

Artikel 16 om enhvers ret til overalt at blive anerkendt som havende retsevne stemmer overens med dansk rets grundsætninger.

Artikel 17 værner privatlivets fred og det enkelte menneskes ære og omdømme og fastslår en ret til lovens beskyttelse heraf. Bestemmelsen rejser ingen opfyldelsesproblemer, idet den tilstrækkelige sikring af disse rettigheder er gennemført i borgerlig straffelov, jfr. især dennes kap. 27. Det kan tilføjes, at såvel straffelovrådet som et specielt udvalg under justitsministeriet, som undersøger spørgsmålet om privates retsbeskyttelse over for offentlige og private registre, for tiden forbereder en yderligere sikring af privatlivets fred.

Artikel 18 beskytter retten til tanke-, samvittigheds- og religionsfrihed *(stk. 1 og 2)*. Friheden til at give udtryk for en religion eller tro kan dog underkastes begrænsninger, fastsat ved lov i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til den offentlige sikkerhed, orden, sundhed eller sædelighed eller til andres grundlæggende rettigheder og friheder *(stk. 3)*.

I *stk. 4* forpligter staterne sig til at sikre forældres eller værgers frihed til at drage omsorg for deres børns religionsundervisning og deres børns opdragelse i overensstemmelse med deres egen overbevisning, jfr. ovenfor under A.2) om artikel 13, stk. 3, i konventionen om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.

Bestemmelsen rejser ingen problemer med hensyn til dens opfyldelse i dansk ret.

Artikel 19 beskytter i *stk. 1* retten til meningsfrihed og i *stk. 2* retten til ytringsfrihed, hvilken sidste skal omfatte frihed til at søge, modtage og meddele oplysninger og tanker af enhver art uden hensyn til

landegrænser, i mundtlig, skriftlig eller trykt form, i form af kunst eller ved andre midler efter eget valg. *Stk. 3* fastsætter visse begrænsninger i ytringsfriheden. Disse begrænsninger må have hjemmel i lov og være nødvendige enten af hensyn til respekten for andres rettigheder eller af hensyn til statens sikkerhed, den offentlige orden (ordre public), sundhed eller sædelighed.

Også denne bestemmelse må anses for opfyldt i dansk ret.

Artikel 20 fastslår i *stk. 1*, at al propaganda for krig skal være forbudt ved lov. Dette krav vil være opfyldt såfremt det nyligt fremsatte forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov (Forbud mod propaganda for krig og mod racediskrimination m. v.) vedtages.

Efter bestemmelsens *stk. 2* skal endvidere enhver tilskyndelse til nationalt had, racehad eller religiøst had, som ophidser til forskelsbehandling, fjendtlighed eller vold, være forbudt ved lov. Kravene i denne bestemmelse vil være opfyldt efter vedtagelsen af det ovenfor omtalte forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov og af forslag til lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m.v.

Artikel 21 anerkender retten til at deltage i fredelige forsamlinger, men angiver samtidig visse begrænsninger i denne ret af hensyn til statens sikkerhed m. v. Bestemmelsen rejser ikke problemer for Danmarks vedkommende.

Artikel 22 fastslår retten til foreningsfrihed, herunder retten til at oprette og indmelde sig i fagforeninger *(stk. 1)*. I *stk. 2* fastsættes visse begrænsninger af denne ret efter det sædvanlige mønster af hensyn til statens sikkerhed m. v. *Stk. 3* indeholder en fortolkningsregel i relation til ILO-konventionen af 1948 om foreningsfrihed og beskyttelse af retten til at organisere sig.

Artiklen, der på flere punkter er sammenfaldende med artikel 8 i konventionen om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, kan ikke antages at rejse problemer for Danmarks vedkommende, jfr. bemærkninger til denne artikel ovenfor under A.2).

Artikel 23 værner familien som samfundets naturlige og grundlæggende gruppeenhed og pålægger staterne at anerkende giftefærdige mænds og kvinders ret til at indgå ægteskab og stifte familie. Artiklen stiller krav om, at ægteskab kun må indgås med parternes frie samtykke, og om, at deltagerstaterne skal tage passende skridt til at sikre ægtefællers retlige ligestilling. Artiklens krav må anses for at være opfyldt i dansk ret.

Artikel 24 om barnets stilling giver heller ikke anledning til bemærkninger for Danmarks vedkommende. Det bemærkes specielt, at bestemmelsen om, at ethvert barn har ret til at erhverve et statsborgerskab, ikke antages at pålægge medlemslandene pligt til tildeling af statsborgerskab efter bestemte kriterier.

Artikel 25 giver enhver borger ret til at deltage i det offentlige liv, til at stemme og til at modtage valg samt til at have adgang til offentlig tjeneste.

Artikel 26 fastslår, at alle mennesker er lige for loven og er berettiget til lovens ligelige beskyttelse uden nogen forskelsbehandling. Bestemmelsen må formentlig forstås således, at den alene opstiller et princip om lige behandling efter loven, således at eventuelle undtagelser må kræve en saglig begrundelse. Det kan derfor ikke betragtes som en overtrædelse af bestemmelsen, at der i visse retsforhold tages hensyn til eller gøres forskel på grundlag af alder, statsborgerforhold eller andre relevante saglige kriterier. At en almindelig lighedsgrundsætning ligger til grund for den danske lovgivning er utvivlsomt, og artiklen skulle herefter ikke nødvendiggøre lovændring for udtrykkeligt at fastslå dette.

Artikel 27 indeholder en bestemmelse til beskyttelse af mindretallenes tarv. Det bestemmes således at i stater, hvor der findes etniske, religiøse eller sproglige mindretal, må personer, der tilhører sådanne mindretal, ikke forholdes retten til i fællesskab med de øvrige medlemmer af deres gruppe at leve deres eget kulturliv, at bekende sig til og udøve deres egen religion eller at benytte deres eget sprog. De opstillede krav er opfyldt for Danmarks vedkommende.

Artiklerne 28-45 indeholder konventionens kontrolbestemmelser. De borgerlige og politiske rettigheders relativt klart definerede karakter samt deres grundlæggende betydning for det enkelte individs udfoldelsesmuligheder både muliggør og nødvendiggør en mere intensiv kontrol end den, som kan iværksættes i relation til de økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, jfr. ovenfor under A.2 om bemærkningerne til artiklerne 16-25 i konventionen om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder. Dette synspunkt afspejler sig også tydeligt i de menneskerettighedskonventioner, som er indgået inden for Europarådets rammer. Medens der i Den europæiske Menneskerettighedskonventions afsnit II-IV er indført en intensiv beskyttelse af de borgerlige og politiske rettigheder gennem oprettelse af en kommission og en domstol til behandling af klager fra såvel stater som individer, er beskyttelsen af de økonomiske og sociale rettigheder i henhold til Den europæiske Socialpagt alene baseret på en vis rapporteringspligt for de deltagende stater.

I henhold til FN-konventionen om borgerlige og politiske rettigheder oprettes en særlig menneskeret-

tighedskomité *(artikel 28)* bestående af 18 medlemmer til sikring af, at deltagerstaterne opfylder deres pligter efter konventionen. Ligesom for konventionen om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder indføres et rapporteringssystem *(artikel 40)*, hvorefter staterne forpligter sig til at afgive beretninger til komiteen om foranstaltninger, de har truffet til gennemførelse af de i konventionen anerkendte rettigheder, om de fremskridt, der er opnået, samt eventuelt om omstændigheder, som gør gennemførelsen vanskelig. Komiteen gennemgår de modtagne beretninger og kan over for deltagerstaterne fremkomme med sådanne almindelige kommentarer, som beretningerne måtte give anledning til. Disse kommentarer kan endvidere af komiteen tilstilles Det økonomiske og sociale Råd.

Efter *artikel 41* bemyndiges komiteen til at behandle klager fra en konventionsstat mod en anden konventionsstat angående overtrædelser af konventionen. Det er dog en forudsætning for denne klageadgang, at begge stater har anerkendt komiteens kompetence i denne henseende ved afgivelse af en særskilt erklæring efter artikel 41. Til sammenligning kan anføres, at deltagere i Den europæiske Menneskerettighedskonvention har en ubetinget klageret til kommissionen over påståede brud på konventionen fra andre deltagerstaters side, konventionens artikel 24. Som det fremgår af nærværende forslag til folketingsbeslutning er det regeringens hensigt at afgive den i artikel 41 omhandlede erklæring. En stats erklæring i henhold til artikel 41 kan tilbagekaldes når som helst ved en meddelelse til generalsekretæren (artikel 41, stk. 2).

Det er komiteens primære opgave at mægle mellem parterne med henblik på opnåelse af en mindelig afgørelse af sagen *(artikel 42)*. I intet tilfælde kan komiteen dog træffe nogen bindende afgørelse. Efter Den europæiske Menneskerettighedskonvention kan kommissionen heller ikke træffe nogen bindende afgørelse, men en sag kan bindende afgøres af domstolen eller ministerudvalget.

Spørgsmålet om forholdet mellem den her beskrevne mellemstatlige procedure og den, der er hjemlet i artikel 24 i Den europæiske Menneskerettighedskonvention,har været drøftet i Europarådet. Med Europarådets ministerudvalgs resolution (70) 17 af 15. maj 1970 er der mellem deltagerne i Den europæiske Menneskerettighedskonvention vedtaget en indbyrdes forståelse om at vælge proceduren i den europæiske konvention i sager mellem disse lande indbyrdes angående rettigheder, som i substansen er dækket af såvel den europæiske konvention som FN-konventionen.

Artikel 46 indeholder en fortolkningsbestemmelse i relation til FN-pagten og særorganisationernes statutter, medens *artikel 47* udtaler ethvert folks ret til fuld og fri nydelse og udnyttelse af deres naturgivne rigdomskilder og ressourcer.

De to artikler er identiske med respektive artikel 24 og 25 i konventionen om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.

Artiklerne 48-53 indeholder sædvanlige slutbestemmelser vedrørende undertegnelse, ratifikation, ikrafttrædelse m.v.

C. Den valgfri protokol.

1) Indledende bemærkninger.

En virkelig effektiv international beskyttelse af menneskerettighederne opnås først, når der gives individet — i hvis interesse rettighederne er skabt — adgang til selv at klage til et internationalt kontrolorgan. En sådan individuel klageadgang er anerkendt i Den europæiske Menneskerettighedskonvention, omend betinget af, at den stat, mod hvilken klagen er rettet, har erklæret, at den anerkender kommissionens kompetence til at modtage sådanne klager. Et af Nederlandene fremsat forslag om i FN-konventionen om borgerlige og politiske rettigheder at sikre en individuel klageadgang i henhold til en særlig artikel kunne ikke opnå den tilstrækkelige støtte, men efter en længere debat besluttedes det at optage bestemmelser om en individuel klageadgang i en særskilt valgfri protokol til konventionen om borgerlige og politiske rettigheder.

2) De enkelte bestemmelser.

Artikel 1 åbner adgang for enkeltpersoner, som hævder at være ofre for krænkelse fra en deltagerstats side af nogen af de i konventionen nævnte rettigheder til at rette henvendelse til den i medfør af konventionens artikel 28 oprettede menneskerettighedskomité. Komtieen kan ikke modtage henvendelser, der vedrører en stat, som er deltager i konventionen, men som ikke har tilsluttet sig protokollen.

Henvendelsen skal være skriftlig, og kan først foretages, når alle de retsmidler, der står til rådighed i hjemlandet, er udtømt *(artikel 2)*.

I henhold til *artikel 3* skal komiteen afvise en henvendelse, som er anonym, eller som komiteen anser for at være et misbrug af retten til at foretage henvendelser, eller som anses for at være uforenelig med konventionens bestemmelser.

Forinden komiteen behandler en henvendelse, skal den sikre sig, at sagen ikke er genstand for behandling efter andre regler om international undersøgelse eller bilæggelse, samt at alle nationale

retsmidler er udtømt *(artikel 5)*. Da der ikke ved denne formulering er taget stilling til komiteens kompetence i de tilfælde, hvor klagen har været genstand for behandling ved et andet internationalt forum, og da det må betragtes som væsentligt at søge undgået, at en person efter at have tabt sin sag ved ét internationalt kontrolorgan søger sagen indbragt for et af de andre kontrolorganer, har også spørgsmålet om den individuelle klageadgang været drøftet inden for Europarådet. Efter forslag fra ekspertudvalget for menneskerettigheder er der udarbejdet følgende alternativt formulerede fortolkningserklæring til brug for de medlemsstater, som måtte ønske at ratificere den valgfri protokol:

„Den ..... regering ratificererer den valgfri protokol vedrørende den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder under den forudsætning/med det forbehold at bestemmelserne i protokollens artikel 5 (2) skal forstås således, at den i medfør af konventionens artikel 28 forudsete komité ikke må behandle en henvendelse fra en enkeltperson, medmindre komiteen har sikret sig, at den samme sag hverken er genstand for behandling eller har været behandlet efter andre regler om international undersøgelse eller bilæggelse."

I betragtning af, at artikel 5, stk. 2, ikke levner megen tvivl om forståelsen, er man fra nordisk side enig om at foretrække alternativet: „med det forbehold at . . .".

Den stat, som påstås at have krænket konventionen, skal inden seks måneder afgive en skriftlig redegørelse for sagen *(artikel 4)*. Klagesagen afsluttes ved, at komiteen gør klageren og vedkommende stat bekendt med sine synspunkter.

Heller ikke i individuelle klagesager kan komiteen træffe nogen bindende afgørelse. Til sammenligning kan anføres, at efter Den europæiske Menneskerettighedskonvention kan domstolen eller ministerudvalget træffe bindende afgørelser også i individuelle klagesager.

Protokollen skal ratificeres *(artikel 8)*, og den træder i kraft, når 10 stater har ratificeret respektive tiltrådt protokollen, forudsat at konventionen om borgerlige og politiske rettigheder er trådt i kraft *(artikel 9)*.

Enhver deltagerstat kan når som helst opsige protokollen ved en skriftlig meddelelse til FNs generalsekretær *(artikel 12)*.

D. Sammenfatning.

Gennemgangen ovenfor under A-C skulle herefter i relation til spørgsmålet om danske lovændringer, forbehold, og andre erklæringer i forbindelse med ratifikationen kunne sammenfattes således:

Konventionen om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder:

artikel 7 a) (i) og d): forbehold.

Konventionen om borgerlige og politiske rettigheder:

Artikel 10, stk. 3, 2. punktum: forbehold
Artikel 14, stk. 1: forbehold
Artikel 14, stk. 3 d) og e): lovændring
Artikel 14, stk. 5 og 7: forbehold
Artikel 20: lovændringer.
Artikel 41: Erklæring om anerkendelse af komiteens kompetence til at behandle klager fra en deltagerstat mod en anden.

Den valgfri protokol:

Artikel 5, stk. 2: forbehold.